

Załącznik do Uchwały Nr 14/145/22/VI
Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 15 marca 2022 r.

PROJEKT

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

**Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur
(FEWiM)**

2021-2027

Olsztyn, 15 marca 2022 r.

Spis treści

1.	Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i oraz działania podejmowane w ramach polityki	2
2.	Priorytety	22
2.1	FUNDUSZE DLA GOSPODARKI WARMII I MAZUR	22
2.2.	FUNDUSZE DLA ŚRODOWISKA WARMII I MAZUR.....	40
2.3.	FUNDUSZE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ NA WARMII I MAZURACH....	62
2.4.	FUNDUSZE DLA TRANSPORTU NA WARMII I MAZURACH	66
2.5.	FUNDUSZE DLA EDUKACJI I KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR	71
2.6.	FUNDUSZE DLA RYNKU PRACY WARMII I MAZUR	84
2.7.	FUNDUSZE DLA WŁĄCZENIA I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR.....	96
2.8.	FUNDUSZE DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR.....	114
2.9.	FUNDUSZE DLA TURYSTYKI I KULTURY WARMII I MAZUR	118
2.10.	FUNDUSZE DLA REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH WARMII I MAZUR.....	122
2.11.	POMOC TECHNICZNA EFRR.....	127
2.12.	POMOC TECHNICZNA EFS+	130
3.	Plan finansowy	134
3.	Warunki podstawowe.....	137
4.	Instytucje Programu.....	168
5.	Partnerstwo	169
6.	Komunikacja i widoczność	171
7.	Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami.....	173
	Załącznik 1 Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem	213

1. STRATEGIA PROGRAMU: GŁÓWNE WYZWANIA W ZAKRESIE ROZWOJU I ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH POLITYKI

Program *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027* to odpowiedź na zdiagnozowane w strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030” wyzwania, spójny przy tym z polityką UE (w tym Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego) jak i strategicznymi kierunkami rozwoju Polski. **Głównym celem FEWiM jest transformacja regionu przy zapewnieniu przestrzeni dla jego rozwoju, bezpieczeństwa i dobrobytu mieszkańców.** Program realizuje pięć celów Polityki Spójności finansowanych przez EFRR i EFS+. Podział środków na cele szczegółowe (CS) w budżecie jest uwarunkowany regulacjami europejskimi¹ oraz limitami ustalonymi dla programu w Kontrakcie Programowym.

FEWiM został przygotowany w taki sposób, by w pierwszej kolejności likwidować zidentyfikowane luki a jednocześnie tworzyć warunki do wzrostu społecznego i gospodarczego. Wdrażany będzie przy zachowaniu linii demarkacyjnej określającej podział interwencji i zasad wdrażania programów krajowych i regionalnych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 z odstępstwami uzgodnionymi w Kontrakcie Programowym dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Horyzontalne zasady dla Programu:

- **Zielona transformacja** - premiowanie przedsięwzięć wykazujących pozytywny wpływ na środowisko, sprzyjających niskoemisyjności, łagodzących przyczyny i skutki zmian klimatu a przy tym nowoczesnych, innowacyjnych. Projekty dofinansowane ze środków programu będą musiały spełniać zasadę DNSH
- **Cyfrowa transformacja** – premiowanie przedsięwzięć o wysokim poziomie digitalizacji stosowanych rozwiązań, sprzyjających wykorzystaniu nowoczesnych technologii cyfrowych oraz zdobywania kompetencji przyszłości
- **Gospodarcza transformacja** – dalsze budowanie bazy dochodowej regionu poprzez koncentrację na regionalnych inteligentnych specjalizacjach oraz premiowanie przedsięwzięć podmiotów odprowadzających podatki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Transformacji regionu służyć będzie interwencja w następujących obszarach:

GOSPODARKA I CYFRYZACJA

Warmińsko-mazurskie pokonuje dystans rozwojowy do regionów bardziej zaawansowanych. Systematycznie rosną nakłady na działalność B+R, jednak nadal są najniższe w kraju, a firmy wciąż dość niechętnie inwestują w badania. Region potrzebuje infrastruktury badawczej dostosowanej do postępu technicznego i zaawansowanych technologii a jednocześnie odnotowuje wysoki stopień zużycia aparatury naukowej, co uzasadnia dalsze inwestycje w tym obszarze. Jej efektywne wykorzystanie wymaga wzmocnienia powiązań środowiska naukowego z gospodarką, a także współpracy w całym regionalnym systemie innowacji. Generowaniu innowacji w firmach nie sprzyja

¹ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

ich struktura. 99,2% to firmy mikro i małe, które znacznie rzadziej ponoszą nakłady na B+R. Słabe wyniki regionu w aktywności innowacyjnej uzasadniają maksymalne rozproszenie interwencji w tym zakresie – od prostych unowocześnień na skalę przedsiębiorstwa aż do rozwiązań nowych w skali kraju czy międzynarodowej, wsparcie przedsiębiorstw bez względu na ich wielkość.

Liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym w województwie pozostaje niska. Generuje to potrzebę podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Warmii i Mazur. Niezbędne jest nie tylko zadbanie o wizerunek regionu jako przyjaznego inwestycjom, ale i przygotowanie atrakcyjnych miejsc pracy pozwalających zatrzymać odpływ młodych ludzi.

Powszechna digitalizacja i cyfryzacja są źródłem nie tylko możliwości rozwojowych, ale również czynnikiem koniecznym do zaistnienia na rynku. W województwie prawie wszystkie przedsiębiorstwa korzystają z komputerów i Internetu, jednak wyłącznie do podstawowych celów. W najbliższych latach ważne będzie przygotowanie regionu do pełnego wykorzystania szans. Cyfryzacja dotyczy nie tylko biznesu – jej stosowanie we wszystkich aspektach życia we współczesnym świecie wymaga przygotowania do świadczenia e-usług także podmiotów w administracji, edukacji, zdrowiu i kulturze. W latach 2021-2027 region stawia na dalszy rozwój inteligentnych specjalizacji. Projekty wykazujące wpływ na ich rozwój będą priorytetowe. Oddolny proces przedsiębiorczego odkrywania, tj. wyłaniania nowych specjalizacji oraz rozwoju zidentyfikowanych, będzie stanowił istotne narzędzie polityki gospodarczej regionu.

Warmia i Mazury nadal wymagają inwestycji w rozwój przedsiębiorczości i podniesienia konkurencyjności firm. Ich mała liczba w porównaniu do innych regionów i niskie nasycenie w przeliczeniu na mieszkańców wskazują na konieczność dalszego zapewnienia wsparcia firmom w początkowym – krytycznym dla nich okresie. Przełamania wymaga również niechęć rodzimych firm do ponoszenia ryzyka i duża ostrożność w inwestowaniu w rozwój.

ENERGIA

Warmia i Mazury to lider produkcji energii ze źródeł odnawialnych – między 2010 a 2019 r. zwiększył ją 10-krotnie. W 2019 r. ponad 85% wytwarzanej energii w regionie pochodziło z OZE – najlepszy wynik w Polsce. Jednak na własne potrzeby wytwarza się niecałe 30% energii elektrycznej a 70% sprowadza z „województw węglowych”. Wyzwanie to zapewnienie stabilnych, dostosowanych do potrzeb dostaw energii, po akceptowalnej cenie. Szansę daje wykorzystanie lokalnie dostępnych źródeł odnawialnych, w tym bioodpadów, a przy tym zwiększenie efektywności między systemami wytwarzania i dostaw energii a jej wykorzystaniem przez sektor publiczny, przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe.²

Podstawowym paliwem do produkcji ciepła w regionie jest węgiel i miał węglowy a niewystarczająca izolacja cieplna budynków zwiększa zużycie energii, pogłębia się ubóstwo energetyczne. Stan techniczny części wykorzystywanych źródeł ciepła nie odpowiada obowiązującym normom (niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń, wysokie koszty eksploatacji).³ Poprawie sytuacji służyć ma wymiana ogrzewania na bezemisyjne lub niskoemisyjne oraz m.in. kompleksowa modernizacja budynków wraz z przebudową systemu grzewczego, inwestycje w sieci wytwarzania, przesyłu i dystrybucji ciepła. Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych oraz przedsiębiorstw zmniejszy emisję gazów cieplarnianych, ograniczy

² *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, Warszawa 2017

³ *Infrastruktura Techniczna w Województwie Warmińsko-Mazurskim*, Raport, Olsztyn 2019, WMBPP

wzrost zapotrzebowania na paliwa i energię, sprzyjać będzie redukcji kosztów zużycia energii oraz poziomemu zanieczyszczenia powietrza. Zwiększy się bezpieczeństwo energetyczne w województwie

ŚRODOWISKO, KLIMAT

Województwo to rezerwar bogactw naturalnych: nieorganicznych (znaczące zasoby słodkiej wody, dobrej jakości powietrze) i organicznych (zasoby roślinne - zwłaszcza duże kompleksy leśne i tereny zieleni; zwierzęce – duże zróżnicowanie gatunków; wewnętrzna równowaga ekosystemów). W obliczu zmian klimatu i prognozy jej skutków utrzymanie tych zasobów - środowiska przyrodniczego w dobrej kondycji, by nadal było użyteczne dla ludzi to niełatwe wyzwanie. Działaniom na rzecz tych zasobów musi towarzyszyć ciągła edukacja ekologiczna.

Region coraz częściej nawiedzają ekstremalne zjawiska meteorologiczne i hydrologiczne w postaci intensywnych opadów atmosferycznych, silnych wiatrów, trąb powietrznych, gwałtownych burz, co powoduje zagrożenie powodziowe np. na Żuławach Elbląskich oraz zniszczenia w przyrodzie i gospodarce. Z kolei długotrwałe susze skutkują spadkiem poziomu naturalnej retencji wodnej. Stąd przed regionem działania minimalizujące negatywne skutki zmian klimatu typu: rozwój infrastruktury bardziej odpornej na ekstremalne zjawiska pogodowe, usprawnienie systemów ostrzegawczych, zapewnienie warunków do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania ich skutków, a także rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym zieleni w przestrzeniach miejskich i likwidacja miejskich wysp ciepła.

Zasoby wodne regionu są szczególnie narażone na zanieczyszczenia. Zbiorniki wód podziemnych położone są na obszarach pozbawionych izolacji terenu a jeziora i rzeki poddawane presji: turystyki i rekreacji, rolnictwa z rozproszoną zabudową, gospodarki komunalnej itd. Dlatego wysoki priorytet w obszarze ochrony środowiska ma czystość i jakość wód w różnych aspektach: doinwestowania infrastruktury wodno-ściekowej i kanalizacyjnej, sanitacji jezior, odbioru nieczystości z miejsc obozowania, zapewnienia dostępu do wody.

Nowoczesna gospodarka odpadami w duchu unijnej hierarchii postępowania z odpadami i przechodząca do modelu opartego na obiegu zamkniętym, wymaga zmiany postrzegania odpadów jak również przyspieszenia rozwoju recyklingu. Największe wyzwanie w najbliższych latach to zwiększenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zapewniającego ich pozyskanie do recyklingu i rozwój instalacji przetwarzania bioodpadów. Potrzeba także zmiany zachowań mieszkańców na rzecz ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich właściwej segregacji.⁴

Środowisko przyrodnicze jest jednym z ważniejszych zasobów i atutów województwa. Ponad połowa jego powierzchni pokryta jest różnymi formami ochrony przyrody. Inwestycje powiązane z ochroną środowiska mają zasadnicze znaczenie dla atrakcyjności turystycznej regionu, jego funkcji uzdrowiskowej oraz lokalizacji przedsiębiorstw, dla których środowisko jest istotne przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Oznacza to konsekwentne działanie w obszarze bioróżnorodności i krajobrazu.

Za zanieczyszczenie powietrza w regionie odpowiada przede wszystkim sektor komunalno-bytowy a w następnej kolejności transport. Słabo rozwinięty transport publiczny i długi czas dojazdów do miejsc na obszarach miejskich, powodują dalsze uzależnianie mieszkańców od transportu indywidualnego, co prowadzi do zatorów komunikacyjnych i dużej liczby wypadków. Do tego

⁴ *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Warszawa 2017*

dochodzi duży udział w transporcie starszych pojazdów spełniających nieaktualne normy emisji. Towarzyszą temu słabości powiązań komunikacyjnych pomiędzy miastami a ich otoczeniem. Koniecznym jest też wsparcie organizacji transportu zbiorowego zwłaszcza w gminach o najniższych parametrach dostępu do usług publicznych.

TRANSPORT

Dostępność województwa nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców, firm czy turystów. Konsekwencją jest hamowanie efektów rozwojowych, szczególnie wobec szybkiego rozwoju infrastruktury komunikacyjnej w innych częściach Polski. To m.in. na Warmii i Mazurach koncentrują się peryferie w rozumieniu europejskim. Region nadal nie dysponuje spójnym szkieletem najważniejszych połączeń drogowych⁵. Uwarunkowane jest to w dużej mierze zaległościami inwestycyjnymi (z uwagi na przeobrażenia społeczno-gospodarcze w kraju, przygraniczne położenie, rolno-turystyczny charakter gospodarki). Trudną sytuację województwa podkreśla najniższa w kraju ogólna gęstość dróg o nawierzchni twardej. Jak wskazuje badanie potrzeb inwestycyjnych jest do i po roku 2020 wydatki infrastrukturalne drogownictwa w województwie należeć będą do najwyższych w Polsce⁶. W pierwszej kolejności niezbędne jest usunięcie różnic regionalnych w sieci drogowej, która ma znaczenie także dla innych typów transportu. Istotne są inwestycje pozwalające na włączenie się do sieci TEN-T, poprawa drogowych połączeń międzyregionalnych, inwestycje w nowoczesne drogi wojewódzkie poprawiające dostępność i jakość układu drogowego, jak również powiązania między miastami w regionie. Konieczne jest również inwestowanie w drogi lokalne warunkujące spójność całej sieci i pozwalające przewyciężyć wykluczenie mieszkańców pozbawionych komunikacji publicznej. Obszary o słabej dostępności do usług publicznych wymagają inwestycji w skali mikro, a także działań organizacyjnych rozszerzających zasięg transportu zorganizowanego⁷.

Pomimo poprawy bezpieczeństwa na drogach wskaźnik wypadków pozostaje wyższy od przeciętnego w kraju. Kluczowa jest zatem poprawa jakości istniejącej infrastruktury, przy jednoczesnym uzupełnianiu luk w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych.

Wszystkie przedsięwzięcia infrastrukturalne wraz z działaniami promocyjno-edukacyjnymi powinny przyczynić się do ograniczania emisji zanieczyszczeń ze środków transportu.

Port morski w Elblągu to największy polski port w rejonie Zalewu Wiślanego. Warunki jego funkcjonowania, potencjał gospodarczy, zasięg terytorialny zdecydowanie zmienia budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską, nadając mu ponadlokalny charakter. Z tej perspektywy nieodzowne jest wdrożenie szeregu komplementarnych działań dostosowujących infrastrukturę Portu oraz poprawiających dostęp do niego od strony lądu. Jej szybki rozwój, długookresowa stabilizacja przeładunków i ruchu pasażerskiego przełożą się na aktywizację gospodarczą nie tylko Elbląga.

W pierwszym półroczu 2019 r. w grupie polskich portów lotniczych obsługujących poniżej jednego miliona pasażerów rocznie najwięcej pasażerów przybyło w porcie lotniczym w Szymanach. Regionalne lotnisko Warmii i Mazur było też liderem dynamiki wzrostu ruchu pasażerskiego w ww. grupie. Zapowiadały się kolejne dobre lata dla portu, jednak w wyniku aktywnego przeciwdziałania

⁵ Diagnoza strategiczna województwa warmińsko-mazurskiego, Warszawa, 2018

⁶ Potrzeby inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego do roku 2020 i po 2020 r. w zakresie wybranych rodzajów infrastruktury oraz możliwości ich finansowania funduszami unijnymi, Warszawa, 2019

⁷ Diagnoza strategiczna województwa warmińsko-mazurskiego, Geoprofit, Warszawa, 2018

pandemii COVID-19 w 2020 r.⁸ na lotnisku znacząco spadł ruch pasażerski. Zakłada się, że po zakończeniu kryzysu lotnisko wróci na ścieżkę wzrostu, a żeby utrzymać jego konkurencyjność i odpowiedni poziom bezpieczeństwa, istotne będą inwestycje dostosowujące je do obecnej sytuacji i obsługi przyszłego ruchu lotniczego a także budujące odporność lotniska na sytuacje kryzysowe.

EDUKACJA

Społeczeństwo Warmii i Mazur nie jest przygotowane na funkcjonowanie w przyszłym świecie pracy. Wyzwania, jakie stoją przed edukacją wynikają ze zmian społeczno-gospodarczych, z rewolucji informatycznej oraz czerpią z idei przemysłu 4.0. Wymagają stworzenia wysoko wykwalifikowanego i otwartego na zmiany społeczeństwa. Wsparcie skupi się na umiejętnościach przyszłości, innowacyjnym myśleniu, kreatywności, zdolnościach interpersonalnych jak również uczeniu się przez całe życie. Pandemia COVID-19 udowodniła, że system edukacji powinien być bardziej odporny na zmiany i zdecydowanie większą uwagę poświęcić cyfryzacji edukacji. Już teraz w firmach wykorzystywane są różnego rodzaju technologie, sztuczna inteligencja, postępuje automatyzacja procesów a zawody przyszłości związane będą m.in. z rynkiem energii odnawialnych, medycyną i rozwojem technologii. Na znaczeniu stracą branże, w których wymagana jest praca fizyczna. Placówki oświatowe muszą się przygotować do zmiany sposobu nauczania w kontekście zawodów przyszłości.

O rozwoju dziecka decydują pierwsze lata jego życia. Zatem trzeba wesprzeć właściwe stymulowanie tego procesu w przedszkolach, zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie wskaźnik edukacji przedszkolnej osiąga dużo niższe wartości oraz obszarach tzw. „białych plam” ale i w szkołach. W przypadku tych ostatnich działania będą ukierunkowane z jednej strony na wyniki w nauce, z drugiej na szeroko rozumiany dobrostan psychiczny z uwagi na alarmujący wzrost zaburzeń na tle psychicznym wśród dzieci i młodzieży.

Wsparcie szkół/placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe to element zarządzania regionalnymi specjalizacjami szkolnictwa branżowego w województwie. Największym wyzwaniem jest tu zmiana postrzegania szkół zawodowych oraz uwzględnienie w procesie kształcenia inteligentnych specjalizacji województwa i zawodów deficytowych. Interwencja kierowana będzie pod kątem tworzenia kolejnych branżowych centrów w aspekcie inteligentnych specjalizacji oraz użyteczności na rynku pracy i zapotrzebowania gospodarki.

W województwie warmińsko-mazurskim obserwuje się systematyczny spadek odsetka osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym i jest to tendencja przeciwna do krajowej. Stąd kontynuowane będzie wsparcie tej formy podnoszenia kompetencji z uwzględnieniem aktualnych potrzeb grup docelowych.

RYNEK PRACY

W ostatnich latach wyraźnie poprawiła się sytuacja na rynku pracy Warmii i Mazur, jednak pandemia COVID-19 zaburzyła ten pozytywny trend. Sytuacja ta może mieć długotrwałe

⁸ Data wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca br. w sprawie ogłoszenia na terenie Rzeczypospolitej stanu zagrożenia epidemicznego, Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca br. w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 marca br. w sprawie zakazów w ruchu lotniczym.

konsekwencje, a jej negatywne skutki będą odczuwalne z pewnym opóźnieniem. Dane za rok 2020⁹ potwierdzają wzrost poziomu bezrobocia w regionie. Zatem podjęcie działań kompleksowej aktywizacji zawodowej posłuży efektywnemu i skutecznemu zatrudnieniu lub utrzymaniu na rynku pracy mieszkańców regionu. Będą one skierowane przede wszystkim do grup dominujących w strukturze bezrobocia, tj. do bezrobotnych na terenach wiejskich, bezrobotnych w północnych powiatach, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie z Obwodem Kaliningradzkim, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych w wieku od 25-34 lat, powyżej 50 r. życia. Przy tym, projektując wsparcie, należy wziąć pod uwagę, że dominującą grupą wśród ogółu bezrobotnych stanowią osoby z niskim poziomem wykształcenia i osoby z niepełnosprawnościami.

Demografia staje się jednym z najważniejszych wyzwań społeczno-gospodarczych regionu. Spadkowi liczby ludności towarzyszą zmiany jej struktury - spada liczba ludzi młodych, a rośnie osób po 60 r.ż. Występuje zbyt mała liczba miejsc pracy wysokiej jakości, zapewniających odpowiednie wynagrodzenie, możliwości rozwoju i podwyższania kwalifikacji. Pomimo rozwoju przedsiębiorczości i aktywności stref ekonomicznych w regionie przybywa relatywnie niewiele tego typu miejsc pracy¹⁰. Wobec braku wystarczającej liczby dużych przedsiębiorstw, znaczącą rolę w aspekcie zwiększania zatrudnienia odgrywa więc wsparcie samozatrudnienia, promowanie postaw przedsiębiorczych. Nie bez znaczenia tu jest również wzrost efektywności instytucji rynku pracy poprzez podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwój kompetencji pracowników¹¹.

Województwo charakteryzuje się relatywnie niskim odsetkiem napływu migrantów na pobyt stały, jednak uwarunkowania demograficzne skłaniają do poszukiwania alternatywnych sposobów uzupełnienia podaży pracy, takich jak działania proimigracyjne. Dotyczy to również osób powracających z długoletniej emigracji, wymagających przywrócenia na regionalny rynek pracy. Epidemia COVID-19, wprowadzone restrykcje w przemieszczaniu się, zamknięcie granic oraz zmiany w organizacji urzędów pracy wiązały się z niepewnością sytuacji cudzoziemców pracujących w Polsce oraz pracodawców ich zatrudniających. Po częściowym zniesieniu obostrzeń pracodawcy wciąż są zainteresowani zatrudnieniem obcokrajowców. W ślad za zachęcaniem cudzoziemców (i ich rodzin) do pozostania w regionie pójść działania przyspieszające ich asymilację w lokalnej społeczności i sprzyjające kształtowaniu klimatu do osiedlania się lub podjęcia zatrudnienia w regionie¹².

W wyniku pandemii COVID-19 odczuwalnie spadło zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw i wzrosło ryzyko zwolnień grupowych. Odpowiedzią na powyższe jest wsparcie typu outplacement. Utrzymaniu zatrudnienia sprzyjać będą również działania skierowane do pracowników, pracodawców i przedsiębiorstw umożliwiających doksztalcenie, rozwój kwalifikacji i kompetencji, oraz adaptację do zmian (automatyzacja, robotyzacja, cyfryzacja). Zakres usług rozwojowych zostanie zindywidualizowany i dostosowany do potrzeb regionalnych MŚP.

Premiowane będą projekty, które będą przyczyniać się do budowania etosu i kultury pracy.

WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

⁹ Ocena sytuacji na rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim w 2020 r. Realizacja Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 r., Olsztyn 2021 r.

¹⁰ Diagnoza strategiczna województwa warmińsko-mazurskiego, Geoprofit, grudzień 2018 r.

¹¹ Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok, Olsztyn 2019

¹² Cudzoziemcy na rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego, Regionalne Obserwatorium Terytorialne, Olsztyn, lipiec 2021 r.

Ubóstwo wielu rodzin jest jednym z największych problemów społecznych w regionie, które obok bezrobocia skutkuje dużą liczbą beneficjentów pomocy społecznej (171% średniej krajowej). Brak zatrudnienia nie pozwala zaspokoić potrzeb niezbędnych do samodzielnej egzystencji. Jest również przyczyną występowania dysfunkcji w rodzinach, degradacji społecznej środowisk rodzinnych oraz w skrajnych przypadkach patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy, problemy te nasilają się i rodzą kolejne. Niektóre przyczyny otrzymywania pomocy zaczynają dominować nad innymi (niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba). Nastąpiły także zmiany struktury rodzin i gospodarstw domowych otrzymujących pomoc. W 2020 r. gospodarstwa jednoosobowe stanowiły prawie połowę wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. Wiąże się to ze wzrostem liczby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, którzy stają się główną grupą świadczeniobiorców. Pojawiają się także nowe grupy narażone na wykluczenie społeczne, takie jak: migranci, opiekunowie osób starszych, osób z niepełnosprawnościami. Warmińsko-mazurskie charakteryzuje się także wysokim odsetkiem ludności biernej zawodowo (3 lokata w kraju), wśród której przeważają kobiety. Zjawiska powyższe prowadzą do marginalizacji społecznej i wymagają wielowymiarowych działań:

- aktywizacji osób wykluczonych z wykorzystaniem idei ekonomii społecznej;
- wsparcia aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej;
- pomocy migrantom w przystosowaniu się do funkcjonowania na Warmii i Mazurach oraz przyspieszenia ich integracji społecznej;
- zwiększania dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych, świadczonych w społeczności lokalnej;
- wspierania integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a w szczególności dzieci i młodzieży.

Wyzwaniem jest także zjawisko przemocy, w tym domowej i coraz większej cyberprzemocy oraz ochrona osób jej doświadczających. Problem nasilił się podczas pandemii COVID-19. Prowadzone badania wskazują na niepokojące zmiany społeczne, takie jak: wzmożone spożywanie alkoholu, wzrost agresji w rodzinach, szybkie wpadanie w stan depresyjny oraz pogłębianie uzależnienia osób dorosłych i nieletnich¹³.

W województwie systematycznie diagnozuje się skalę zjawiska bezdomności (wśród ok. 1,2 tys. osób przeważają mężczyźni ale pojawiło się siedmioro dzieci). Najwięcej bezdomnych przebywa w środowiskach miejskich. Przyczyny, które powodują bezdomność są umowne i często nakładają się na siebie (np. alkoholizmowi bardzo często towarzyszą eksmisja oraz choroby). Istotne jest zwiększenie działań np. aktywizujących osoby bezdomne, zwiększenie dostępności konsultacji psychologicznych w zakresie pomocy osobom bezdomnym, wsparcie usług środowiskowych (mieszkania chronione lub treningowe dla osób wychodzących z bezdomności).

W regionie obserwuje się wzrost liczby placówek świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom oraz dostępnych w nich miejsc. Rosną koszty pobytu osób w domach pomocy społecznej oraz utrzymania DPS. Z jednej strony trzeba próbować zmniejszać koszty, tworząc placówki wsparcia dziennego, rozwijając usługi społeczne świadczone w lokalnych środowiskach np. przez centra usług społecznych, rozpowszechniając teleopiekę (w latach 2018-2020 zaledwie 58 gmin uruchomiło usługi teleopiekuńcze). Z drugiej strony na skutek zmian w strukturze wiekowej społeczeństwa spowodowanej starzeniem się wzrasta zapotrzebowanie na usługi medyczne i opiekę. Zwiększenie

¹³ Podsumowanie badania ankietowego „Zjawisko przemocy w dobie pandemii”, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko- Mazurskiego w Olsztynie, Regionalny Ośrodek Polityki Społeczne

zobowiązań opiekuńczych przy jednoczesnym kurczeniu się rodzinnych zasobów opieki, uszczuplenie zasobów pracy wymuszają instytucjonalną opiekę nad osobami starszymi i zależnymi. By zapewnić pomoc osobom potrzebującym wsparcia trzeba zainwestować w infrastrukturalny rozwój zasobów pomocy społecznej.

Premiowane będą projekty zawierające elementy budujące etos i kulturę pracy.

ZDROWIE

Polityka w sektorze zdrowia zmierza w stronę koordynacji opieki zdrowotnej, społecznej i długoterminowej świadczonej przede wszystkim w lokalnych społecznościach. Tymczasem województwo znajduje się w czołówce obszarów o najniższej w Polsce rozbudowanej sieci przychodni POZ i jednocześnie niskim potencjale ludnościowym oraz słabym poziomem dostępności do POZ.¹⁴ W regionie rośnie liczba pacjentów przypadających na jedną poradnię podstawowej opieki zdrowotnej i pogarsza się dostępność do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Zmniejszeniu dostępności towarzyszy wzrost liczby udzielonych porad. Czas oczekiwania pacjentów na diagnostykę jest przez to znacznie wydłużony. Działania skoncentrują się więc na poprawie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w szczególności na obszarach o utrudnionym dostępie do usług medycznych, na terenach słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenach wiejskich. Trzeba także zwiększyć mieszkańcom regionu dostępność specjalistycznych badań diagnostycznych, wykonywanych nowoczesnymi metodami.

Na terenie warmińsko-mazurskiego funkcjonuje 39 szpitali, dysponujących 6,2 tys. łóżek¹⁵, ale w ostatnich latach zmniejszyła się zarówno liczba szpitali, łóżek jak i leczonych pacjentów. Wiekowa infrastruktura ochrony zdrowia wymaga pilnej interwencji szczególnie w zakresie psychiatrii, pediatrii, geriatrici, opieki długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej, rehabilitacyjnej. Wobec opóźniającej się znacząco realizacji Krajowego Planu Odbudowy region podejmie próbę rozwiązania wybiórczo najpilniejszych problemów w ramach FEWiM.

Skuteczność funkcjonowania systemu ochrony zdrowia uzależniona jest w znacznym stopniu od zasobów kadrowych. Tymczasem region dysponuje jedną z najniższych w kraju liczbą lekarzy w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Jednocześnie należą oni do jednych z najstarszych w kraju. Ww. problemy przekładają się na duży udział deficytowych specjalizacji lekarskich, w tym dziecięcych. Zawodami wysoce deficytowymi są również pielęgniarki, położne i fizjoterapeuci. Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej ilości i jakości kadr medycznych i okołomedycznych to duże wyzwanie, które wymaga sensownych inwestycji w ich kształcenie.

KULTURA I TURYSTYKA

Sektor turystyczny funkcjonuje w regionie przede wszystkim w oparciu o jego dziedzictwo naturalne a dochody z usług turystycznych i okołoturystycznych stanowią tradycyjnie od dziesiątków lat źródło utrzymania znaczącej liczby ludności w regionie. Turystyka korzysta przede wszystkim z aktywów przyrodniczych Warmii i Mazur typu Wielkie Jeziora Mazurskie i system wodny Kanału Elbląskiego, pięknych krajobrazów oraz zasobów leśnych. Wiele dobrze zachowanych miejsc przyciąga do siebie ludzi z całej Polski i nie tylko. W znikomym zaś zakresie czerpie się z zasobów dziedzictwa

¹⁴ M. Stępnia, R. Wiśniewski, S. Goliszek, S. Marcińczak, „Dostępność przestrzenna do usług publicznych w Polsce”, Warszawa 2017, s. 183.

¹⁵ Bank Danych Lokalnych 2019

kulturowego, podczas gdy w ciągu ostatnich lat odnotowuje się zwiększone zainteresowanie folklorem regionu. Zasoby te, ze względu na swoją wartość kulturową, historyczną i unikatowość mają ogromny potencjał do rozwoju, promocji regionu i edukacji kulturowej oraz kształtowania tożsamości regionalnej. Pytanie, jak w większym stopniu zaangażować dziedzictwo historyczne w generowanie dochodów, jak je zagospodarować i racjonalnie wykorzystać z poszanowaniem zabytkowego charakteru? Przykładem wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego mogłyby być szlaki turystyczne wyznaczone w oparciu o zasoby i wyróżniki kulturowe. Tymczasem stopień nasycenia szlakami turystycznymi plasuje województwo warmińsko-mazurskie na ostatnim miejscu wśród polskich województw¹⁶. Jednocześnie, w zestawieniu z potencjałem przyrodniczym i dziedzictwem kulturowym istnieje pole do tworzenia konkretnych produktów turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe (piesze, rowerowe, kajakowe, itp.). Region charakteryzuje się różnorodnością i odrębnością poszczególnych części wynikającymi z uwarunkowań historycznych i kulturowych. Zasób dziedzictwa kulturowego tworzą zabytki materialne, niematerialne i krajobraz kulturowy, będące świadectwem historii i nawiązania się kultur. Zły stan techniczny większości zabytków nieruchomych jest wyzwaniem w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego. Poprawa ich stanu w celu wykorzystania potencjału szlaków kulturowych wymaga wdrożenia działań ratunkowych.

Zmiany klimatyczne i nasilająca się antropopresja wymuszają otwarcie sektora turystycznego na rozwiązania proekologiczne. W celu ochrony zasobów przyrodniczych, aktywizacji obszarów mniej uczęszczanych, a tym samym zachowania zasad zrównoważonego rozwoju turystyki w regionie konieczne są inwestycje mające na celu zmniejszenie wpływu ruchu turystycznego na środowisko naturalne, działania kanalizujące ruch turystyczny oraz dywersyfikujące ofertę turystyczną w oparciu o zasoby endogeniczne regionu.

REWITALIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH

Sieć miast w warmińsko-mazurskim jest dobrze rozwinięta jednakże średnia wielkość miast jest znacznie niższa od średniej krajowej. W 50 miastach mieszka prawie 60% mieszkańców województwa. 58% ludności miejskiej zamieszkuje miasta poniżej 50 tys. mieszkańców. Oznacza to, że duży potencjał ludnościowy ulokowany jest w małych i średniej wielkości obszarach miejskich regionu, w których dodatkowo występują problemy społeczne (np. niska aktywność zawodowa, ubóstwo, zjawiska patologiczne, przestępczość) utrudniające pełne wykorzystanie tego potencjału. Miasta charakteryzują się starą, jeszcze przedwojenną zabudową, która z braku funduszy, przy jednoczesnym poczuciu niepewności losu przybyłych po II wojnie światowej osiedleńców, nie była rehabilitowana. Luki po zrujnowanych budynkach wypełniono zabudową wielorodzinną blokową (zaburzając proporcje między funkcjami usługową i mieszkalną śródmieść), która uległa dekapitalizacji. Niektóre z miast dotychczas nie zostały zabudowane, co stanowi dziś ich wielką szansę. Udział osób zamieszkałych na obszarach do rewitalizacji w stosunku do całej populacji województwa warmińsko-mazurskiego jest jednym z najwyższych w Polsce¹⁷, co wskazuje na znaczną ich koncentrację w miejskich obszarach problemowych.

Aktywność gmin w prowadzeniu procesu rewitalizacji w ostatnim czasie silnie wzrosła. Dużym wyzwaniem jest utrzymanie tej dynamiki, aby jak najszybciej ograniczyć skalę obszarów

¹⁶ *Turystyka w 2019, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa Rzeszów 2020*

¹⁷ *Badanie systemu zarządzania i wdrażania procesów rewitalizacji w Polsce. Raport końcowy, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, ECORYS Sp. z o.o., 2020*

zdegradowanych¹⁸. Dlatego interwencja funduszy skupi się na kontynuacji rewitalizacji rozumianej jako wsparcie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów rewitalizacji (wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji), prowadzonej w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym – w szczególności w małych i średnich miastach.

Formy wsparcia poszczególnych typów projektów w Programie dostosowane zostaną zarówno do poziomu ryzyka związanego z zainwestowaniem w dane przedsięwzięcie, jego komercyjnym charakterem, w tym możliwością wygenerowania zysku bądź oszczędności kosztów a także możliwościami finansowymi potencjalnych beneficjentów. Szczególne znaczenie przy doborze formy wsparcia będzie miał cel interwencji i jego społeczne oddziaływanie.

¹⁸ Jedno z założeń *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*

Tabela 1		
Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP1)	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	<ul style="list-style-type: none"> – niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB (0,8%), w znacznym stopniu odbiegające od średniej krajowej (1,32%), – niewielka liczba podmiotów posiadających aparaturę naukowo-badawczą zaliczaną do środków trwałych (22 podmioty; najniższa wartość wśród województw), – wysoki stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej – 83,8% (4 lokata w kraju), – najniższy w kraju udział nakładów na badania stosowane w nakładach na działalność B+R – tylko 7,6% (ostatnia lokata w kraju), – daleka pozycja w rankingach innowacyjności: wg <i>Regional Innovation Scoreboard 2021</i> – 224 lokata w Europie (42,5% średniej dla UE) i 15 w kraju, a wg wyników badania <i>Indeks Millenium 2020 – Potencjał Innowacyjności Regionów</i> – 14 lokata w kraju, – niewielka skala współpracy regionalnych przedsiębiorstw z sektorem nauki i badawczo-rozwojowym (taką współpracę podejmowało jedynie 3,5% firm),
	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	<ul style="list-style-type: none"> – niewielki odsetek przedsiębiorstw posiadający własną stronę internetową (62,6%- ostatnia lokata w kraju), oraz otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe (zaledwie 16,4%), – niski poziom kompetencji cyfrowych mieszkańców – aż 40,5% osób w wieku 16-74 lata posiadało jedynie niskie ogólne umiejętności cyfrowe (najgorszy wynik wśród województw), umiejętności podstawowe – 21,7% osób (przedostatnia lokata w kraju), natomiast ponadpodstawowe tylko 19,1% (najmniejszy odsetek w Polsce), – wykluczenie cyfrowe części mieszkańców – 12,3% osób nigdy nie korzystało z Internetu (12 lokata w kraju), – zwiększone narażenie na cyberataki – 13,1% jednostek administracji publicznej w województwie doświadczyło incydentów związanych z bezpieczeństwem ICT,
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	<ul style="list-style-type: none"> – jedna z najgorszych w kraju lokat pod względem PKB ogółem (12 lokata) oraz PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca (15 lokata). Analogiczna sytuacja występuje w przypadku produktywności gospodarki mierzonej poziomem WDB, – systematyczny, choć wolniejszy niż w kraju, wzrost liczby przedsiębiorstw – w 2020 r. wzrost o

		<p>11,6% wobec roku 2013 r. (w kraju wzrost o 14,6%),</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie niski poziom przedsiębiorczości – liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r. wyniosła 11 wobec 15 w Polsce (ostatnia lokata w kraju), – największy w kraju odsetek przedsiębiorstw niefinansowych, które upada w pierwszym roku działalności (wskaźnik przeżycia wynosi 43,9%, przy średniej ogólnopolskiej 69,3%), Wskaźnik przeżycia w drugim roku działalności jest wyższy (77,6%, 10 lokata w kraju) i nie różni się znacznie od średniej ogólnopolskiej (78%), – niska aktywność przedsiębiorców na rynkach międzynarodowych – aż 90% z nich w 2020 r. nie prowadziło działalności poza granicami kraju, – niska liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego – 155 w 2020 r. (zaledwie 0,6% wartości krajowej, ostatnia lokata w kraju), – niskie nakłady inwestycyjne firm (w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 2,7 tys. zł - 14 lokata wśród województw, wynik ponad dwukrotnie mniejszy niż średnio w Polsce),
	<p>(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> – 43,73% ogółu pracujących w regionie zatrudnionych w branżach wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu, – wartość dodana brutto w przedsiębiorstwach z branż powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, stanowiła w 2020 roku aż 42% wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa o liczbie pracowników powyżej 9, – wysoki udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy należące do inteligentnych specjalizacji w ogólnej wartości inwestycji przedsiębiorstw z regionu (48,74% w 2020 r.), – nierównomierne rozłożenie instytucji otoczenia biznesu w regionie: znaczna koncentracja wokół stolicy województwa i w mniejszym stopniu wokół części miast powiatowych, przy czym istnieją powiaty, w których nie ma żadnej IOB, – wysokie zapotrzebowanie na usługi IOB w przypadku usług finansowych, usług z zakresu opieki inwestycyjnej i poinwestycyjnej, usług doradczych oraz usług w zakresie innowacji i technologii,
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki</p>	<p>(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – niewielka ilość zakładów szczególnie uciążliwych - 79 (13 lokata w kraju), – sektor komunalno-bytowy jako główne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza w województwie warmińsko-mazurskim (ok. 50%), w dalszej kolejności transport oraz emisja punktowa ok. 15%. Sektor komunalno-bytowy odpowiedzialny jest za prawie 90% emisji BaP, 80% PM2,5, około 70% SO2 oraz 60% PM10,

<p>promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP2)</p>		<ul style="list-style-type: none"> – węgiel i miał węglowy podstawowym paliwem wykorzystywanym do produkcji ciepła w województwie warmińsko-mazurskim (ok. 70%), – jeden z najwyższych w kraju odsetek gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym (11,65%),
	(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> – niewielki udział energii wytwarzanej w województwie w zapotrzebowaniu regionu (30% energii) - 70% energii sprowadzane z innych regionów kraju, – OZE jako główne źródło energii produkowanej w województwie (ok. 87%), – niewielkie zużycie energii w województwie na 1 mieszkańca (2596,55 kWh, przy średniej dla kraju 4215,73 kWh), – duży udział w zużyciu energii gospodarstw domowych (27,1% zużycia ogółem),
	(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom zwodociągowania (95,1% mieszkańców regionu), przy dużych dysproporcjach pomiędzy miastami (98,9% mieszkańców), a terenami wiejskimi (89,6%). – źródła zasobów wodnych w postaci ogromnych zbiorników wód podziemnych (o zasobach dyspozycyjnych 3,14 mln m³ na dobę), – niewystarczający system kanalizacji sanitarnej (obejmujący 74,9% mieszkańców województwa). Widoczna dużo większa dysproporcja pomiędzy miastami (95,5% mieszkańców), a terenami wiejskimi (45,1%), – objęcie oczyszczalniami ścieków 77,4% mieszkańców regionu, przy średniej krajowej wynoszącej niespełna 75%,
	(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	<ul style="list-style-type: none"> – konieczność uzupełnienia braków w zakresie kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków – konieczność zakończenia prac przewidzianych w <i>Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków</i> – konieczność dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki w województwie – konieczność osiągnięcia dobrego stanu wód
	(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	<ul style="list-style-type: none"> – znaczny wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych (od 2015 wzrosły o 10,8%). Odpady komunalne stanowią 17,3% odpadów wytwarzanych w województwie. – niewielki odsetek odpadów zbieranych selektywnie (30,6% wszystkich zebranych odpadów). Odpadów zebranych selektywnie było 132 tys. ton - 13 lokata w kraju. – odpady zmieszane stanowią 69,4% wszystkich zebranych odpadów, niespełna 20% zebranych odpadów komunalnych poddawanych recyklingowi, a 5,5% przeznaczanych do kompostowania lub fermentacji.
	(vii) wzmacnianie ochrony i	<ul style="list-style-type: none"> – znaczna część powierzchni województwa pokryta formami ochrony przyrody (46,7%, w tym 27,6%

	<p>zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>powierzchni województwa stanowią obszary Natura 2000),</p> <ul style="list-style-type: none"> – największa w kraju powierzchnia rezerwatów przyrody (33 326,25 ha w 109 rezerwach przyrody), – znaczna ilość pomników przyrody (2 304), – 8 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 144 401,28 ha - 10 lokata w kraju, – system licznych rzek i jezior (860 jezior o powierzchni powyżej 5 ha, w tym blisko 200 o powierzchni powyżej 100 ha), stanowiący unikatowy walor województwa, – nadmierny ładunek substancji biogenych w wodach – azotu i fosforu. Jedynie 40% jednolitych części wód powierzchniowych uznano za wody o dobrym stanie chemicznym
	<p>(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – transport jest drugim w kolejności (po sektorze komunalno-bytowym) sektorem odpowiadającym za zanieczyszczenie powietrza w województwie (odpowiada za ok. 15% emisji zanieczyszczeń, a sektor komunalno-bytowy za 50%), – w centrach miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w których większość mieszkań podłączonych jest do sieci centralnego ogrzewania, transport jest głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, – lawinowy przyrost liczby pojazdów w województwie w ciągu ostatnich lat, w szczególności samochodów osobowych (o 21% w roku 2020 w odniesieniu do roku 2015), – relatywnie niska liczba autobusów w województwie zarówno ogółem (296; 14 lokata w kraju), jak i w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (21; przedostatnia lokata w kraju), ponadto nie wszystkie są używane (udział autobusów w ruchu w dni powszednie kształtuje się na poziomie 82%; 12 lokata w kraju), – jedna z najmniejszych w kraju liczba miejsc w autobusach (29,5 tys. miejsc - 14 lokata). Biorąc pod uwagę wszystkie wozy komunikacji miejskiej (tj. autobusy, tramwaje i trolejbusy) - lokata 13 (36,1 tys. miejsc), – wzrost zainteresowania korzystaniem z komunikacji publicznej (44,4 mln przejazdów; 11 lokata w kraju), co wskazuje potencjał do dalszego rozwoju w zakresie mobilności miejskiej
<p>3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności</p>	<p>(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> – jedna z najmniejszych w kraju wartość wskaźnika międzygałęziowej dostępności transportowej (WMDT) - 15,54 w 2020 r., przy średniej krajowej wynoszącej 38,66, – mocno zróżnicowana terytorialnie dostępność transportowa - najlepsza w Elblągu i otaczających go gminach, skrajnie niska w subregionie etckim (o wartości wskaźnika WMDT poniżej 10 w większości gmin subregionu), – dynamiczny rozwój Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury – w pierwszym półroczu 2019r. największy

	<p>mobilności transgranicznej</p>	<p>wzrost ruchu pasażerskiego w grupie polskich portów lotniczych obsługujących poniżej jednego miliona pasażerów rocznie (prawie 13 tys., wzrost o 26%)</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – najniższy wskaźnik edukacji przedszkolnej (83,6%, przy średniej ogólnopolskiej 90,4%), największy problem z dostępem do miejsc wychowania przedszkolnego występuje na terenach wiejskich, – systematycznie rosnąca liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z 1 857 w roku 2014 do 3 764 w 2019 r.) oraz z niepełnosprawnościami (z 3 567 osób w roku 2014 do 4 681 osób w 2019 r.), – braki architektoniczne w szkołach ograniczające dostęp osobom ze specjalnymi potrzebami, – występowanie zawodów trwale deficytowych m.in. z branży medycznej (pielęgniarstwo, położnictwo, kierunki lekarskie oraz lekarsko-dentystyczne) czy branży edukacyjnej (nauczyciele i instruktorzy przedmiotów zawodowych),
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – największa w skali kraju liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10. tys. mieszkańców - w 2020 roku na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 491 beneficjentów pomocy społecznej, przy średniej krajowej wynoszącej 287, – wzrost liczby placówek świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom regionu w ciągu ostatnich lat – w 2014 roku na Warmii i Mazurach było 75 placówek stacjonarnej pomocy społecznej liczących ponad 4,8 tys. miejsc, w 2020 roku ich liczba zwiększyła się do 95 placówek, oferujących ok. 5,5 tys. miejsc, – duże zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej - na koniec 2020 roku na miejsca w domach pomocy społecznej oczekiwało ponad 400 osób, a 10 osób czekało na miejsca w mieszkaniach chronionych, – nasilające się zjawisko starzenia się społeczeństwa – w 2020 r. w wieku poprodukcyjnym znajdował się co 5. mieszkaniec, natomiast według prognozy demograficznej GUS w 2050 roku będzie to już co 3. osoba,
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i</p>	<ul style="list-style-type: none"> – szybszy niż w kraju proces starzenia się społeczeństwa - od 2002 do 2020 roku liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrosła o 51,4%, w kraju o 43,2%, – zwiększająca się liczba leczonych pacjentów na 10 tys. mieszkańców - w 2019 roku wyniosła 2 007, – jedna z najniższych w kraju dostępność do placówek podstawowej opieki zdrowotnej (829 POZ - 13 lokata w kraju), – jedna z najniższych liczba lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (48,78 w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców) oraz pediatrów, pielęgniarek i położnych,

	środowiskowej;	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca dostępność do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej - 5,87 podmiotów AOS na 10 tys. mieszkańców, – niewystarczająca liczba sprzętu medycznego w szpitalach - 746 sztuk, 13 lokata w Polsce, – wysokie zapotrzebowanie na sprzęt (641 sztuk, co stanowi 86% aktualnego wyposażenia), – bardzo słabo rozbudowana infrastruktura ochrony zdrowia w zakresie opieki długoterminowej, paliatywnej, rehabilitacyjnej oraz wytchnieniowej (55,9 łóżek na 100 tys. ludności, przy średniej krajowej 96,9), – jedna z najniższych w kraju liczba kadry medycznej (m.in. lekarze różnych specjalizacji, lekarze psychiatry i psycholodzy, pielęgniarki, położne) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców,
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa Warmii i Mazur stanowi 4,8% bazy noclegowej Polski - 541 obiektów noclegowych (9 lokata w kraju), – udzielono 23 700 noclegów na 10 000 ludności (5lokata w kraju), – nierównomierne rozłożenie ruchu turystycznego. Najpopularniejsze są dwa powiaty: mrągowski (589,5 korzystających z noclegów/100 mieszkańców) i giżycki (277/100), w całym województwie liczba korzystających z noclegów na 100 mieszkańców wyniosła 96,82, – najniższy w kraju stopień nasycenia szlakami turystycznymi - 0,12 km/km² przy średniej krajowej 0,25 km/km², – jedna z najniższych wartości wydatków JST przeznaczonych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (158 zł na 1 mieszkańca) - 14 lokata w kraju,
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – najwyższa wśród wszystkich województw stopa bezrobocia rejestrowanego – w 2020 r. 10,1% wobec 6,2% przeciętnie w kraju, – nierównomierne rozmieszczenie terytorialne bezrobocia – w 2020 r. od 3,4% w Olsztynie do 19,6% w powiecie kętrzyńskim, – jedna z najniższych wartości wskaźnika zatrudnienia wśród województw – w 2020 r. 51,8% (13 lokata w kraju) wobec 54,3% średniej ogólnopolskiej, – wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych między 2019 a 2020 rokiem, na skutek pandemii Covid-19, o 12,6% (tj. 5,7 tys. osób), – wysoki odsetek kobiet wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (55,2%), osób młodych (26,2%), osób starszych (27,5%), długotrwale bezrobotnych (49,5%), osób o niskich kwalifikacjach zawodowych (34,1%) oraz osób z niepełnosprawnościami (5,7%), – jeden z najniższych w kraju poziomów wynagrodzeń – w 2020 r. 4 709,12 zł (15 lokata w kraju)

		<p>wobec średniej ogólnopolskiej na poziomie 5 523,32 zł,</p> <ul style="list-style-type: none"> – prognozowany ubytek ludności, w tym zasobów siły roboczej, na skutek negatywnych zmian demograficznych – przewidywany spadek liczby ludności do 2050 roku na poziomie 15%,
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – ok. 1 050 osób zatrudnionych w 20 powiatowych urzędach pracy oraz Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Olsztynie, – znaczne obciążenie pracowników urzędów pracy ze względu na znaczną liczbę bezrobotnych na Warmii i Mazurach – na każdego kluczowego pracownika powiatowego urzędu pracy zajmującego się obsługą bezrobotnych przypadały 123 osoby bezrobotne (8 lokata w kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 131 osób); na jednego pośrednika pracy przypadało 245 bezrobotnych (5 lokata w kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 270 osób), a na jednego doradcę zawodowego aż 686 bezrobotnych (7 lokata w kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 691 osób), – niespełna 2/3 pracowników urzędów pracy w regionie uczestniczyło w 2020 roku w kształceniu ustawicznym, – konieczność poprawy jakości funkcjonowania regionalnych instytucji rynku pracy w świetle zachodzących obecnie przemian społeczno-ekonomicznych (mała stabilność ekonomiczna, coraz częściej pojawiające się sytuacje kryzysowe, rozwój postępu technologicznego i automatyzacja, starzenie się społeczeństwa, napływ cudzoziemców, a także problem ze znalezieniem pracowników przy jednoczesnym niewykorzystaniu części zasobów siły roboczej),
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> – relatywnie niska wydajność pracy w regionie – w 2019 r. wartość dodana brutto na 1 pracownika wynosiła 86,5% średniej ogólnopolskiej (12 lokata w kraju), na co niewątpliwie wpływają mało efektywne metody zarządzania oraz niewłaściwa organizacja miejsca pracy, w tym niski poziom ich usprzętowania, – niski odsetek osób dorosłych (tj. w wieku 25-64 lata) uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu - w 2019 roku 3,2%, (11 lokata w kraju, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 4,8%), – znaczna liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, którzy zostali zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy (na koniec 2020 roku blisko 2 tys. osób), – spadek liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw między 2019 a 2020 rokiem, na skutek pandemii Covid-19, o 9,6 tys. osób (tj. o 6,3%) – największa redukcja w skali kraju przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 0,6%.
4. Europa o silniejszym	(f) Wspieranie równego dostępu do	<ul style="list-style-type: none"> – najniższy w Polsce odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (83,6%,

<p>wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>przy średniej ogólnopolskiej 90,4%),</p> <ul style="list-style-type: none"> – jeden z najniższych odsetków uczniów zdających pozytywnie egzamin maturalny w 2021 r. - 71,6% przy średniej ogólnokrajowej 74,5%, – najniższe w kraju średnie wyniki z egzaminów ośmioklasisty w 2021 r (średni wynik z języka angielskiego – 60,9%, z matematyki - 42%) lub jedne z najniższych w kraju (język polski – 56,1%, język niemiecki 45,4%), – systematycznie rosnąca liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z 1 857 w roku 2014 do 3 764 w 2019 r.) oraz z niepełnosprawnościami (z 3 567 osób w roku 2014 do 4 681 osób w 2019 r.), – wzrastająca liczba uczniów wymagających wsparcia psychologiczno-pedagogicznego (w 2019 r. 2096 osób w przeliczeniu na 100 tys. dzieci i młodzieży do 18 roku życia - 7 lokata w kraju), – jedna z najniższych w kraju liczba poradni psychologiczno-pedagogicznych (39), – 6 657 dzieci i młodzieży do 18 roku życia przypadająca na jedną poradnię (7 lokata w kraju),
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – niski odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym - 3,2% przy średniej krajowej 4,8%, – istotna część mieszkańców (16%) uważająca, że nie posiada kwalifikacji i kompetencji odpowiednich dla potrzeb rynku pracy, – jedna z najniższych w kraju liczba kadry medycznej (m.in. lekarze różnych specjalizacji, lekarze psychiatry i psycholodzy, pielęgniarki, położne) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, – jeden z najwyższych w kraju średni wiek lekarzy (50,32, 3 lokata w kraju, przy średniej krajowej 49,54),
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar</p>	<p>(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – jedna z największych w skali kraju stopa ubóstwa skrajnego (w 2019 r. 6,8% - 3 lokata w kraju, wobec średniej ogólnopolskiej wynoszącej 4,2%), – wysoki odsetek ludności regionu korzystający ze świadczeń pomocy społecznej (ponad 7,5%). Głównym powodem jej udzielania są bezrobocie i ubóstwo, – mocno zróżnicowany terytorialnie odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej – w 2020

praw socjalnych	w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	<p>roku od 2,2% w gminie Stawiguda do 21,3% w gminie wiejskiej Kętrzyn,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki odsetek ludności biernej zawodowo – 45,7% ludności regionu (3. co do wielkości odsetek w kraju), - rozwinięty na Warmii i Mazurach sektor ekonomii społecznej - funkcjonuje 77 przedsiębiorstw społecznych, 68 spółdzielni socjalnych oraz 4 ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, - utworzenie dzięki środkom RPO WiM 2014-2020 ponad 850 miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, - prognozowany w regionie ubytek ludności (o ok. 15% do 2050 r.) co rodzi konieczność integracji zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym tak, aby mogły one w najbliższej przyszłości niwelować deficyt pracowników,
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	<ul style="list-style-type: none"> - duży wzrost w województwie warmińsko-mazurskim liczby cudzoziemców - w 2021 r. mieszkało ok. 8,6 tys. cudzoziemców, co w stosunku do 2018 r. oznacza wzrost o 168%. Zdecydowaną większość obcokrajowców na Warmii i Mazurach stanowią obywatele Ukrainy, (56,0% ogółu obcokrajowców w regionie) Białorusi (7,3%), Gruzji (4,6%) i Mołdawii i (4,3%), - rosnące zainteresowanie obcokrajowców pracą w województwie warmińsko-mazurskim - tylko w 2020 r. powiatowe urzędy pracy na Warmii i Mazurach wydały blisko 48 tys. oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, - co dziesiąty obcokrajowiec w regionie nie ukończył 20 roku życia, a blisko 5% cudzoziemców ma powyżej 60 lat, - systematycznie kurczą się zasoby pracy w województwie w wyniku depopulacji (w latach 2000-2020 liczba mieszkańców Warmii i Mazur zmniejszyła się o ponad 11 tys. osób, tj. o 0,77%), a także starzenia się społeczeństwa (między 2000 a 2020 roku liczba młodych ludzi do 24 roku życia zmniejszyła się o 33,9%, o 67,9% wzrosła liczba osób po 60 roku życia, a tym samym systematycznie zwiększa się w regionie wartość wskaźnika obciążenia demograficznego – wzrost z 55,7 w 2014 roku do 64,7 w roku 2020)
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony	<ul style="list-style-type: none"> - niska zamożność mieszkańców regionu (3. co do wielkości stopa ubóstwa skrajnego w skali kraju, oraz przedostatnia wśród wszystkich województw wielkość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia) oraz duża część ludności objęta opieką społeczną (największa w skali kraju liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10. tys. mieszkańców), - systematyczny wzrost liczba mieszkańców korzystających z usług społecznych - w 2020 r. z usług opiekuńczych skorzystało 5 904 osób (wzrost o 25% w porównaniu z 2014r.), ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 503 osoby (wzrost o 8,2%),

	<p>socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – duża liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, rodzinnego – w 2020 roku 10 732 osoby z 4 709 rodzin, – blisko 2 tys. rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny w 2020 r., – wzrost liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów – z 267 klubów w 2019 r. do 273 w 2020 r., – znaczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym z ok. 15% w 2010 r. do 21% w 2020 r., – wysoki na Warmii i Mazurach odsetek osób z niepełnosprawnościami - w 2020 r. 10,7% ludności w wieku aktywności zawodowej (3 lokata w kraju),
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>(I) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci</p>	<ul style="list-style-type: none"> – znaczna liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (19,8 w 2020 r., 2 lokata w kraju, przy średniej krajowej 14,5), – znikomy odsetek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej znajdujących się pod opieką profesjonalnych opiekunów – tylko ok. 15% dzieci umieszczona została w zawodowych rodzinach zastępczych, – spadek między 2014 a 2020 rokiem liczba asystentów rodziny o 65 osób, tj. o ok. 28%, – znaczna ilość uruchomionych procedur „Niebieskiej Karty” w związku z przeciwdziałaniem przemocy na 100 tys. mieszkańców (248 w roku 2020, 4 lokata w kraju, przy średniej krajowej 202), – objęcie w 2020 r. 769 osób z 263 rodzin wsparciem w formie interwencji kryzysowej w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemami, – funkcjonowanie na Warmii i Mazurach w 2020 roku 75 mieszkań chronionych, w których łącznie było 236 miejsc – na miejsca w mieszkaniach chronionych oczekiwało zaś 10 osób, – ok. 1,2 tys. osób w regionie borykających się z kryzysem bezdomności
<p>5. Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów obszarów i inicjatyw lokalnych</p>	<p>(i) Wspieranie zintegrowanego sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> – duży potencjał ludnościowy ulokowany w obszarach miejskich – w 2020 roku w regionie było 50 miast liczących w sumie 836 425 osób – 59,1% ludności Warmii i Mazur. – znacznie mniejsza wielkość miast w regionie niż średnio w kraju - 16,8 tys. mieszkańców wobec 24,4 tys. osób przeciętnie w Polsce). – koncentracja ludności na obszarach problemowych – 25% ludności Warmii i Mazur zamieszkuje obszary, na których podejmowane są działania rewitalizacyjne (najwyższy odsetek w skali kraju). – duża liczba na Warmii i Mazurach zaniedbanych obiektów przedwojennych, – pozytywne doświadczenia w podnoszeniu atrakcyjności przestrzennej, społecznej i inwestycyjnej oraz rewitalizacji obszarów miejskich dzięki interwencji publicznej

*Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. PRIORYTETY

2.1 FUNDUSZE DLA GOSPODARKI WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☒ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.1.1. Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Powiązane rodzaje działań:

Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii jest kluczowym czynnikiem budowy silnego ekosystemu innowacji w regionie. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez interwencję skoncentrowaną na rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego oraz tzw. obszarów horyzontalnych¹⁹. Wsparcie obejmie zarówno niezbędną nowoczesną infrastrukturę publiczną i prywatną na potrzeby badań, jak i działalność badawczo-rozwojową prowadzoną przez przedsiębiorstwa oraz ich konsorcja z organizacjami badawczymi i partnerstwa.

Inwestycje w publiczną infrastrukturę badawczą mogą obejmować infrastrukturę, która będzie wykorzystywana zarówno do działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej. Warunkiem przyznania dofinansowania będzie:

- wykorzystanie infrastruktury do realizacji agendy badawczej, której zakres jest zgodny z regionalną inteligentną specjalizacją;
- uzgodnienie projektu z ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego oraz ministrem właściwym ds. nauki na warunkach i w trybie określonym w kontrakcie programowym.

Projekty obejmujące działalność badawczo-rozwojową będą dopuszczały szeroki wachlarz działań, w zależności od potrzeb beneficjenta, od wydatków inwestycyjnych, poprzez nakłady na prowadzenie badań, wdrożenie ich wyników, podnoszenie kompetencji, ochronę praw własności intelektualnej. Modułowość wsparcia ma służyć lepszemu dopasowaniu interwencji do zróżnicowanego charakteru projektów B+R.

¹⁹ Obszary horyzontalne zostały wskazane w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego *Warmińsko-Mazurskie 2030*, jako pięć obszarów, których rozwój determinuje rozwój podmiotów gospodarczych funkcjonujących w zidentyfikowanych regionalnych inteligentnych specjalizacjach. Są to: technologie informacyjno-komunikacyjne, finansowanie, logistyka, targi i promocja, bezpieczeństwo.

W kontekście niskiej aktywności badawczo-rozwojowej firm z Warmii i Mazur, w szczególności wśród MŚP, przewidziano również zakup usług badawczo-rozwojowych (np. opracowanie innowacyjnych rozwiązań w celu ulepszenia technologii, wyrobu, świadczonych usług, itp.) od podmiotów świadczących tego rodzaju usługi.

W kontekście pandemii koronawirusów oraz konieczności rozwoju nowoczesnych technologii medycznych wspierany będzie rozwój nowoczesnych technologii medycznych oraz działalność badawczo-rozwojowa firm związana z poprawą bezpieczeństwa biologicznego, ochroną społeczeństwa i wsparcia jego funkcjonowania w stanach zagrożenia zdrowia publicznego wraz z dopuszczalnym komponentem wdrożeniowym.

Wsparcie skierowane będzie na projekty, które przyczyniają się do rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji, niemniej jednak zakłada się również możliwość dalszego poszukiwania obszarów o szczególnym potencjale kreowania przewag konkurencyjnych gospodarki regionu poprzez eksperymentowanie. Ponadto wsparcie zostanie skierowane na rozwój innowacji i technologii w obszarach tzw. zielonej gospodarki, w tym gospodarki niskoemisyjnej, gospodarki obiegu zamkniętego, odporności i przystosowaniu do zmian klimatu oraz cyfryzacji. Interwencja w zakresie B+R skierowana zostanie do całego ekosystemu innowacji w regionie, w tym do przedsiębiorstw (bez względu na ich wielkość), jednostek naukowych, ośrodków innowacji.

W celu wzmocnienia oddziaływania interwencji skierowanej na rozwój działalności badawczo-rozwojowej w regionie, dofinansowanie otrzymają również działania na rzecz transferu technologii i współpracy pomiędzy nauką i biznesem (podejmowane m.in. przez centra transferu technologii).

Wsparcie obejmie :

1. dofinansowanie infrastruktury badawczo-rozwojowej (w tym centrów badawczo-rozwojowych) aktywów własności intelektualnej oraz działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw (oraz konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi), z dopuszczalnym komponentem wdrożeniowym, w tym również usług B+R dla firm oraz ochrona własności intelektualnej;
2. inwestycje w publiczną infrastrukturę naukowo-badawczą i aktywa własności intelektualnej organizacji badawczych;
3. działalność badawczo-rozwojową w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym;
4. małe bony badawcze na innowacje dla MŚP,
5. proinnowacyjne usługi akredytowanych ośrodków innowacji
6. wzmocnienie kanałów współpracy nauki z biznesem (w tym centrów transferu technologii).

Wszystkie typy projektów będą mogły zostać uzupełnione działaniami w obszarze podnoszenia kompetencji kadr zarówno w przedsiębiorstwach i jednostkach naukowych realizujących przedsięwzięcia w obszarze B+R.

Główne grupy docelowe:

- przedsiębiorstwa (małe, średnie i duże) i ich pracownicy,
- jednostki naukowe i ich pracownicy,
- uczelnie i ich pracownicy,
- ośrodki innowacji i ich pracownicy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,

- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Transgranicznym Programie Interreg *Południowy Bałtyk*, w którym w ramach Celu specyficznego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą* wspierane będą projekty rozwoju zdolności współpracy dzięki promowaniu modeli, sieci skupiających różne podmioty, (np. instytucje badawcze, MŚP, organizacje rozwoju biznesu, uniwersytety, podmioty publiczne), w celu udoskonalenia transferu i absorpcji wiedzy i innowacji.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym działalność placówek edukacyjnych i badawczych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem działań edukacyjnych lub badawczych oraz transferu innowacyjnych rozwiązań (Cel specyficzny Interreg (c) – *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie*).
- Programie Interreg *Region Morza Bałtyckiego*, który wspierać będzie m.in.: testowanie podejścia ustanawiającego partnerstwa innowacyjne poprzez łączenie badań i zamówień publicznych w celu tworzenia nowych możliwości biznesowych (w tym rozwiązań ekologicznych i innowacji społecznych);
- Programie Interreg *Europa Środkowa* wspierającym projekty obejmujące opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: zielonej gospodarki, biogospodarki, przemysłu 4.0, robotyzacji, technologii cyfrowych, przemysłów kultury i turystyki, innowacji w zakresie opieki zdrowotnej, srebrnej gospodarki, innowacji społecznych, transferu technologii i innowacji, partnerstw międzyregionalnych wzdłuż łańcuchów wartości oraz nowych systemów finansowania innowacji.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Inwestycje B+R+I nie generują bezpośrednio dochodu po zakończeniu realizacji projektu, a nawet w okresie jego trwałości. Obarczone są wysokim ryzykiem niepowodzenia oraz trudnością w oszacowaniu stopy zwrotu z inwestycji. Powoduje to m.in. niedostateczne zainteresowanie przedsiębiorców, jednostek B+R do inwestowania w infrastrukturę B+R oraz realizacji projektów badawczych. Zastosowanie zwrotnych form wsparcia może być czynnikiem zniechęcającym do podejmowania projektów związanych z działalnością B+R+I oraz pogłębiającym niekorzystną sytuację regionu w obszarze B+R. Stąd konieczny jest efekt zachęty – w postaci dotacji, jako ważny impuls do podniesienia poziomu innowacyjności oraz konkurencyjności MŚP w województwie.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.	0	86
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.	0	86
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 008	Nominalna wartość sprzętu na potrzeby badań naukowych i innowacji	Euro	0	32 606 796
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 010	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	szt.	0	41

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	Euro	0	2021	10 383 479	IZ FEWiM	-
1	CP1 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 003	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	Szt.	0	2021	106	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	001	10 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	002	10 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	003	11 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	004	20 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	005	500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	006	1 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	007	1 500 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	008	1 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	009	1 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	010	1 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	028	4 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	029	20 936 375
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	030	11 536 375

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	01	93 472 750

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	33	93 472 750

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	09	93 472 750

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(i)	03	93 472 750

2.1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych

Powiązane rodzaje działań:

Wsparcie w ramach celu szczegółowego udzielane będzie w dwóch obszarach – gospodarki i usług publicznych:

Cyfryzacja Gospodarki

Dostosowanie firm do działania w warunkach szybko postępujących zmian określanych mianem czwartej rewolucji przemysłowej (Gospodarka 4.0) wymaga pilnej interwencji, która obejmie zarówno wsparcie inwestycyjne i zabezpieczenie niezbędnej infrastruktury jak i dofinansowanie usług pozwalających zwiększyć cyfryzację, automatyzację i robotyzację procesów, personalizację usług, zwiększenie zakresu wykorzystania tzw. Internetu Rzeczy, sztucznej inteligencji i uczenia maszynowego czy zaawansowanych analiz przy jednoczesnym podnoszeniu umiejętności i wprowadzanie niezbędnych zmian organizacyjnych. Skuteczna transformacja cyfrowa biznesu wymaga więc wsparcia jej kolejnych etapów począwszy od cyfryzacji procesów ręcznych przez integrację inteligentnych technologii po zarządzanie zmianami kulturowymi, aby w pełni wykorzystać potencjał wprowadzanych udogodnień. Digitalizacja warmińsko-mazurskiej gospodarki to również zwiększenie wykorzystania TIK w instytucjach otoczenia biznesu zarówno w ich działalności jak i sposobie świadczenia usług.

Interwencja będzie ukierunkowana na:

1. wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa;
2. wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na osiągnięcie neutralności względem emisji CO₂, w szczególności poprzez wykorzystanie OZE, elektromobilność, gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz ograniczenie zużycia wody;
3. wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych;
4. cyfryzację instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych, centra kompetencji cyfrowych, nowych technologii);
5. podniesienie kompetencji cyfrowych w firmach.

Cyfryzacja usług publicznych

Dzięki wsparciu skierowanemu do instytucji publicznych zwiększy się dostępność i jakość e-usług w licznych sferach życia społecznego, takich jak zdrowie, edukacja, administracja, kultura. Interwencją objęte zostaną podmioty świadczące usługi publiczne na poziomie lokalnym i regionalnym. W przypadku projektów stanowiących kontynuację budowy platform e-usług publicznych lub udostępnienia zasobów naukowych, kulturowych i administracji niezbędne będzie wykazanie konieczności realizacji kolejnego projektu z punktu widzenia korzyści społeczno-gospodarczych.

Wsparcie skierowane zostanie również na dalszą cyfryzację i cyfrowe udostępnianie danych z rejestrów publicznych, (co umożliwi ich wykorzystanie w gospodarce i nauce, a także pozwoli na testowanie algorytmów sztucznej inteligencji w oparciu o wiarygodne dane wysokiej jakości). Jednocześnie zwiększenie cyfryzacji to wzrost związanych z nią zagrożeń, stąd interwencja zostanie skierowana na poprawę tzw. cyberbezpieczeństwa zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym. Ponadto, mając na uwadze, że jednym z głównych zasobów niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie jest wiedza i dostęp do danych, interwencja w ramach Programu obejmie również budowę i rozwój baz i zasobów cyfrowych.

Pandemia Covid-19 stała się impulsem do dalszego intensywnego rozwoju e-medycyny. W tym obszarze planowane jest wsparcie usług w zakresie e-zdrowia, telemedycyny a także cyfryzacji placówek medycznych.

Interwencja będzie ukierunkowana na:

1. e-usługi publiczne (w tym usługi A2A) – platformy e-usług, dofinansowanie niezbędnej infrastruktury i rozwiązań cyfrowych w zakresie usług, podnoszenie kompetencji w instytucjach publicznych oraz organizacjach pozarządowych, zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych oraz upowszechnienie ich wykorzystania (w tym usług e-edukacji, e-administracji, e-kultury);
2. nowe technologie w budowaniu oferty turystycznej i kulturowej;
3. cyberbezpieczeństwo – projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez inwestycje w systemy o zasięgu regionalnym lub lokalnym oraz podniesienie kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa;
4. budowę, rozwój, integrację i zwiększenie dostępności baz danych, zasobów cyfrowych o wysokim potencjale ich szerokiego wykorzystania oraz biznesowych przestrzeni cyfrowych (zasoby naukowe, kulturowe i administracji), aplikacje w oparciu o dostępne cyfrowo ISP (informacje sektora publicznego);
5. rozwój infrastruktury danych przestrzennych (w przypadku powiatowego lub wojewódzkiego zasobu geodezyjnego, wyłącznie przy pozytywnej opinii Głównego Geodety Kraju);
6. rozwój e-zdrowia,
7. wyposażenie podmiotów leczniczych w narzędzia informatyczne umożliwiające integrację z centralną architekturą informatyczną e-zdrowia.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa,
- pracownicy instytucji publicznych i korzystający z usług publicznych, z zasobów publicznych,
- pracownicy podmiotów leczniczych i pacjenci,
- przedsiębiorcy,
- środowisko organizacji pozarządowych,
- podmioty branży turystycznej,
- inne osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu oraz ich pracownicy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowany będzie Obszar Strategicznej Interwencji Miejski Obszar Funkcjonalny Ełku (porozumienie terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w *Programie Południowy Bałtyk*, który wspierać będzie budowanie platform współpracy ośrodków innowacji cyfrowych/ uniwersytetów/ instytucji badawczo-rozwojowych i MŚP w celu wspierania modernizacji i cyfryzacji na Obszarze Południowego Bałtyku oraz wspólne działania mające na celu promowanie procesów cyfryzacji i nowych rozwiązań cyfrowych (np. transgraniczne kampanie promocyjne itp.).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Wsparcie udzielane będzie w formie dotacji, instrumentów finansowych oraz instrumentów mieszanych. Projekty o niskim poziomie ryzyka, pewnym zwrocie z inwestycji w postaci zysku lub oszczędności kosztów wspierane będą instrumentami finansowymi. Stosowanie wsparcia mieszanego zakłada się dla projektów o istotnym znaczeniu dla regionu (np. obejmujących innowacje w skali co najmniej regionalnej, przyczyniających się do tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości, realizowanych w obszarze IS, przyczyniających się do ochrony środowiska). Projekty podmiotów publicznych w obszarze usług publicznych realizowanych na rzecz mieszkańców regionu, organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia biznesu, o ile nie będą miały charakteru komercyjnego wspierane będą poprzez dotacje. Ponadto dotacje znajdą zastosowanie w projektach niekomercyjnych, cechujących się wysokim ryzykiem, niską pewnością zwrotu z inwestycji. Forma dotacyjna stanowić będzie także zachętę do wdrożenia rozwiązań z zakresu cyberbezpieczeństwa, automatyzacji, robotyzacji przedsiębiorstw i podnoszenia kompetencji cyfrowych w firmach.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.	11	546
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.	11	119
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 003	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.	0	427
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 014	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	szt.	0	34

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 012	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy / rok	0	2021	21 663	IZ FEWiM	-
1	CP1 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	Euro	0	2021	5 065 168	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	013	16 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	014	4 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	015	13 124 053
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	016	12 128 070
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	017	10 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	018	10 253 277
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	019	5 903 933

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	01	47 409 333
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	03	24 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	33	71 409 333

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	09	71 409 333

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	03	71 409 333

2.1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

Powiązane rodzaje działań:

Podnoszenie konkurencyjności regionalnej województwa wymaga licznych uzupełniających się działań we wszystkich obszarach składających się na gospodarczy system regionu. Należą do niego zarówno nowo powstające podmioty gospodarcze, wymagające wsparcia na początkowym etapie swojej biznesowej drogi, jak i firmy o długiej tradycji biznesowej i trwałej rozpoznawalnej marce. Na system składa się również całe otoczenie biznesowe, do którego należą m.in. dostępne tereny inwestycyjne, infrastruktura przedsiębiorczości zlokalizowana w parkach naukowo-technologicznych, inkubatorach, strefach gospodarczych i przestrzeniach kreatywnych, instytucje świadczące usługi dla biznesu oraz administracja wspomagająca rozwój gospodarczy. Szybki rozwój technologiczny i wszechobecna innowacyjność wymaga od przedsiębiorstw województwa warmińsko-mazurskiego dynamicznych zmian i nadążania za globalnymi trendami. Do udziału w tym wyścigu niezbędne jest podejmowanie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami oraz eksploracja nowych rynków, w tym udział w międzynarodowych łańcuchach wartości.

Interwencja w ramach celu szczegółowego skupi się na wsparciu powyższych aspektów w celu podniesienia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Warmii i Mazur. Wsparcie uzyskają m.in. MŚP w początkowej fazie rozwoju. Przedsiębiorstwa uzyskają również dofinansowanie na swoją działalność innowacyjną, polegającą m.in. na wdrażaniu wyników działalności badawczo-rozwojowej, wprowadzanie innowacji procesowych, produktowych, marketingowych i organizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem „zielonych innowacji”. Kontynuowane będzie również wsparcie odtwarzania gospodarczego dziedzictwa regionu poprzez dofinansowanie tworzenia nowej oferty produktowo-usługowej polegającej na odtwarzaniu historycznego krajobrazu gospodarczego regionu (przywrócenie tradycyjnych produktów, usług i zawodów). Rozwój konkurencyjnych firm wymaga również przygotowania im właściwej przestrzeni, dlatego interwencja skierowana zostanie również na przygotowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, tworzenie przestrzeni kreatywnych oraz stref co-workingowych, cyfrowych przestrzeni biznesowych, stref przedsiębiorczości i stref produkcyjnych). Wsparcie w ramach celu szczegółowego skierowane zostanie również na tworzenie Strefy RESA poprzez preferencje dla inwestycji podejmowanych na terenach leżących w obrębie strefy.

Podkreślone w diagnozie problemy z pozyskiwaniem kapitału zagranicznego, wciąż niesatysfakcjonującą atrakcyjnością inwestycyjną regionu oraz ujemnym saldem migracji osób w wieku produkcyjnym wymagają interwencji w postaci zadbania o poprawę wizerunku regionu jako miejsca przyjaznego inwestycjom jak i przygotowania atrakcyjnych miejsc pracy wysokiej jakości pozwalających zatrzymać odpływ młodych ludzi z województwa. Dlatego tworzeniu obszarów biznesowych towarzyszyć będzie promocja gospodarcza rozumiana zarówno, jako przyciąganie inwestorów zewnętrznych jak i promowanie oferty gospodarczej regionu na zewnątrz. W tym celu

wsparcie trafi również do jednostek samorządu terytorialnego działających na rzecz tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych (w tym podniesienie atrakcyjności gospodarczej województwa i gmin oraz rozwój potencjału instytucji publicznych do prowadzenia działalności na rzecz promocji gospodarczej i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych, wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości)

W dobie intensywnej cyfryzacji i globalizacji gospodarki niezbędne jest zwiększenie udziału firm z województwa warmińsko-mazurskiego w międzynarodowych łańcuchach wartości i szersze włączenie ich w wymianę dóbr i usług na skalę światową. Stąd ważnym obszarem wsparcia będzie internacjonalizacja przedsiębiorstw od budowania kompetencji i określania strategii umiędzynarodowienia firmy poprzez niezbędne inwestycje i promocję (w tym z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych). Umiędzynarodowienie przedsiębiorstw może obejmować zmianę modelu biznesowego, rozwój niezbędnej infrastruktury, budowę międzynarodowego wizerunku firmy, udział w targach i misjach, tworzenie produktów o wysokim potencjale eksportowym)

W związku z wystąpieniem w 2020 r. pandemii COVID-19 oraz troską o zapewnienie stabilności przedsiębiorstwom z województwa warmińsko-mazurskiego niezbędne będzie również skierowanie interwencji na innowacje medyczne, prozdrowotne, a także wsparcie firm w dostosowaniu się do działalności w warunkach zagrożenia epidemicznego, epidemii, reżimu sanitarnego oraz zachowaniu miejsc pracy.

W ramach celu szczegółowego (iii) wsparcie skierowane zostanie do całej gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego z preferencjami dla projektów wykazujących wpływ na rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Wsparcie obejmie:

1. innowacyjność firm:

- innowacje w przedsiębiorstwach (procesowe, produktowe, technologiczne, marketingowe i organizacyjne),
- wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych,
- odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu,

2. konkurencyjność firm:

- inwestycje rozwojowe w przedsiębiorstwach,
- inkubowanie przedsiębiorstw oraz dalsza akceleracja i rozwój po okresie inkubacji,
- wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju,
- zabezpieczenie pracowników i firm w okresie zwiększonego zagrożenia w obszarze zdrowia publicznego (zachowanie miejsc pracy, utrzymanie płynności finansowej i ciągłości działania),
- pakietowanie produktów i usług,

3. internacjonalizację i ekspansję:

- umiędzynarodowienie przedsiębiorstw,
- promocja gospodarcza, (w tym wsparcie jst w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwaniu inwestycji zewnętrznych),
- tereny inwestycyjne i infrastruktura biznesowa.

Główne grupy docelowe:

- przedsiębiorcy z sektora MŚP,
- właściciele firm o średniej kapitalizacji,
- pracownicy jednostek samorządu terytorialnego,
- środowisko organizacji pozarządowych,
- inwestorzy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowany będzie Obszar Strategicznej Interwencji Miejski Obszar Funkcjonalny Ełku (porozumienie terytorialne)

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w *Programie Południowy Bałtyk*, który wspierać będzie działania ukierunkowane na internacjonalizację w oparciu o innowacje i wielopoziomą współpracę partnerów np. w ramach modeli poczwórnej helisy, powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami i kluczowymi obszarami mocnych stron w regionach. Przykładowe działania obejmują m.in.

- promowanie i wspieranie współpracy transgranicznej między MŚP w kluczowych obszarach niebieskiej i zielonej gospodarki,
- rozwój i promowanie na rynkach międzynarodowych wspólnych produktów/ rozwiązań/ usług
- inicjowanie i rozwój sieci sektorowych i międzysektorowych (klastrów) oraz ich ekspansja,
- wspieranie wspólnych projektów badawczych między MŚP, uniwersytetami (lub innymi instytucjami badawczo-rozwojowymi), podmiotami publicznymi i organizacjami wsparcia biznesu,
- działania (np. targi, wystawy, kampanie marketingowe i wspólne kampanie brandingowe itp.) promujące produkty i usługi z Obszaru Południowego Bałtyku na rynkach międzynarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Względnie proste inwestycje, projekty o niskim poziomie innowacyjnym, obarczone niskim ryzykiem, wysokim zwrocie z inwestycji bądź oszczędności kosztów wspierane będą instrumentami finansowymi. Znajdą one zastosowanie m.in. przy dofinansowaniu inwestycji przedsiębiorców w tereny inwestycyjne, infrastrukturę biznesową oraz wsparciu firm w początkowej fazie rozwoju. Stosowanie wsparcia mieszanego zakłada się dla projektów istotnych dla regionu, w tym m.in.: wpływających na wzrost liczby miejsc pracy wysokiej jakości, realizowanych w obszarze IS, przyczyniających się do ochrony środowiska. Dotacje przeznaczone zostaną na projekty o wyższym ryzyku (np. projekty innowacyjne w skali co najmniej regionalnej firm w początkowej fazie rozwoju). Wykorzystane zostaną również w obszarze umiędzynarodowienia zarówno na projekty przedsiębiorstw jak i innych podmiotów. W przypadku zabezpieczenia firm w okresie zwiększonego zagrożenia zdrowia publicznego (zachowanie miejsc pracy, utrzymanie płynności finansowej i ciągłości działania) zastosowanie instrumentów finansowych lub dotacji uzależnione będzie od poziomu ryzyka i skali projektu.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.	13	353
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.	13	124
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 003	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	szt.	0	136
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 004	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	szt.	0	93
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 005	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	szt.	0	18

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	Euro	0	2021	8 240 370	IZ FEWiM	-
1	CP1 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 003	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	szt.	0	2021	88	IZ FEWiM	-

Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	020	5 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	021	20 072 750
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	024	5 921 825
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	025	3 000 000
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	027	31 432 880

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	01	43 927 455
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	03	21 500 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	33	65 427 455

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	09	65 427 455

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	03	65 427 455

2.1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

Powiązane rodzaje działań:

Zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym mogą przynieść pozytywne efekty wyłącznie, jeśli towarzyszyć im będą umiejętności pozwalające na ich wykorzystanie. Wyzwania przyszłości wynikające z rewolucji informatycznej, rozwijanej idei gospodarki 4.0 czy przenikania innowacyjności w każdym wymiarze życia wymagają od polityki regionu systemowego podejścia do kształtowania umiejętności mieszkańców, szczególnie w kontekście szybkiego reagowania na zmiany i kształtowanie postaw otwartości i akceptacji nowych sytuacji. Interwencja zostanie więc skierowana

na rozwijanie kompetencji niezbędnych do rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu, umiejętności cyfrowych oraz zielonej gospodarki. Wsparcie otrzymają m.in. podmioty działające na rzecz podnoszenia wiedzy w ww. obszarach w społeczeństwie. Wzrostowi kompetencji w nowoczesnej gospodarce sprzyja również nawiązywanie relacji pozwalających na wymianę wiedzy i doświadczeń na linii nauka-biznes, stąd wsparcie skierowane zostanie również na organizację staży i praktyk naukowców i studentów w firmach.

Interwencja skupi się także na zapewnieniu podaży wysokojakościowych i dostępnych usług instytucji otoczenia biznesu. Wsparcie otrzymają instytucje inwestujące w rozwój swojego potencjału, infrastruktury, rozwijające ofertę usług, w tym szczególnie specjalistycznych i proinnowacyjnych a także przygotowujące się do uzyskania akredytacji na poziomie krajowym.

Wsparcie obejmie:

1. podnoszenie wiedzy w zakresie zmian przemysłowych i innowacji, w tym:
 - a. upowszechnianie wiedzy i działania uświadamiające w zakresie Gospodarki 4.0, zielonej gospodarki,
 - b. upowszechnienie wiedzy nt. innowacyjności, inteligentnych specjalizacji, przedsiębiorczości, transferu wiedzy i technologii
2. podnoszenie kompetencji i umiejętności w instytucjach otoczenia biznesu w celu podniesienia jakości świadczonych usług, oraz budowanie potencjału, profesjonalizacja IOB i zaawansowane usługi dla firm (w tym niezbędne inwestycje)
3. projekty współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej służące rozwojowi umiejętności instytucji działających na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego
4. staże naukowców i studentów w firmach.

Główne grupy docelowe:

- przedsiębiorcy,
- pracownicy przedsiębiorstw,
- kadra zarządzająca i pracownicy instytucji otoczenia biznesu,
- naukowcy,
- studenci.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowany będzie Obszar Strategicznej Interwencji Miejski Obszar Funkcjonalny Ełku (porozumienie terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne

do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027*, w którym w ramach cs Interreg (c) – *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie* wspierana będzie działalność placówek edukacyjnych i badawczych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem integracji oraz działań edukacyjnych lub badawczych oraz transferu innowacyjnych rozwiązań;
- Programie Interreg Region Morza Bałtyckiego, wspierającym zwiększanie odporności gospodarek na zewnętrzne zakłócenia takie, jak poważne recesje i kryzysy finansowe, pogorszenie koniunktury w poszczególnych branżach lub kryzysy natury zdrowotnej m.in.
 - przeprojektowanie podejść do inteligentnej specjalizacji i ponowne zdefiniowanie powiązań z globalnymi łańcuchami wartości w celu wzmocnienia odporności Morza Bałtyckiego, jako makroregionu,
 - badanie potencjału zrównoważonych wzorców konsumpcji opartych na lokalnych usługach i towarach oraz wzmocnienie wspólnej tożsamości RMB, jako źródła tych towarów i usług,
 - działania pilotażowe rozwiązujące określone wyzwania w budowaniu odporności, dzięki lepszym powiązaniom między badaniami a regionalnymi systemami innowacji.
- Programie Interreg *Europa Środkowa*, który wspierać będzie opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: umiejętności dla sektorów istotnych z punktu widzenia inteligentnej specjalizacji, budowanie zdolności i uczenia się w warunkach instytucjonalnych na rzecz inteligentnej specjalizacji, dostosowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionach przechodzących transformację przemysłową i cyfrową, kompetencji w zakresie zarządzania innowacjami w MŚP i przedsiębiorczości.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie udzielane w formie dotacji, gdyż głównym celem interwencji jest rozwój kompetencji, upowszechnianie wiedzy, podnoszenie świadomości, a nie generowanie zysków lub odpowiednich oszczędności. Uzasadnieniem dla zastosowania dotacyjnej formy wsparcia dla rozwoju zasobów IOB (podniesienia potencjału i kompetencji IOB) jest ich tzw. miękki, misyjny charakter oraz brak ukierunkowania na efekty w postaci przychodów i zysków. Znaczna część IOB to jednostki, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest sektor publiczny lub jednostki organizacyjne ośrodków naukowych. Udzielone wsparcie w obszarze usług o charakterze proinnowacyjnym i doradztwa prorozwojowego jest wysoce pożądane. Nie wpływa jednak na wynik finansowy podmiotów je realizujących.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe,	szt.	7	89

					średnie, duże)			
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	szt.	7	89
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 101	MŚP inwestujące w umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	szt.	2	12
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	Wskaźnik specyficzny	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	Szt.	2	18

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	Euro	0	2021	237 803	IZ FEWiM	-
1	CP1(iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 098	Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rodzaju umiejętności, w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (wg. rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)	osoby	0	2021	258	IZ FEWiM	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iv)	020	11 085 856
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iv)	023	3 213 970

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
----	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

priorytetu					
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	01	14 299 826

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	33	14 299 826

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(iii)	09	14 299 826

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 1(ii)	03	14 299 826

PROJEKT

2.2. FUNDUSZE DLA ŚRODOWISKA WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Powiązane rodzaje działań: Transformacja energetyczna województwa wymaga działań w różnych obszarach. W ramach tego celu szczegółowego planuje się:

1. Kompleksowe przedsięwzięcia polegające na głębokiej modernizacji energetycznej budynków, obejmującej całą gamę prowadzących do zmniejszenia energochłonności działań typu wymiana ich wyposażenia na energooszczędne, instalację dedykowanych potrzebom energetycznym budynku urzędów OZE, wymianę /modernizację nieefektywnych systemów grzewczych na zero lub niskoemisyjne albo podłączenie do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, przebudowę systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację systemów chłodzących itp..

W sferze poprawy efektywności energetycznej budynków wsparcie skoncentruje się na:

- budynkach publicznych, których właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne;
 - innych budynkach użyteczności publicznej, z wyłączeniem budynków należących do administracji rządowej i podległych jej organów i jednostek organizacyjnych;
 - wielorodzinnych budynkach mieszkalnych (np. budynki komunalne, wspólnoty mieszkaniowe, TBS) z wyłączeniem budynków spółdzielni mieszkaniowych, budynków mieszkalnych stanowiących własność Skarbu Państwa/spółek z udziałem SP
2. Poprawę efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach (MŚP) w różnych aspektach (np. zastosowanie energooszczędnych technologii, projekty dotyczące odzyskiwania energii cieplnej z procesów przemysłowych, instalacja urządzeń OZE itp.)
 3. Rozwój systemów ciepłowniczych obejmujący inwestycje w systemy ciepłownicze i chłodnicze (sieci) wraz z magazynami ciepła do 5 MW mocy zamówionej, podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej obiektów, w których likwidowane są źródła na paliwa stałe, wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe na źródła niskoemisyjne.
 4. Przebudowę, wymianę oświetlenia zewnętrznego, przede wszystkim ulicznego na energooszczędne (wraz z systemami zarządzania oświetleniem), poprawiającą efektywność energetyczną tych systemów oraz integrację instalacji OZE, energooszczędnego oświetlenia LED wraz z systemem zarządzania, z możliwością zastosowania magazynów energii.

Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią może być wspierany wyłącznie jako element uzupełniający powyższych przedsięwzięć.

We wszystkich projektach, w których będzie to adekwatne, mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu np. systemy zarządzania wodą w budynkach, zielone ściany i dachy.

W ramach celu szczegółowego, uzupełniająco do interwencji na poziomie krajowym podejmowane będą również działania o zasięgu całego województwa warmińsko-mazurskiego na rzecz poprawy świadomości mieszkańców, samorządów, przedsiębiorców odnośnie korzyści płynących z działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE oraz doradztwo w tym zakresie.

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach niniejszego celu szczegółowego w części poprawy efektywności energetycznej budynków muszą zostać poprzedzone analizą możliwych rozwiązań w ramach audytu energetycznego, z którego powinien wynikać zakres rzeczowy projektu.

Proponowane działania będą prowadzić do zmniejszenia zużycia energii w sektorze mieszkaniowym, instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach, zwiększenia udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej energii oraz jednocześnie znacząco wpłyną na redukcję kosztów bieżącego utrzymania. Ponadto w regionie nastąpi poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy;
- przedsiębiorcy;
- właściciele budynków.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Miasta CITTASLOW, Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie (porozumienia terytorialne). W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Elbląga oraz MOF Ełku.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027*, który wspierać będzie infrastrukturę recyklingu i unieszkodliwiania odpadów;
- Programie Interreg *Region Morza Bałtyckiego* wspierającym:

- wzmocnienie integracji różnych systemów energetycznych i wzajemnych połączeń odbiorców energii z różnych sektorów,
- usuwanie barier administracyjnych, prawnych i finansowych w celu przyspieszenia fali remontów budynków publicznych i prywatnych, w tym, projektowanie innowacyjnych schematów finansowania lub łączenie środków w zakresie efektywności energetycznej z zastosowaniem energii odnawialnej;
- działania pilotażowe wzmacniające zaangażowanie obywateli i przemysłu w dekarbonizację systemów energetycznych,
- Programie Interreg *Litwa-Polska 2021-2027*, który wesprze m.in.: wymianę doświadczeń w zakresie polityk z dziedziny gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywności energetycznej.
- Programie Interreg *Europa Środkowa* wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: inteligentnej integracji rozwiązań neutralnych pod względem emisji dwutlenku węgla w różnych sektorach, OZE, efektywność energetyczną budynków i infrastruktury publicznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w przemyśle i innych sektorach, planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym i regionalnym, zarządzanie popytem na energię i zmiana zachowań, systemy finansowania inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnej; ubóstwo energetyczne.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Zastosowanie instrumentów finansowych oraz mieszanych planuje się dla przedsięwzięć z zakresu poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych w przedsiębiorstwach, wykonalnych finansowo (generujących dochody lub oszczędności). Instrumenty mieszane - część bezzwrotna będzie stosowana w celu m.in.: zachęty do osiągnięcia wyższych efektów w zakresie efektywności energetycznej budynków, wykonania audytu energetycznego. Wsparcie w postaci bezzwrotnej (dotacji) przewiduje się w działaniach na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i publicznych m.in. w związku z nadrzędnymi celami inwestycji jakim są: wykorzystanie energii ekologicznej, obniżenie zużycia energii w budynkach, redukcja emisji gazów cieplarnianych czy zmniejszenie ubóstwa energetycznego. Ten rodzaj wsparcia uwarunkowany jest ograniczoną możliwością jednostek zarządzających do zadłużenia się oraz długim okresem zwrotu z inwestycji.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	szt.	0	54
2	CP2 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 018	Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	0	3 295

2	CP2 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 019	Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	m ²	0	317 073
---	---------	------	--------------------	---------	---	----------------	---	---------

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (i)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	Euro	0	2020	2 659 340	IZ FEWiM	-
2	CP2 (i)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 026	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	143 964	2021	51 589	IZ FEWiM	-
2	CP2 (i)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona równoważnik a CO ₂ / rok	35 506	2021	12 766	IZ FEWiM	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	038	18 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	041	6 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	042	14 422 639
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	044	20 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	045	73 577 361
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	046	1 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	056	3 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	01	118 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	03	18 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	03	33 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	33	103 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	09	136 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(i)	03	136 000 000

2.2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Powiązane rodzaje działań:

Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych jest istotnym elementem obniżenia emisyjności gospodarki oraz dywersyfikacji źródeł wytwarzania w krajowym miksie energetycznym. Z uwagi na pozytywny wpływ na środowisko stanowi odpowiedź na wyzwanie transformacji energetycznej w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodną z polityką zrównoważonego rozwoju.

Interwencja ukierunkowana będzie na inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł w tym energetyki rozproszonej (prosumenckiej) i obejmie:

1. inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych;
2. rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią wyłącznie jako element uzupełniający powyższych przedsięwzięć.

Produkcja będzie oparta o jednostki wykorzystujące energię pochodzącą ze słońca (przede wszystkim systemy fotowoltaiczne), biomasy, biogazu, wiatru, wody i innych (np. energia geotermalna), przy czym w przypadku wytwarzania energii elektrycznej dofinansowanie co do zasady mogą uzyskać źródła OZE o mocy:

- dla wiatru nie więcej niż 5 MWe;
- dla biomasy nie więcej niż 5 MWe;
- dla biogazu nie więcej niż 0,5 MWe;
- dla wody nie więcej niż 5 MWe;
- dla promieniowania słonecznego nie więcej niż 0,5 MWe.

W przypadku wytwarzania energii cieplnej dofinansowanie co do zasady mogą uzyskać źródła OZE o mocy:

- dla biomasy nie więcej niż 5 MWth;

- dla promieniowania słonecznego nie więcej niż 0,5 MWth;
- dla geotermii nie więcej niż 2 MWth;
- dla biogazu nie więcej niż 0,5 MWth.

Demarkacja dotyczy sumarycznej mocy wszystkich jednostek wytwórczych danego rodzaju OZE wchodzących w skład projektu. Wyjątek od powyższych ograniczeń możliwy jedynie w sytuacji wynegocjowania przez województwo w uzasadnionych przypadkach odstępstwa od linii demarkacyjnej pomiędzy interwencją krajową i regionalną.

Rozwój OZE w warmińsko-mazurskim następował będzie przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych województwa. Wprowadzanie do przestrzeni nowych elementów w zakresie OZE zmienia fizjonomię krajobrazu ale nie może generować konfliktów przyrodniczo-krajobrazowych.

W odniesieniu obszaru wsparcia wytwarzania energii cieplnej dopuszcza się dofinansowanie magazynów energii jako samodzielnych projektów.

Dofinansowanie będą mogły otrzymać projekty obejmujące budowę opartych na zasilanych przez co najmniej dwa różne źródła energii odnawialnej układów hybrydowych, w tym mikrokogeneracja z wykorzystaniem OZE.

Pilotażowo wspierane będą projekty polegające na organizowaniu i budowie wysp energetycznych²⁰

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy;
- przedsiębiorcy;
- korzystający z infrastruktury objętej interwencją.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Miasta CITTASLOW, Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie (porozumienia terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWiM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

²⁰ Niezależny energetycznie system grupujący producentów, konsumentów oraz prosumentów, charakteryzujący się możliwością regulacji energii produkowanej i zużywanej w ramach systemu, w czasie rzeczywistym, jak również charakteryzujący się możliwością współpracy z innymi, niezależnymi systemami i lokalnym dystrybutorem energii, np. operatorem systemu dystrybucyjnego.

- Programie *Południowy Bałtyk* w zakresie:
 - współpracy dotyczącej polityki energetycznej, wspólne opracowanie strategii, wspólne badania transgraniczne, plany działania i wspólny rozwój narzędzi harmonizacji, planów rozwoju przestrzennego itp.;
 - rozwiązań odnośnie zielonej energii w produkcji, dystrybucji i magazynowaniu energii ze źródeł odnawialnych;
 - opracowywania i testowania innowacyjnych rozwiązań transgranicznych w celu poprawę i dostosowanie sieci energetycznych do specyfiki energii odnawialnej;
 - opracowywania i testowania wspólnych standardów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej przez podmioty publiczne we współpracy z uniwersytetami, ośrodkami badawczymi, przedsiębiorstwami i spółdzielniami rolników i mieszkańców,
 - budowania potencjału, transfer wiedzy i wymiany najlepszych praktyk w zakresie zielonej energii, rozwiązania w zakresie zielonych technologii (w tym sposoby dystrybucji i magazynowania zielonej energii);
 - opracowania strategii i wzorców zielonej polityki, w zakresie energii odnawialnej, w tym modeli współpracy z przedsiębiorstwami świadczącymi usługi energetyczne.
- Programie Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* w zakresie wymiany doświadczeń co do polityk z dziedziny gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywności energetycznej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych oraz instrumentów mieszanych w projektach realizowanych przez przedsiębiorców, ponieważ projekty w obszarze OZE charakteryzują się zwrotem z inwestycji oraz/lub generują oszczędności a w przypadku przedsięwzięć o większej skali (np. farmy fotowoltaiczne) pojawia się element dochodowy. Dotacje przewiduje się dla projektów prosumenckich na magazyny energii służące do przechowywania energii elektrycznej wyprodukowanej w zintegrowanych instalacjach wytwarzających prąd z OZE. W przypadku pozostałych beneficjentów m.in. jst, głównie ze względu na ich ograniczone możliwości generowania przychodu i zaciągania zobowiązań dłużnych wsparcie udzielane będzie w formie dotacji.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 022	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	0,48	42,36
2	CP2 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRO 033	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE	szt.	7	334

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (ii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona równoważnik a CO2/rok	168 952	2021	79 774	IZ FEWiM	-
2	CP2 (ii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 031	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna)	MWh/rok	0	2021	103 163	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	047	3 800 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	048	20 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	049	9 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	050	4 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	052	13 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	01	21 300 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	03	28 500 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	33	49 800 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	09	49 800 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(ii)	03	49 800 000

2.2.3. Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Powiązane rodzaje działań:

Planowana interwencja będzie stanowić element procesu zmierzającego do skutecznej i sprawiedliwej transformacji województwa w kierunku neutralności klimatycznej oraz przyszłości opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, w duchu *Europejskiego Zielonego Ładu*. Stąd w ramach celu szczegółowego przewiduje się działania polegające na adaptacji do zmian klimatu oraz usprawnieniu systemów ostrzegawczych i ratowniczych. Region musi zabezpieczyć się przed nadzwyczajnymi stanami pogodowymi, które powodują znaczące szkody w środowisku typu zniszczenia drzewostanu, degradacja brzegów jezior, rzecznych i morskich, obniżanie zwierciadła wód podziemnych zasilających jeziora i rzeki czy zalewanie obszarów, lokalne podtopienia. Zwiększa się ryzyko pożarów lasów, zniszczenia infrastruktury. Interwencja skoncentruje się przede wszystkim na następujących obszarach:

1. Poprawie środowiska miejskiego poprzez zwiększenie skali zielonej i błękitnej infrastruktury (np. zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, parki miejskie, ogrody deszczowe, powierzchnie przepuszczalne, rekultywacja cieków wodnych, powierzchniowe i podziemne zbiorniki szczelne, zielone dachy i ściany, ogrody wertykalne, parki linearne, kieszonkowe, zielone torowiska, zielone przystanki komunikacji miejskiej), w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła. Właściwemu planowaniu i realizowaniu działań mających na celu dostosowanie miast do zmian klimatu służyć będzie dofinansowanie opracowania i wdrażania planów adaptacji.
2. Przedsięwzięciach w obszarze małej retencji mających na celu ochronę i utrzymanie zasobów wody oraz wsparcie na rzecz bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy poprzez rozwijanie naturalnej retencji (przywracanie bądź utrzymanie naturalnych ekosystemów), zabiegi agrotechniczne, fitomelioracyjne oraz zalesienia dla zwiększenia retencji gruntowej. Dopuszcza się także rozwój infrastruktury, w tym budowę lub modernizację urządzeń służących retencjonowaniu wód (jazów, zastawek, zbiorników i stopni wodnych itp.) przy zachowaniu drożności budowli dla przemieszczania się fauny wodnej. Dofinansowane będą tylko projekty podmiotów innych niż podlegających/nadzorowanych przez administrację centralną.
3. Przygotowaniu urządzeń i infrastruktury wodnej na ekstremalne stany pogodowe w celu minimalizacji skutków powodzi, podtopień i/lub suszy. Dofinansowane zostaną prace na szlakach wodnych w województwie (systemie wodnym Kanału Elbląskiego i systemie Wielkich Jezior Mazurskich), w tym na brzegach i nabrzeżach w celu zwiększenia ich odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe, utrzymania dobrego stanu wody i zwiększenia bezpieczeństwa ich użytkowników.
4. Rozwijaniu systemów zintegrowanego monitorowania, prognozowania zagrożeń i ostrzegania środowiskowego. Towarzyszyć temu będzie rozwijanie systemów ratownictwa i wzmacnianie

potencjału służb ratowniczych (OSP i WOPR) do prowadzenia akcji ratowniczych, usuwania skutków zjawisk o charakterze katastrofalnym lub awarii chemiczno-ekologicznych.

5. Edukacji w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych jako elemencie uzupełniającym powyższe przedsięwzięcia.

Nie będą wspierane prace utrzymaniowe na rzekach ani regulacje rzek.

Wsparcie budowli przeciwpowodziowych tylko w ramach projektów o lokalnej skali oddziaływania na obszarach wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego i mapach ryzyka powodziowego (MRP).

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy;
- turyści.
- pracownicy służb ratowniczych

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Niebieski Zachód i Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie (porozumienia terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWiM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w Programie Interreg *Europa Środkowa*, który wspierać będzie projekty obejmujące opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: odporności na zmiany klimatu i działania adaptacyjne; krajobrazy odporne na zmiany klimatu, planowanie urbanistyczne, odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe i związane z nimi zagrożenia (opady deszczu, powódzie, osunięcia ziemi, upały, susze, niedobory wody, pożary itp.), świadomość ryzyka, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem, społeczno-gospodarcze i zdrowotne skutki zmian klimatu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na nadrzędny cel interwencji – jej planowany efekt środowiskowy dla regionu, wpływ projektów na bezpieczeństwo publiczne, brak możliwości generowania przychodu oraz ograniczone możliwości do zaciągania zobowiązań przez potencjalnych beneficjentów, planowane jest wsparcie wyłącznie w formie dotacji.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 026	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	21 267
2	CP2 (iv)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRO 044	Pojemność obiektów małej retencji	tys. m ³	0	16 088,8

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (iv)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 035	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0	2021	219 400	IZ FEWiM	-

Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	058	5 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	059	3 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	060	85 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	062	7 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	063	2 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	01	102 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	33	102 000 000
---	------	--------------------	----------	----	-------------

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	09	102 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(iv)	03	102 000 000

2.2.4. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

Powiązane rodzaje działań:

Pomimo znacznych nakładów przeznaczanych na gospodarkę ściekową w Polsce, w dalszym ciągu identyfikowane są liczne potrzeby w tym zakresie, w szczególności w aglomeracjach o 2-15 tys. RLM. Dzięki wsparciu ze środków unijnych doszło do rozwoju infrastruktury komunalnej, zapewniającej dostawę wody oraz odprowadzenie i oczyszczanie ścieków, jednak w dalszym ciągu część aglomeracji nie spełnia wymogów wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG, tzw. „dyrektywy ściekowej”. Ścieki nie są zatem odprowadzane i oczyszczane w odpowiednim stopniu. Wsparcie w tym celu szczegółowym obejmuje działania z zakresu zrównoważonej gospodarki wodnej, przyczyniające się do wypełnienia zobowiązań wynikających z prawa unijnego (w pierwszej kolejności skierowane do aglomeracji z przedziału 10-15 tys. RLM a w dalszej kolejności 2-10 RLM, przy czym wyjątek od tej reguły stanowi realizacja MASTERPLANU dla Wielkich Jezior Mazurskich). Istotną kwestią dla warmińsko-mazurskiego stanowi również sanitacja jezior. Powyższe ma na celu zwiększenie udziału ścieków poddanych właściwemu oczyszczeniu i dostosowanie gospodarki ściekowej do ww. Dyrektywy, zapewnienie dostępu do dobrej jakości wody pitnej oraz oszczędnego jej gospodarowania, m.in. poprzez ograniczenie strat wody do spożycia na sieciach wodociągowych.

Wsparcie będzie ukierunkowane na:

1. inwestycje w zbiorcze systemy odprowadzania (sieci kanalizacyjne), oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków komunalnych;
2. inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody;
3. wspieranie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi;
4. zapewnienie nowoczesnych systemów odbioru nieczystości płynnych i stałych z jednostek pływających w przystaniach, portach żeglarskich, stanicach wodnych i innych miejscach cumowania oraz w kamperowiskach, ponadto sezonowych pakietów sanitarnych w obozowiskach. Jako element projektu dopuszcza się dofinansowanie infrastruktury wodnej (np. pomost), o ile jest ona niezbędna do osiągnięcia celu projektu.

Wsparcie rozbudowy systemów wodociągowych może być realizowane w ograniczonym zakresie: jako element projektów dotyczących gospodarki ściekowej a jako samodzielne projekty gdy na danym obszarze gospodarka ściekowa jest już zorganizowana. Preferowane będzie stosowanie technologii wodooszczędnych oraz ograniczanie strat wody na przesyle.

Dokumentem stanowiącym ramy do wyboru projektów z zakresu gospodarki ściekowej będzie Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG, zawierający listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy;
- przedsiębiorcy;
- właściciele i inni użytkownicy jednostek pływających;
- turyści.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnić będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego ale preferowany będzie Obszar Strategicznej Interwencji Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie (porozumienie terytorialne). W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Olsztyna.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWiM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk*, który wspierać będzie:
 - współpracę w zakresie polityki zarządzania zasobami wodnymi;
 - rozwiązania odnośnie zielonych technologii w gospodarce wodnej oraz w gospodarce wodami powodziowymi;
 - rozwiązania transgraniczne zmniejszające wpływ substancji odżywczych z małych i rozproszonych źródeł w obszarach zlewisk;
 - transgraniczne rozwiązania na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej mające na celu zwiększenie ochrony przyrody i bioróżnorodności;
 - rozwiązania zabezpieczające kolidujące ze sobą sposoby korzystania z wody np. rekreacja i ochrona zasobów /dostawy i jakość wody pitnej i przemysłowej;
 - opracowanie standardów transgranicznych w dziedzinie gospodarki odpadami i gospodarki wodnej przygotowane wspólnie przez podmioty publiczne we współpracy z uniwersytetami, ośrodkami badawczymi, przedsiębiorstwami i spółdzielniami rolników i mieszkańców;
 - współpracę w zakresie wzmocnienia akwakultury;
 - budowanie potencjału, transfer wiedzy i wymiana najlepszych praktyk w dziedzinie gospodarki wodnej oraz zbiórki i oczyszczania ścieków.

- Programie Interreg *Region Morza Bałtyckiego*, wspierającym działania poprawiające stan wód w regionie i czyniące gospodarkę bardziej zrównoważoną. Wody te obejmują Morze Bałtyckie, wody przybrzeżne i śródlądowe takie, jak rzeki, jeziora oraz wody gruntowe.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027*, wspierającym m.in: podejmowanie działań związanych z zrównoważonym gospodarowaniem wodami, w tym także działania promocyjne i edukacyjne oraz projekty mające na celu zarządzanie, ochronę, monitorowanie oraz poprawę jakości zasobów wodnych, w tym działań w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na zakładany, niekomercyjny charakter przedsięwzięć, brak możliwości generowania przychodów, ograniczone możliwości do zaciągania zobowiązań przez potencjalnych beneficjentów, wsparcie planowane jest wyłącznie w formie dotacji.

Proponowane działania służą przede wszystkim realizacji celów publicznych, tj. poprawie jakości życia mieszkańców poprzez zaspokojenie podstawowych potrzeb (dostęp do czystych zasobów wodnych, odbioru nieczystości) oraz poprawie/ochronie środowiska przyrodniczego.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (v)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 030	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociagowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	0	93,18
2	CP2 (v)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 031	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	0	62,63
2	CP2 (v)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRO 050	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	0	8

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (v)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 041	Ludność przyłączona do ulepszonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	0	2021	25 457	IZ FEWiM	-
2	CP2 (v)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 042	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0	2021	18 649	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	064	10 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	065	20 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	066	10 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	01	40 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	03	10 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	33	30 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	09	40 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(v)	03	40 000 000

2.2.5. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

Powiązane rodzaje działań:

W ramach celu szczegółowego przewiduje się działania polegające na wsparciu przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Planowana interwencja w regionie dotyczy jej dwóch aspektów, tj. efektywnego, racjonalnego gospodarowania zasobami oraz gospodarki odpadami. Stanowi odpowiedź na konieczność dalszej minimalizacji masy wytwarzanych i składowanych odpadów i zwiększania skali ich wtórnego wykorzystania. Wymaga to wdrażania m.in. technologii odzysku, w tym recyklingu odpadów. Cyrkulacyjne gospodarowanie zasobami dotyczy również wykorzystywanego terenu. Sposób prowadzenia działalności gospodarczej powinien ograniczać degradację i zanieczyszczenie powierzchni ziemi, a po jej zakończeniu pozwalać na dalsze użytkowanie terenu.

Celem planowanej interwencji jest zmniejszenie i optymalizacja zużycia zasobów, przedłużanie czasu życia obecnych na rynku produktów, a także poprawa efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi.

Wsparcie obejmie:

1. inwestycje w kierunku zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ich ilości;
2. rozwój systemów selektywnego zbierania i odbioru odpadów oraz wsparcie ich recyklingu;
3. kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
4. projekty z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne (np. przemysłowe, azbest, kreozot);
5. projekty dotyczące naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów;
6. projekty w zakresie zmiany procesów produkcyjnych w celu przejścia z modelu liniowego na cyrkularny;
7. rekultywację i remediację obszarów zdegradowanych działalnością gospodarczą (na terenach nie należących do Skarbu Państwa);
8. edukację ekologiczną, w tym zwiększenie świadomości konsumentów, podmiotów publicznych i przedsiębiorstw na temat GOZ wyłącznie jako element uzupełniający powyższych przedsięwzięć. Dofinansowanie będą także mogły uzyskać prace nad dokumentami planistycznymi związanymi z wdrażaniem idei gospodarki o obiegu zamkniętym oraz opracowaniem strategii „zero waste” na poziomie regionalnym/ lokalnym.

Możliwa będzie realizacja pilotażowych przedsięwzięć z zakresu wysokosprawnej instalacji hydrolizy termicznej i dezintegracji osadów ściekowych, umożliwiającej bezpieczne (np. rolnicze) wykorzystanie osadów ściekowych. Dzięki opracowaniu i rozpropagowaniu instrumentów sprzyjających rozwiązaniu narastającego problemu zagospodarowania osadów ściekowych w zgodzie z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym pilotaż będzie stanowił inspirację do wdrażania podobnych rozwiązań w regionie.

Dokumentem stanowiącym ramę do wyboru projektów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi będzie plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego (WPGO).

Główne grupy docelowe:

- konsumenci,
- mieszkańcy,
- przedsiębiorcy,

- turyści.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWiM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym:
 - współpracę w zakresie zarządzania odpadami, np. opracowywanie strategii, badania transgraniczne, plany działania itp.
 - nowe modele biznesowe, opracowywanie produktu
 - sieci współpracy mające na celu ponowne wykorzystanie odpadów jako zasobu,
 - optymalizację łańcuchów wartości materiałów pochodzących z recyklingu, bioproduktów leśnych i rolnych
 - budowanie świadomości na temat gospodarki odpadami w gospodarstwach domowych, w tym kampanie promocyjne i zwiększające świadomość, skierowane do lokalnych przedsiębiorstw publicznych oraz MŚP
 - budowanie wspólnych standardów transgranicznych w dziedzinie gospodarki odpadami
 - rozwiązania/inwestycje, które minimalizują wykorzystanie nowych surowców
 - budowanie potencjału, transfer wiedzy i wymianę praktyk dotyczących rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym:
 - inwestycje w infrastrukturę recyklingu i unieszkodliwiania odpadów
 - wspólny rozwój wiedzy i planowanie rozwiązań z zakresu GOZ
 - podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie GOZ
- Programie *Regionu Morza Bałtyckiego* wspierającym:
 - testowanie rozwiązań tworzących synergę między biogospodarką, a obiegiem zamkniętym,
 - zastosowanie technologii cyfrowych do przekształcania modeli biznesowych z liniowych na obieg zamknięty,
 - inicjatywy firm i społeczeństwa w promowaniu GOZ oraz wspieranie zmiany postaw,
- Programie Interreg *Europa Środkowa* wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie szeroko pojętej GOZ.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na inwestycje o dużym znaczeniu środowiskowym (ograniczenie zanieczyszczeń) a z drugiej strony wysoki poziom ryzyka, brak gwarancji osiągnięcia zysku jak także konieczność inicjowania procesów w nowych obszarach poprzez stosowanie zachęt np. w zakresie GOZ, ograniczoną możliwość zaciągania zobowiązań finansowych wsparcie planowane jest wyłącznie w formie dotacji.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (vi)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 034	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tony/rok	0	23 604
2	CP2 (vi)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	Euro	0	6 785 148

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (vi)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 047	Odpady poddane recyklingowi	tony/rok	0	2021	14 162	IZ FEWiM	-
2	CP2 (vi)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 103	Odpady zbierane selektywnie	tony/rok	0	2021	3 537	IZ FEWiM	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	067	4 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	069	14 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	070	3 000 000
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	075	2 000 000

2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	076	2 000 000
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	01	25 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	33	25 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	09	25 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vi)	03	25 000 000

2.2.6. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Powiązane rodzaje działań:

W ramach tego celu szczegółowego planuje się działania służące ochronie wysokich walorów środowiska przyrodniczego województwa warmińsko-mazurskiego, ochronie zasobów jego dziedzictwa przyrodniczego. Realizowane przedsięwzięcia będą przyczyniać się do ochrony różnorodności biologicznej regionu na różnych poziomach: gatunkowym, ekosystemowym, krajobrazowym i ograniczaniu zanieczyszczeń. Ochrona różnorodności biologicznej będzie ściśle powiązana z jej zrównoważonym użytkowaniem. Oznacza to konieczność godzenia gospodarki z ochroną różnorodności biologicznej.

Wsparcie ukierunkowane będzie na:

1. przedsięwzięcia służące zachowaniu lub przywracaniu stanu populacji zagrożonych gatunków zwierząt, roślin, grzybów i właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, zwalczaniu gatunków inwazyjnych oraz ochronie ekosystemów,
2. opracowanie (w tym aktualizacja) i wdrażanie dokumentów planistycznych parków krajobrazowych (w tym planów ochrony parków krajobrazowych);
3. ochronę wód i ekosystemów od wód zależnych, przede wszystkim jezior. Interwencja skoncentruje się na urządzeniu i zagospodarowaniu terenów bezpośrednio wokół jezior, i łączących je kanałów, rzek, Zalewu Wiślanego (w ich strefie przybrzeżnej) w imię dbałości o jakość wody, ograniczenia zanieczyszczeń i antropopresji;
4. ograniczaniu antropopresji poprzez projekty zabezpieczające obszary chronione i cenne przyrodniczo przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, dotyczące, właściwego dla

celów ochrony przyrody danego terenu, ukierunkowania ruchu turystycznego minimalizującego jego negatywny wpływ na stan różnorodności biologicznej;

5. ochronę i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach zurbanizowanych, tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich oraz pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, zazielenianiu przestrzeni miejskiej oraz inwentaryzacji zieleni w miastach jako element takiego projektu;
6. prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody (w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży) jako element uzupełniający powyższe przedsięwzięcia.

Szczególną rolę odgrywać będą tu działania w parkach krajobrazowych ale także wokół jezior i rzek w celu ich ochrony przed negatywnym wpływem turystyki na środowisko. Możliwy będzie rozwój infrastruktury umożliwiającej uprawianie małośrodkowej turystyki na terenach chronionych i cennych przyrodniczo w zgodzie z zasadą umiarkowanego użytkowania.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z potwierdzoną koniecznością redukcji bezpośredniego, znaczącego, negatywnego wpływu ścieków bytowych na jakość wód w jeziorach oraz w stosunku do jezior stanowiących JCWP, zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych ze względu na zanieczyszczenia komunalne, dopuszcza się budowę lub rozbudowę lokalnych i indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poza obszarami aglomeracji wyznaczonymi w KPOŚK w ramach projektów parasolowych, koordynowanych przez gminy. Możliwa będzie także rekultywacja jezior.

Dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach realizację projektów w zakresie tworzenia i rozwoju ośrodków pomocy i rehabilitacji dzikich zwierząt.

Preferowane będą projekty realizowane na terenie parków krajobrazowych i obszarach krajobrazów priorytetowych, wyznaczonych w audycie krajobrazowym województwa warmińsko-mazurskiego.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy,
- turyści,
- inni korzystający z zasobów środowiska,
- dzieci i młodzież.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie i Niebieski Zachód (porozumienia terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne

do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym m.in.:
 - wymianę doświadczeń w zakresie polityk ochrony przyrody, zachowania bioróżnorodności, redukcji zanieczyszczeń, rozwoju zielonej infrastruktury;
 - edukację ekologiczną i podnoszenie świadomości
 - adaptację obszarów chronionych na potrzeby zrównoważonej turystyki i edukacji;
 - utrzymanie oraz poprawę stanu zielonych przestrzeni publicznych na obszarach miejskich;
 - zmniejszenie zanieczyszczenia wody;
 - działania identyfikujące oraz wzmacniające powiązania funkcjonalne i/lub obszary w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021* wspierającym m.in. ochronę, monitoring, regenerację i zrównoważone korzystanie z obszarów cennych przyrodniczo, podnoszenia świadomości dotyczącej ochrony przyrody oraz ochronę różnorodności biologicznej wraz z rozwojem zielonej i błękitnej infrastruktury w miastach.
- Programie Interreg *Europa Środkowa* wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na inwestycje o dużym znaczeniu społeczno-środowiskowym, wymagające dużych nakładów finansowych, niegenerujące zysku, wyzwania rozwojowe czy ograniczoną zdolność do zaciągania zobowiązań dłużnych przez beneficjentów nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	CP2 (vii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 036	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	0	787,8
2	CP2 (vii)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRO 071	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	0	402

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2	CP2 (vii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 095	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0	2021	83 841	IZ FEWiM	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vii)	079	48 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vii)	01	48 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vii)	33	48 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vii)	03	48 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(vii)	09	48 000 000

2.3. FUNDUSZE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ NA WARMII I MAZURACH

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.3.1. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja obejmie systemy publicznego transportu zbiorowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, w tym inwestycje w infrastrukturę oraz nisko i zeroemisyjny tabor kołowy, rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, a także integrację transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się.

Realizacja działań wpłynie pozytywnie na zmniejszenie wpływu transportu na środowisko i klimat, pozwoli ograniczyć poziom hałasu w miastach oraz zmniejszyć emisję szkodliwych związków do atmosfery. Ponadto rezultatem interwencji w ramach celu szczegółowego będzie poprawa dostępności transportowej realizowanej komunikacją miejską, a także wzrost przewozów komunikacją zbiorową, przy jednoczesnym polepszeniu jakości powietrza.

Wsparcie²¹ obejmie:

1. inwestycje w infrastrukturę oraz nisko i zeroemisyjny tabor kołowy i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego;
2. inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania pojazdów zero- i niskoemisyjnych (nowo zakupionych i już użytkowanych pojazdów komunikacji publicznej);
3. działania poprawiające przepływ i bezpieczeństwo pasażerów (np. miejskie i podmiejskie węzły przesiadkowe, systemy ITS);
4. działania na rzecz integracji transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się (np. systemy biletowe, systemy współdzielenia środków transportu);
5. rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (np. strefy wolne od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi, pasy i ścieżki rowerowe, likwidacja utrudnień w ruchu pieszym, tworzenie ciągłych i bezpośrednich tras pieszych);

²¹ Przy zachowaniu demarkacji z programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

6. przygotowanie dokumentów z zakresu miejskiej polityki transportowej, takich jak np. plany zrównoważonej mobilności miejskiej;
7. podnoszenie świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego wyłącznie jako element powyższych przedsięwzięć.

W celu zachowania zintegrowanego podejścia do działań związanych z kształtowaniem systemu transportowego realizowane przedsięwzięcia miasta wojewódzkiego muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP), w przypadku pozostałych miast niezbędne będzie wykazanie się dokumentem z zakresu planowania transportu. Preferencje otrzymają działania powiązane z integracją taryfową i cyfrową.

Wszystkie działania podejmowane w obszarze transportu miejskiego, zarówno w zakresie infrastruktury jak i taboru, powinny uwzględniać dostępność dla osób o ograniczonej mobilności oraz z niepełnosprawnościami.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy miast i terenów podmiejskich;
- inni korzystający podróży
- pracodawcy i władze samorządowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie oraz Miasta CITTASLOW (porozumienia terytorialne). W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Olsztyna oraz MOF Elbląga.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* finansującym m.in. opracowanie nowych e-usług sprzyjających włączeniu społecznemu w transporcie (e-bilet), transgraniczne rozwiązania w zakresie cyfryzacji w sektorze logistycznym.
- Programie Interreg *Region Morza Bałtyckiego* wspierającym działania zapewniające płynny przepływ osób i towarów na obszarach miejskich i wiejskich oraz między nimi, przy jednoczesnym oszczędzaniu zasobów poprzez zwiększanie wydajności, integrację różnych rodzajów transportu i przyspieszenie cyfryzacji rozwiązań harmonizujących transgranicznie systemy mobilności umożliwiając spójne wykorzystanie rozwiązań w zakresie zielonej mobilności. Wspierane będą

działania zwiększające zdolność władz publicznych w planowaniu regionalnym i miejskim do wprowadzania zielonych i inteligentnych rozwiązań transportowych w celu zmniejszenia zanieczyszczenia, a także wspierające firmy transportowe i obywateli do aktywnego korzystania z ekologicznych i inteligentnych rozwiązań w zakresie mobilności.

- Programie Interreg *Europa Środkowa* wspierającym opracowanie i wdrożenie zintegrowanych strategii, testowanie i wdrażanie nowych ekologicznych podejść i technologii w zakresie: planowania zrównoważonej mobilności miejskiej, jakości i wydajności usług ekologicznego, miejskiego transportu publicznego, inteligentnego zarządzania ruchem i mobilnością, zrównoważonych połączeń multimodalnych pomiędzy obszarami miejskimi i podmiejskimi; miejskich rozwiązań transportowych i logistycznych, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń powietrza pochodzących z transportu miejskiego; dostępności miejskiego transportu publicznego dla wszystkich - zwłaszcza dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Planowane działania należy rozpatrywać przede wszystkim przez pryzmat znaczących korzyści środowiskowych (poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie wykorzystania transportu publicznego i tym samym ograniczenie transportu osobowego), a nie rentowności. Inwestycje mają umożliwić - głównie podmiotom publicznym, realizację usług o charakterze użyteczności publicznej, które co do zasady nie są dochodowe i nie wpływają na redukcje kosztów. Wsparcie dotacyjne na takie przedsięwzięcia pozwoli poprawić ofertę, atrakcyjność i bezpieczeństwo transportu publicznego.

Zastosowanie instrumentów finansowych mogłoby skutkować wzrostem kosztów funkcjonowania transportu publicznego i w konsekwencji podniesieniem cen świadczonych usług, co byłoby sprzeczne z koncepcją promowania transportu publicznego jako alternatywy dla transportu indywidualnego.

Ponadto ze względu na duże znaczenie społeczno-gospodarcze projektów z tego zakresu oraz bardzo ograniczone możliwości budżetowe potencjalnych beneficjentów do zaciągania zobowiązań dłużnych nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	CP2 (viii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 057	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	osoby	235	1 743
3	CP2 (viii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 058	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0	27,32
3	CP2 (viii)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRO 082	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych	km	0	91

					linii autobusowych			
--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
3	CP2 (viii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 062	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy/rok	643 957	2021	768 169	IZ FEWiM	-
3	CP2 (viii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 064	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	Użytkownicy/rok	7 827	2021	55 938	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	081	64 000 000
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	082	24 000 000
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	083	14 000 000
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	084	3 000 000
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	086	3 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	01	108 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	03	53 764 219
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	33	54 235 781

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	09	108 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 2(viii)	03	108 000 000

2.4. FUNDUSZE DLA TRANSPORTU NA WARMII I MAZURACH

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.4.1. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Powiązane rodzaje działań:

Dotychczas prowadzona polityka transportowa województwa w wyraźny sposób wpływa na wzrost poziomu dostępności regionu. Dla osiągnięcia zwartych terytorialnie efektów ważne będzie dalsze eliminowanie barier, które ograniczają rozwój. Dla zapewnienia komplementarnego planowania rozwoju transportu, wszystkie inwestycje infrastrukturalne przewidywane do realizacji w ramach celu polityki 3 *Lepiej połączona Europa* mają być objęte odpowiednim transportowym dokumentem planistycznym na właściwym dla niego poziomie. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego (będący rezultatem przeprowadzonej w regionie multimodalnej oceny istniejącej i planowanej infrastruktury transportowej do 2030 r.). Plan ten jest kompatybilny z głównym dokumentem planistycznym regionu pt. „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”. Program wspierał będzie tylko przedsięwzięcia pozostające w zgodzie z obydwoma dokumentami. Inwestycje powinny odpowiadać na zdiagnozowane problemy tj. m.in. ograniczać wykluczenie terytorialne, poprawiać spójność komunikacyjną wewnątrz regionu, wypełniać luki w sieci połączeń regionu, wpływać na poprawę dostępności miast (przede wszystkim na obszarach o słabym dostępie do usług publicznych), oddziaływać na zwiększenie dostępności transportu publicznego czy też na poprawę bezpieczeństwa w transporcie.

Interwencja obejmie ciągi dróg wojewódzkich, wybrane odcinki powiatowych i gminnych, zapewniających niezbędne połączenie (tj. obecnie nieistniejące lub niewystarczające) z siecią TEN-T, z węzłami transportowymi, z przejściami granicznymi (w tym lotniczym przejściem granicznym w Szymanach oraz morskim przejściem granicznym w Elblągu), ze strefą przedsiębiorczości Integrator Mazurski), centrami logistycznymi lub terminalami intermodalnymi.

Wszystkie inwestycje drogowe będą wspierać jedynie budowę nowych, rozbudowę lub przebudowę istniejących dróg. Podstawowe prace remontowe (tj. konserwacja) nie będą finansowane. Jednym z kryteriów technicznych, które będzie mieć zastosowanie do wszystkich inwestycji drogowych wspieranych w Programie będzie dostosowanie dróg do nacisków 11,5 t/oś. W miastach wsparcie zostanie ograniczone do: obwodnic, przebudowy dróg w celu zmniejszenia lub uspokojenia ruchu, wyprowadzenia ruchu z centrów miast, poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i systemów cyfrowych.

Interwencja obejmie także regionalny Port lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach oraz port morski w Elblągu wpływając na ich rozwój.

W zakresie celu szczegółowego interwencja FEWiM będzie komplementarna do inwestycji o znaczeniu ponadregionalnym, finansowanych z programu krajowego dla Polski Wschodniej.

Wsparcie otrzymają:

1. inwestycje w ważne dla województwa połączenia drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne);
2. inwestycje infrastrukturalne o tzw. charakterze dostępowym (w tym bezpieczny transport niezmotoryzowany o charakterze komunikacyjnym) lub w celu świadczenia usług transportu publicznego/zbiorowego (w szczególności na rzecz pobudzania procesów rozwojowych na obszarach zmarginalizowanych i wzmocnienia roli miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze jako ośrodków aktywności społecznej i gospodarczej), w tym tabor;
3. przedsięwzięcia służące integracji różnych form transportu (w tym, węzły przesiadkowe, systemy bike-sharing, rozbudowa parkingów, ciągów pieszo-rowerowych, uzupełnienie luk w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych);
4. przedsięwzięcia zwiększające bezpieczeństwo ruchu drogowego/transportu, w tym poprawiające bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego (ewentualnie wraz z działaniami edukacyjnymi i promocyjnymi);
5. działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego w Porcie Lotniczym Olsztyn-Mazury;
6. inwestycje na rzecz rozwoju regionalnego portu morskiego w Elblągu;
7. cyfryzacja sektora transportu (m.in. aplikacje mobilne dla użytkowników dróg, systemy informacji drogowej, w tym projekt własny samorządu województwa pn. *Dynamiczny System Informacji Drogowej*).

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy regionu,
- turyści korzystający z infrastruktury,
- przedsiębiorcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna, Miejski Obszar Funkcjonalny Elbląga, Niebieski Zachód i EGO (porozumienia terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym m.in. opracowanie nowych e-usług sprzyjających włączeniu społecznemu: w transporcie (e-bilet), transgraniczne rozwiązania w zakresie cyfryzacji w sektorze logistycznym, wspólne standardy bezpieczeństwa dla małych portów.
- Programie *Interreg Europa Środkowa* wspierającym opracowanie i wdrożenie strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie: elastycznego regionalnego transportu pasażerskiego odpowiadającego na zapotrzebowanie; poprawy dostępności obszarów wiejskich i odległych oraz ich połączenia z głównymi korytarzami transportowymi UE; usuwania barier i wąskich gardeł w transporcie transgranicznym; strategicznego transportu regionalnego i planowania przestrzennego; multimodalnego transportu towarowego i łańcuchów logistycznych na obszarach wiejskich i peryferyjnych oraz połączenia z węzłami transportowymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Wsparcie wyłącznie w formie dotacji. Charakter przedsięwzięć obejmuje zadania z zakresu usług publicznych realizowane w ogólnym interesie publicznym, nie generujące dochodu/zysku. Beneficjentami wsparcia są jednostki sektora finansów publicznych (głównie jednostki samorządu terytorialnego m.in. dotknięte skutkami COVID-19, które nie pozostały bez wpływu na spadek dochodów, wzrost wydatków na przeciwdziałanie pandemii. Uwzględniając kapitałochłonność projektów transportowych, brak dostępu do finansowania bezzwrotnego może znacząco ograniczyć, a nawet wykluczyć inwestycje w tym obszarze (i tym samym pogłębiać peryferyjność transportową województwa), mające szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, przedsiębiorców i gości regionu.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	CP3 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 044	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0	10
4	CP3 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 046	Długość dróg przebudowanych lub	km	0	113

					zmodernizowanych – poza TEN-T			
4	CP3 (ii)	EFRR	słabiej rozwinęty	PLRO 188	Liczba wspartych portów morskich TEN-T oraz poza TEN-T	szt.	0	1
4	CP3 (ii)	EFRR	słabiej rozwinęty	PLRO 189	Liczba wspartych portów lotniczych TEN-T oraz poza TEN-T	szt.	0	1

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4	CP3 (ii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 055	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	Pasażer okilome tr/ rok	91 997 677	2020	118 124 367	IZ FEWiM / badanie	-
4	CP3 (ii)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCR 056	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobod ni/rok	0	2020	16 406	IZ FEWiM / badanie	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	083	16 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	089	45 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	090	5 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	093	171 200 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	094	3 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	113	36 000 000
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	118	1 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	01	277 200 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	33	277 200 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	09	277 200 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 3(ii)	03	277 200 000

PROJEKT

2.5. FUNDUSZE DLA EDUKACJI I KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR

☒ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☒ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.5.1. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

Powiązane rodzaje działań:

Wsparcie z EFRR w obszarze edukacji koncentrować się będzie na rozwoju infrastruktury, w szczególności w zakresie dostosowania placówek edukacyjnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami pod kątem umożliwienia im nauki w placówkach ogólnodostępnych obejmujące wychowanie przedszkolne, kształcenie ogólne oraz zawodowe. W szkołach istnieją nadal podstawowe bariery architektoniczne, które ograniczają do nich dostęp. Nawet jeżeli zmiany są widoczne na zewnątrz budynków (podjazdy), to wewnątrz wciąż znajdują się schody, brakuje wind, toalet dla osób z niepełnosprawnością, dostosowanych sal dydaktycznych itp. Interwencja programu powinna zatem skupiać się na zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury szkolnej zmierzającej do wykorzystania potencjału rozwojowego dziecka o szczególnych potrzebach w zakresie poruszania się, jak również szczególnych potrzebach edukacyjnych. W tym kontekście należy również dążyć do poprawy równego dostępu do wysokiej jakości edukacji poprzez tworzenie lub modernizację istniejącej infrastruktury szkolnej, w tym uzupełnienie przyszłolnej infrastruktury sportowej (jako element projektu).

Możliwe będzie również wsparcie tworzenia lub przekształcania od podstaw placówek w modelowe szkoły, których funkcjonowanie powinno być mocno powiązane ze wsparciem w ramach EFS+. Modelowa szkoła referencyjna powinna wprowadzać innowacyjne rozwiązania organizacyjne i metodyczne związane z kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów, prowadzić eksperymenty i wdrażać innowacje pedagogiczne oraz wspierać doskonalenie nauczycieli, m.in. poprzez prowadzenie lekcji otwartych oraz organizowanie wymiany doświadczeń. Interwencja przewiduje

również inwestycje oraz wyposażenie w sprzęt wysoko wyspecjalizowanych centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego w kluczowych dla rozwoju gospodarki regionalnej branżach/ zawodach. Ww. działania będą miały charakter uzupełniający w stosunku do interwencji prowadzonej w Celu 4 (f) współfinansowanych ze środków EFS+.

Interwencja skierowana zostanie również na rozwój szkolnictwa wyższego oraz wyższego zawodowego pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy. Wspierane będą przede wszystkim kierunki wskazane jako grupy zawodów trwale deficytowych w województwie warmińsko-mazurskim w tym m.in. z branży medycznej: pielęgniarstwo, położnictwo, kierunki lekarskie oraz lekarsko-dentystyczne.

Dofinansowanie będą mogły uzyskać:

1. inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych dostosowaną do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. z niepełnosprawnościami;
2. inwestycje w infrastrukturę szkolną, w tym tworzenie/ przekształcanie od podstaw modelowej szkoły;
3. uzupełnianie przyszkolonej infrastruktury sportowej – jako element projektu;
4. inwestycje w infrastrukturę na potrzeby kierunków wskazanych jako kluczowe z punktu widzenia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

Główne grupy docelowe:

- dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej,
- uczniowie szkół/ placówek systemu oświaty podstawowych i ponadpodstawowych (w tym również specjalnych), studenci,
- nauczyciele i kadra zarządzająca, wspierająca i organizująca proces nauczania ośrodków wychowania przedszkolnego oraz szkół/ placówek systemu oświaty na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym (w tym również specjalnych), kadra naukowa i dydaktyczna szkół wyższych,
- rodzice, opiekunowie prawni,
- inni użytkownicy infrastruktury.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Elbląga oraz MOF Elku.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk*, który w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą a) Zwiększanie zdolności instytucjonalnej organów instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium i zainteresowanych stron* wspierać będzie wymianę doświadczeń w dziedzinie innowacyjnej przedsiębiorczości między uniwersytetami, uczniami szkół średnich i zawodowych oraz absolwentami;
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w ramach celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą_m.in.:*
 - wymianę najlepszych praktyk w zakresie integracji społecznej i pracy z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji;
 - rozwój lub modernizacja usług społecznych, w tym poprzez działania pilotażowe i innowacje społeczne;
 - opracowywanie i wdrażanie programów szkoleniowych, szkoleń i studiów online; współpraca i wspólne działania w dziedzinie kształcenia zawodowego;
 - współpracę z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu;
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (c) – *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie*) działalność placówek edukacyjnych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem integracji oraz działań edukacyjnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na ważny społecznie obszar wsparcia, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, niekomercyjny charakter działań z zakresu edukacji, brak aspektu dochodowego czy generowania oszczędności przez projekty, ograniczone zdolności potencjalnych wnioskodawców do zaciągania zobowiązań finansowych nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	CP4 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 066	Pojemność grup w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	Osoby	0	400
5	CP4 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 067	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	Osoby	0	19 785

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	CP4 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 070	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	Użytkownicy/rok	127	2021	806	IZ FEWiM	-
5	CP4 (ii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 071	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	Użytkownicy/rok	9 263	2021	18 975	IZ FEWiM	-

Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	121	2 000 000
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	122	8 565 060
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	123	5 000 000
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	124	2 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	01	17 565 060

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	03	7 006 712
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	33	10 558 348

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	09	17 565 060

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(ii)	03	17 565 060

2.5.2. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Powiązane rodzaje działań:

Dalsza poprawa dostępności edukacji przedszkolnej w województwie skupi się na terenach najbardziej deficytowych. Istotna jest także dbałość o wysokiej jakości edukację przedszkolną, w tym wyrównywanie szans dzieci, zwłaszcza z niepełnosprawnościami i różnymi trudnościami w szczególności z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją. Ważne jest przy tym wychwytywanie na wczesnym etapie edukacyjnym deficytów rozwojowych i reagowanie odpowiednimi zajęciami o charakterze kompensacyjnym i wyrównującym szanse dzieci w wieku przedszkolnym, co przyczyni się do wczesnego wspomagania ich rozwoju. Istotne jest także eliminowanie barier mentalnych i walka ze stereotypami dotyczącymi dzieci z niepełnosprawnościami, co poprawi jakość i komfort ich edukacji a także przyczyni się do budowania postaw obywatelskich wśród uczniów i rozwijania umiejętności funkcjonowania w zróżnicowanym społeczeństwie.

Trzecim aspektem jest kształtowanie od najmłodszych lat kompetencji kluczowych, umiejętności i postaw stanowiących fundament do następnych etapów edukacji oraz pracy zawodowej. W tym kontekście ważne jest rozpoczęcie już od najmłodszych lat m.in. edukacji finansowej. Poszerzana będzie oferta wychowania przedszkolnego o różne formy zajęć dodatkowych wspierających rozwój przy jednoczesnym wsparciu kadry pedagogicznej oraz wyposażeniu placówek w nowoczesny sprzęt.

Wspierane będzie także kształcenie ogólne na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. W dalszym ciągu należy wzmacniać potencjał szkół jako wspólnoty kadry pedagogicznej, uczniów oraz rodziców. Szkoły zostaną wsparte w zakresie wprowadzania innowacyjnych programów rozwojowych (uwzględniających np. aspekt edukacji finansowej), rozwoju kompetencji kluczowych, umiejętności i postaw uczniów. Dodatkowo pandemia COVID-19 odsłoniła braki w kompetencjach cyfrowych nauczycieli i uczniów. Spadają również kompetencje społeczne – kontakt z drugim człowiekiem, umiejętność pracy zespołowej. Równoległe z rozwojem kadry należy wspierać młodych ludzi w nabywaniu umiejętności społecznych i wzmacniać ich kompetencje kluczowe. Poprawy wymagają relacje między nauczycielami i uczniami oraz rodzicami. Ważną rolę w rozwoju młodego człowieka odgrywają jego pasje i zainteresowania – pozwalają kształtować umiejętności i odkrywać talenty, przyczyniają się do doskonalenia osobowości i intelektu. Wzmocnić należy kadrę i infrastrukturę placówek systemu oświaty, w tym również bibliotek pedagogicznych celem rozszerzenia oferty zajęć edukacyjnych dedykowanych dzieciom i młodzieży służących rozwojowi ich zainteresowań i kompetencji kluczowych.

Dzieci i młodzież wymagają szczególnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, zwłaszcza w okresie pandemii COVID-19. Wyniki badań²² pokazują sukcesywne pogarszanie się kondycji psychicznej uczniów i nauczycieli w kolejnych fazach pandemii. Okres ten w sposób szczególnie dotknął dzieci i młodzież ze SPE oraz ich rodziców/opiekunów prawnych, których trudna już i tak sytuacja została spotęgowana ograniczeniem dostępu do terapii, rehabilitacji. Tę grupę najsilniej mogą dotknąć konsekwencje psychiczne, emocjonalne i rozwojowe. Najważniejszym czynnikiem chroniącym zdrowie psychiczne uczniów w czasie pandemii jest jakość i dostępność sieci wsparcia. Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań wykorzystujących potencjał poradni psychologiczno-pedagogicznych w województwie warmińsko-mazurskim przy trwałej współpracy ze szkołami, dzięki czemu udzielone wsparcie będzie trwałe i skuteczne.

Planuje się także stworzenie na terenie województwa szkół modelowych, (komplementarnie do interwencji w ramach CP4 (ii)) wdrażających innowacyjne rozwiązania organizacyjne i metodyczne związane z kształtowaniem kompetencji kluczowych, umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych uczniów. Jednym z takich rozwiązań jest rozwijająca się gałąź edukacji alternatywnej (wypełniająca założenia podstawy programowej) np. szkoła Montessori, waldorfska czy altońska, będąca odpowiedzią na potrzeby współczesnego świata. W stosunku do szkolnictwa tradycyjnego edukacja alternatywna charakteryzuje się m.in. otwarciem na otaczającą rzeczywistość, nastawieniem na rzeczy postępowe i twórcze, które zachęcą uczniów do samodzielnej działalności poznawczej.

Wsparcie obejmie również dostosowanie kształcenia zawodowego i szkolnictwa branżowego na potrzeby gospodarki poprzez realizację programów współpracy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wzmocnienia wymaga współpraca z pracodawcami, którzy będą zaangażowani m. in. w proces identyfikacji zapotrzebowania na kwalifikacje, umiejętności oraz kompetencje niezbędne na rynku pracy, kształcenia i egzaminowania, organizacji staży uczniowskich, realizacji kursów zawodowych czy tworzenia klas patronackich. Realizowane w ramach programów współpracy formy wsparcia będą oferowały zrównoważony zestaw umiejętności zawodowych oraz kompetencji kluczowych, które stanowią mocną podstawę odporności, uczenia się przez całe życie, zdolności do zatrudnienia i rozwoju osobistego. Interwencja zapewni nauczycielom oraz kadrze wspierającej i organizującej proces nauczania możliwość nabywania, aktualizowania posiadanej wiedzy oraz doskonalenia umiejętności, kompetencji i kwalifikacji, m. in.: poprzez studia podyplomowe, staże w przedsiębiorstwach, jak też inne formy doskonalenia zawodowego. Rozwijająca się gospodarka oraz szersze zastosowanie nowych technologii implikuje konieczność zapewnienia nowoczesnej oferty szkolnictwa zawodowego, która dzięki ścisłej współpracy z kluczowymi pracodawcami stanie się wysokiej jakości konkurencyjną ofertą kształcenia zawodowego w regionie. Istotne jest zatem wzmocnienie potencjału szkół/placówek prowadzących kształcenie zawodowe poprzez inwestycje w ich bazę dydaktyczną, w tym infrastrukturę i narzędzia wspierające cyfryzację w obszarze kształcenia zawodowego, co pozwoli na stworzenie uczniom/słuchaczom tych szkół/placówek rzeczywistych warunków środowiska pracy i wpłynie na adaptację do zmian technologicznych.

Wspierane będzie również powszechne doradztwo zawodowe oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna służąca motywowaniu uczniów do rozwoju zawodowego zgodnie z ich potrzebami oraz

²² Instytut Profilaktyki Zintegrowanej, Warszawa, 2021r., „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”,

zmianami na rynku pracy. Służy to zwiększeniu poziomu świadomości uczniów, rodziców i nauczycieli na temat roli mobilności edukacyjno-zawodowej jako ważnego elementu procesu doradczego w kreowaniu sukcesu na rynku pracy.

Zakres wsparcia obejmuje:

1. tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej na terenach deficytowych,
2. zwiększenie dostępności i atrakcyjności placówek przedszkolnych,
3. wsparcie wszechstronnego rozwoju dzieci/ uczniów przygotowującego do kolejnych etapów edukacyjnych,
4. tworzenie warunków dla realizacji edukacji włączającej,
5. wsparcie uczniów, w tym m.in. kształtowanie kompetencji kluczowych i umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych, wynikające z ich potrzeb,
6. wsparcie kadry szkół/ placówek oświatowych wynikające z indywidualnych potrzeb placówki, w tym wzmocnienie relacji rodzic-nauczyciel oraz promowanie pozytywnego wizerunku nauczyciela,
7. kompleksowe programy rozwojowe szkół/placówek oświatowych mające na celu zwiększenie jakości i efektywności nauczania oraz dostosowania jego zakresu do potrzeb regionalnego rynku pracy,
8. wsparcie szkół w realizacji atrakcyjnych zajęć oraz prowadzenie zajęć dla uczniów poza edukacją formalną służących rozwojowi pasji i zainteresowań,
9. wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie zwiększenia dostępności i oferty dla uczniów, w tym uczniów ze SPE, nauczycieli oraz rodziców/opiekunów prawnych potrzebujących pomocy psychologicznej na skutek pandemii COVID-19,
10. stworzenie szkół modelowych, wdrażających innowacyjne rozwiązania organizacyjne i metodyczne, programy współpracy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym
11. kształtowanie u uczniów/słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe kompetencji kluczowych, przekrojowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;
12. doskonalenie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji nauczycieli i kadry wspierającej i organizującej proces nauczania w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów kompetencji kluczowych, przekrojowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy a także w zakresie pracy z uczniem/słuchaczem z niepełnosprawnościami;
13. wsparcie szkół i placówek w realizacji atrakcyjnych zajęć oraz prowadzenie zajęć dla uczniów poza edukacją formalną służących rozwojowi pasji i zainteresowań,
14. wyposażenie w niezbędny sprzęt, narzędzia i pomoce dydaktyczne, jak również aktywne wsparcie rodziców/opiekunów prawnych;

Wspierane będą również działania na rzecz tworzenia warunków do aktywnego, twórczego i partnerskiego udziału młodzieży w życiu lokalnym, umacniającego ich więzi z miejscem zamieszkania.

Główne grupy docelowe:

- dzieci i młodzież z ośrodków wychowania przedszkolnego oraz szkół/placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, zawodowe i specjalne, nauczyciele ośrodków wychowania przedszkolnego oraz szkół/placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne,

- zawodowe i specjalne, kadra poradni psychologiczno-pedagogicznych. Rodzice i opiekunowie dzieci i uczniów,
- przedszkola, szkoły/ placówki systemu oświaty w tym prowadzące kształcenie ogólne, zawodowe i specjalne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
 - otoczenie społeczno–gospodarcze.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Olsztyna oraz MOF Ełku.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk*, w którym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą a) Zwiększanie zdolności instytucjonalnej organów instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron* wspierane będą m.in. działania transgraniczne wspierające wzmocnienie pozycji młodzieży, angażowanie młodzieży w społeczeństwo obywatelskie oraz w lokalne i regionalne procesy decyzyjne; wymiana doświadczeń w dziedzinie innowacyjnej przedsiębiorczości między uniwersytetami, uczniami szkół średnich i zawodowych oraz absolwentami
- Programie Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w ramach celu specyficznego Interreg (f) *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* m.in.:
 - wymianę najlepszych praktyk w zakresie integracji społecznej i pracy z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji,
 - rozwój lub modernizację usług społecznych, w tym poprzez działania pilotażowe i innowacje społeczne,
 - opracowywanie i wdrażanie programów szkoleniowych, szkoleń i studiów online; współpraca i wspólne działania w dziedzinie kształcenia zawodowego
 - współpracę z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu (Cel specyficznego Interreg (f) – Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą).
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach celu specyficznego Interreg (c) – *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie*

działań ułatwiających kontakty międzyludzkie m.in. działalność placówek edukacyjnych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem integracji oraz działań edukacyjnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na niekomercyjny charakter działań z zakresu edukacji, brak aspektu dochodowego czy generowania oszczędności przez projekty a także społeczny charakter interwencji i jej nadrzędny cel, ograniczone zdolności potencjalnych wnioskodawców do zaciągania zobowiązań finansowych nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	Osoby	954	6 769
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	Osoby	7 033	39 389
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	Osoby	282	6 663
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Podmioty	88	541

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje, kompetencje po	Osoby	68 693	2021	42 725	IZ FEWiM	-

					opuszczeniu programu						
5	CP4 (f)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLFCR03	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących wyposażenie/ wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Podmioty	680	2021	425	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	148	11 646 243
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	149	87 104 620
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	151	1 171 111

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	01	99 921 974

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	03	14 355 509
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	33	85 566 465

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	10	98 750 863
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	08	1 171 111

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(f)	02	99 921 974

2.5.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Powiązane rodzaje działań:

Pandemia COVID-19 przyspieszając transformację cyfrową, ujawniła przede wszystkim braki w kompetencjach cyfrowych, uwypukliła także fakt, że umiejętności szybko się dezaktualizują. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu codziennym i pracy wymaga pilnego podniesienia umiejętności cyfrowych. Rozwijanie kultury uczenia się przez całe życie i zwiększania umiejętności przekrojowych jest warunkiem rozwoju zarówno konkurencyjnej gospodarki jak i spójnego społeczeństwa.

Niezbędne jest wsparcie w szczególności kształcenia ustawicznego osób o niewystarczających lub przestarzałych umiejętnościach, w tym starszych, o niskich kwalifikacjach oraz z niepełnosprawnościami (nie dotyczy lokalnych inicjatyw lokalnych, które co do zasady skierowane są do całej społeczności). Rzetelna diagnoza jest warunkiem dobrego planowania rozwoju umiejętności dlatego niezbędne jest upowszechnienie istniejących oraz opracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie diagnozowania kompetencji i predyspozycji osób w każdym wieku.

Zakres wsparcia obejmie:

1. kompleksowe wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych poprzez realizację doradztwa kariery, dofinansowanie kursów/szkoleń oraz potwierdzanie umiejętności zdobytych poza edukacją formalną realizowanych poprzez Bazę Usług Rozwojowych (BUR);
2. szkolenia/ kursy z zakresu rozwijania kompetencji kluczowych, zwłaszcza umiejętności cyfrowych dla osób wykluczonych cyfrowo (szkolenia poza BUR, umożliwiające wdrażanie *Upskilling pathways*);
3. lokalne inicjatywy edukacyjne w zakresie podnoszenia kompetencji osób dorosłych;
4. wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia w zakresie kształcenia podyplomowego i doskonalenia zawodowego w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

W ramach niniejszego celu szczegółowego wspierane będzie również budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym w formie szkoleń, działania służące tworzeniu sieci kontaktów i wzmacnianiu dialogu społecznego, a także działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych. Projekty w tym zakresie realizowane będą przez samorząd województwa jako działania systemowe.

Preferencyjnie będą traktowane projekty uwzględniające wsparcie osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach oraz osób z niepełnosprawnościami.

Główne grupy docelowe:

- Osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy chcą podnosić lub zmieniać swoje kompetencje i kwalifikacje,
- pracownicy podmiotów leczniczych, które chcą systemowo podnosić posiadane i pozyskiwać nowe kompetencje i kwalifikacje,
- partnerzy społeczni i środowisko organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci

- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Interreg *Południowy Bałtyk* wspierającym wymianę doświadczeń i transgraniczną współpracę instytucji w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą*.
- Programie Interreg Litwa-Polska wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* m.in.:
 - opracowywanie i wdrażanie programów szkoleniowych, szkoleń i studiów online, współpracy i wspólnych działań w dziedzinie kształcenia zawodowego;
 - współpracę z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach celu specyficznego Interreg (c) – *Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie* np. wsparcie działalności placówek edukacyjnych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem integracji oraz działań edukacyjnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi m.in. na niskie wskaźniki uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym, poziom wykształcenia i zamożności mieszkańców województwa, wyzwania społeczno – ekonomiczne regionu, niekomercyjny charakter działań z zakresu edukacji, brak aspektu dochodowego czy generowania oszczędności przez projekty a także społeczny charakter interwencji i jej nadrzędny cel, nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	CP4 (g)	EF5+	stąbiej rozwinięty	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	Osoby	788	8 810
5	CP4 (g)	EF5+	stąbiej rozwinięty	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą	Osoby	614	6 868

					Usług Rozwojowych			
5	CP4 (g)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLGCO02	Liczba podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego ośrodka kształcenia osób dorosłych	Podmioty	2	25

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5	CP4 (g)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby	27 901	2021	13 328	IZ FEWiM	-

Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	151	35 949 308

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	01	35 949 308

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	33	35 949 308

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	10	31 099 000
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	07	2 425 154
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	08	2 425 154

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(g)	02	35 949 308

2.6. FUNDUSZE DLA RYNKU PRACY WARMII I MAZUR

☒ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na podejmowanie kompleksowych działań z zakresu aktywizacji zawodowej zmierzających do podniesienia poziomu zatrudnienia i samozatrudnienia realizowanych głównie przez powiatowe urzędy pracy, z wykorzystaniem usług rynku pracy i aktywnych instrumentów przewidzianych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Podejmowane działania zakładają przywracanie i ułatwianie uczestnictwa w rynku pracy osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zwłaszcza wśród osób młodych (w tym z kategorii NEET) oraz osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Aktywizacja zawodowa osób młodych jest szczególnie istotna, m.in. z uwagi na postępującą migrację osób z tej grupy wiekowej i znaczny jej udział w strukturze regionalnego bezrobocia. Dane potwierdzają, iż najbardziej skuteczną formą aktywizacji jest dofinansowanie samozatrudnienia podejmowanego przez osoby bezrobotne, stąd ważne jest dalsze promowanie postaw przedsiębiorczych, szczególnie wśród osób młodych. Jednym z narzędzi aktywizacji zawodowej będzie pomoc dla osób zainteresowanych

założeniem działalności gospodarczej (dotacje na samozatrudnienie) realizowana wyłącznie w projektach urzędów pracy.

Interwencja obejmować będzie również wsparcie aktywizacyjne mające na celu polepszenie sytuacji zawodowej, w szczególności osób zatrudnionych w ramach umów krótkoterminowych czy umów cywilno-prawnych, osób o niskim wynagrodzeniu. Możliwe będą także działania ułatwiające reemigrantom podejmowanie aktywności zawodowej.

Kluczowe jest aby wszystkie działania odpowiadały zidentyfikowanym potrzebom uczestników projektów, były dopasowane do ich indywidualnych predyspozycji (z uwzględnieniem ich dotychczasowych doświadczeń, kwalifikacji, umiejętności itp.) oraz bazowały na rzeczywistym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje i/lub kompetencje na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

Planowane jest wykorzystanie stawki jednostkowej dotyczącej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach projektów PUP opracowanej przez IK EFS.

Zakres wsparcia:

1. kompleksowa aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy celem zwiększenia ich szans na zatrudnienie,
2. kompleksowa aktywizacja zawodowa osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej na rynku pracy, m.in. poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe, stażowe, pośrednictwo pracy.

W przypadku projektów PUP zastosowany zostanie tryb niekonkurencyjny.

Główne grupy docelowe:

- osoby bezrobotne i poszukujące pracy, zwłaszcza te znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, m.in. osoby młode, osoby starsze, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety,
- osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych,
- osoby o niskim wynagrodzeniu,
- osoby z niepełnosprawnościami lub o ograniczonej mobilności,
- reemigranci.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą

w Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027*, wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą*:

- opracowywanie i wdrażanie programów szkoleniowych, szkoleń i studiów online, współpraca i wspólne działania w dziedzinie kształcenia zawodowego (Cel specyficzny Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą*);
- współpraca z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu (Cel specyficzny Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą*).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS, co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności i ze względu na grupę docelową (osoby bezrobotne i poszukujące pracy) wymaga formy bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	Osoby	6 228	16 101
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO07	Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie	Osoby	2 303	5 956
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	Osoby	494	1 645

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby	6 156	2021	3 284	IZ FEWiM	-
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu	Osoby	23 149	2021	13 041	IZ FEWiM	-

					programu						
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Osoby	2 939	2018	9 821	Badanie ewaluacyjne	-
6	CP4 (a)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR06	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Osoby	117	2018	95	Badanie ewaluacyjne	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	134	73 970 717
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	136	37 570 103

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	01	111 540 820

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	33	111 540 820

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	10	111 540 820

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(a)	02	111 540 820

2.6.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja skierowana zostanie na doskonalenie potencjału i profesjonalizację kadr regionalnych instytucji rynku pracy. Pojawiające się wyzwania społeczno-demograficzne czy zmiany gospodarcze (postęp technologii i automatyzacji) powodują, że instytucje rynku pracy wymagają ciągłej modernizacji i dostosowania do aktualnych uwarunkowań. Kluczowy w tym aspekcie będzie rozwój kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy wynikających z regionalnych/ lokalnych potrzeb. Działania obejmować będą m.in. wysokiej jakości szkolenia dla pracowników instytucji rynku pracy w zakresie narzędzi aktywizacji osób o specjalnych potrzebach w zatrudnialności (tj. osób długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, cudzoziemców, osób pracujących na podstawie niestandardowych form zatrudnienia, osób starszych, osób młodych nieaktywnych zawodowo). Z uwagi na priorytet, jakim jest aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy (w tym osób długotrwale bezrobotnych, osób starszych), kwestia dotarcia i zachęcenia do aktywności tych grup docelowych, często mieszkańców wsi i małych miast, wymaga właściwych kompetencji i umiejętności pracowników bezpośrednio zajmujących się obsługą klientów instytucji rynku pracy.

Działania instytucji rynku pracy powinny być dostosowywane do warunków lokalnych, w tym także odporne na szybkie reagowanie w sytuacjach kryzysowych na rynku pracy. Dlatego, istotne jest budowanie gotowości służb zatrudnienia na obecne i przyszłe wyzwania, związane z dynamicznymi zmianami sytuacji społeczno-gospodarczej.

Zakres wsparcia obejmie programy nabywania/podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników instytucji rynku pracy, wynikających z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy.

Główne grupy docelowe:

–pracownicy instytucji rynku pracy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą* m.in. transgraniczną współpracę i sieciowanie instytucji rynku pracy, rozwój zdolności współpracy dzięki promowaniu modeli, sieci skupiających różne podmioty, zwłaszcza małe instytucje oraz podmioty z obszarów wiejskich i peryferyjnych (np. instytucje badawcze, MŚP, organizacje rozwoju biznesu, uniwersytety, podmioty publiczne), w celu udoskonalenia transferu i absorpcji wiedzy i innowacji.
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* m.in. wspólne programy szkoleniowe, szkoleń i studiów online; współpracę i wspólne działania w dziedzinie kształcenia zawodowego, współpracę z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS, ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezzwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	CP4 (b)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	Osoby	162	405
6	CP4 (b)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO18	Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym	Podmioty	8	22

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
6	CP4 (b)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby	583	2021	380	IZ FEWiM	-

Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(b)	139	1 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(b)	01	1 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(b)	33	1 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(b)	10	1 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(b)	02	1 000 000

2.6.3. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na dostosowanie do zmian pracodawców, przedsiębiorców oraz ich pracowników. Ma to szczególne znaczenie dla zwiększenia zarówno aktywności zawodowej ludności, jak i zdolności gospodarki do innowacji (szczególnie w kontekście dostosowania do zmian wynikających z postępu technologicznego i cywilizacyjnego, jak automatyzacja, robotyzacja oraz cyfryzacja).

W obszarze adaptacyjności kluczową formą wsparcia będą wysokiej jakości usługi rozwojowe przyczyniające się do zwiększenia kompetencji pracowników oraz wzmocnienia potencjału pracodawców. Mając na względzie, że jedną z istotniejszych form rozwoju kompetencji jest rozwój kompetencji zawodowych i uczenie się w miejscu pracy, usługi rozwojowe realizowane będą w ramach popytowego systemu finansowania z wykorzystaniem Bazy Usług Rozwojowych. Istotne jest także wzmocnienie systemu wsparcia regionalnych MŚP oraz budowanie ich potencjału rozwojowego, co możliwe będzie poprzez kształcenie odpowiednich kompetencji zarządczych oraz

kompetencji pracowniczych w firmach, pozwalających na nabycie odporności na kryzysy gospodarcze i społeczne. Realizowane będą także działania obejmujące adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników.

Kolejnym komponentem planowanej interwencji uwzględniającym przemiany zachodzące na rynku pracy lub sytuacje kryzysowe jest outplacement, czyli wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Interwencja skierowana zostanie ponadto na wydłużenie aktywności zawodowej kierunkowane poprzez realizację kompleksowych programów zdrowotnych obejmujących profilaktykę, diagnostykę i promocję zdrowia, świadczonych indywidualnym osobom w celu zachowania dobrego stanu zdrowia i wydłużenia wieku aktywności zawodowej wśród mieszkańców województwa. Przewidziano także możliwość podejmowania działań zmierzających do eliminowania zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy.

Zakres wsparcia obejmie:

1. usługi rozwojowe świadczone w oparciu o podejście popytowe, zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami oraz rozwijanie mechanizmów popytowych dostarczania usług rozwojowych,
2. dostosowanie środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników,
3. wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem pracy zdalnej,
4. wsparcie outplacementowe,
5. regionalne programy zdrowotne, obejmujące m.in. profilaktykę chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu lub rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy (w tym m.in.: profilaktykę chorób układu krążenia, chorób onkologicznych),
6. eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy.

Główne grupy docelowe:

- pracodawcy, przedsiębiorcy oraz ich pracownicy,
- osoby zwolnione/ zagrożone zwolnieniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- osoby w wieku aktywności zawodowej

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne

do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* m.in. opracowywanie i wdrażanie wspólnych programów szkoleniowych, szkoleń i studiów online; współpracę i wspólne działania w dziedzinie kształcenia zawodowego oraz współpracy z pracodawcami i organizowanie praktycznej nauki zawodu w prywatnych firmach znajdujących się na Obszarze Programu.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym:
 - zwiększenia dostępu do placówek opieki geriatrycznej i paliatywnej oraz innych usług socjalnych;
 - zwiększenia dostępności e-usług i telemedycyny opartych na rozwoju cyfryzacji w opiece zdrowotnej i socjalnej;
 - wspólnego podnoszenia kwalifikacji i wymiany dobrych praktyk wśród personelu medycznego, ratowniczego oraz socjalnego ponad granicami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Wyłącznie formą finansowania będą dotacje. Wsparcie w ramach CS, co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezzwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLDC001	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi	Przedsiębiorstwa	259	3 777
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLDC004	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	Osoby	729	10 085
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLDC006	Liczba osób objętych wsparciem z zakresu outplacementu	Osoby	403	1 075

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLDCR01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej	Osoby	15 845	2021	9 983	IZ FEWiM	-
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/adaptacji środowiska pracy/elastycznych form zatrudnienia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Osoby	865	2021	881	IZ FEWiM	-
6	CP4 (d)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR06	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Osoby	137	2018	685	Badanie ewaluacyjne	-

Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	144	2 500 000
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	146	42 500 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	01	45 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	33	45 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	10	45 000 000

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)

6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(d)	02	45 000 000
---	------	--------------------	---------	----	------------

2.6.4. Wspieranie integracji społeczno-ekonomicznej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów, przebywających w regionie w celach zarobkowych. Procesy demograficzne zmierzające do starzenia się społeczeństwa stanowią istotny problem społeczny i powodują uszczuplenie dostępnych zasobów pracy. Jednym z narzędzi, które mogą złagodzić negatywne konsekwencje tego zjawiska jest ułatwianie tym osobom, zwłaszcza w wieku produkcyjnym, wejścia lub pozostania na regionalnym rynku pracy. Jednym z głównych czynników zachęcających do zatrudnienia cudzoziemców są niedobory kadrowe wśród pracowników. Pomimo, iż zapotrzebowanie na pracę cudzoziemców osiąga największą skalę na obszarach metropolitalnych, proces ten widoczny jest również w województwie warmińsko-mazurskim. Zakres wsparcia będzie obejmował zastosowanie instrumentów aktywizacji zawodowej, np. doradztwo, kursy zawodowe i szkolenia, w tym dotyczące przedsiębiorczości i rozwijania ścieżek kariery, mające na celu poprawę dostępu grup docelowych do rynku pracy. Istotne jest, aby podejmowane działania aktywizacyjne odpowiadały zidentyfikowanym potrzebom uczestników projektów, były dopasowane do ich indywidualnych predyspozycji (z uwzględnieniem ich dotychczasowych doświadczeń, kwalifikacji, umiejętności itp.) oraz bazowały na rzeczywistym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje i/lub kompetencje na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

Konieczne jest przy tym stałe monitorowanie zapotrzebowania, wśród pracodawców na lokalnym rynku pracy, na zatrudnienie pracowników z państw trzecich o poszukiwanych kwalifikacjach. Pozwoli to na lepsze wykorzystanie potencjału i kompetencji imigrantów oraz ukierunkowanie regionalnej gospodarki, której potencjał zaczyna być ograniczony przez brak osób do pracy.

Zakres wsparcia dotyczy aktywizacji zawodowej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Główne grupy docelowe:

- obywatele państw trzecich, w tym migranci.

Osoby obejmowane wsparciem muszą spełniać definicję obywatela państw trzecich (osoby spoza państw członkowskich UE).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą* np. podnoszenie zdolności do współpracy, sieciowanie instytucji wspierających obywateli państw trzecich w tym migrantów.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na charakter przedsięwzięć, zakładane cele interwencji formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS, co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	CP4 (i)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie	osoby	96	321

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
6	CP4 (i)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby	105	2021	89	IZ FEWIM	-
6	CP4 (i)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	osoby	24	2021	70	Badanie ewaluacyjne	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	156	2 409 756

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	01	2 409 756

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	33	2 409 756

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	10	2 409 756

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
6	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	02	2 409 756

2.7. FUNDUSZE DLA WŁĄCZENIA I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☒ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.7.1. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

Powiązane rodzaje działań:

Wsparcie obejmie poprawę dostępności oraz jakości świadczonych usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę niezbędną do ich realizacji. Zachodzące procesy demograficzne, jak starzenie się społeczeństwa i pogłębiająca depopulacja, powodują, że zaczyna występować w regionie ograniczony dostęp do wysokiej jakości usług.

Inwestycje w infrastrukturę społeczną są kluczowe dla stworzenia możliwości świadczenia usług społecznych w środowisku lokalnym. Konieczne jest dalsze podejmowanie działań realizowanych w oparciu o horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji. Taka organizacja opieki, oparta na formach zdeinstytucjonalizowanych w miejsce opieki instytucjonalnej, oznacza większą efektywność, gdyż pozwala obniżyć związane z nią koszty, które wiązałyby się z umieszczaniem osób w placówkach całodobowych (typu DPS), jak także umożliwia zaspokojenie potrzeb rosnącej systematycznie liczby beneficjentów pomocy społecznej. Zasadnicze znaczenie będzie mieć więc wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych i rozwój środowiskowych form pomocy w obszarach, w których diagnozuje się najbardziej znaczące niedobory w zakresie infrastruktury społecznej w regionie. Oznacza to, że wsparcie skierowane będzie głównie do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami) oraz w obszarze opieki nad dziećmi, gdzie w miejsce placówek opiekuńczo-wychowawczych upowszechniana jest rodzinna piecza zastępcza.

Interwencja zostanie skierowana w szczególności na inwestycje w infrastrukturę miejsc świadczenia usług opiekuńczych i bytowych, w tym m.in. w formach dziennych (np. środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy, gospodarstwa opiekuńcze, kluby seniora, kluby samopomocy, centra aktywności lokalnej). Możliwe będą także działania na rzecz wsparcia rodzin w kryzysie celem wzmocnienia pełnienia przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz na rzecz wsparcia dziennego dzieci i młodzieży. Ponadto, dofinansowanie uzyskają inwestycje w infrastrukturę na potrzeby różnych form mieszkaniowych, w tym m.in. mieszkań chronionych i wspomaganych (treningowych i wspieranych) oraz w zakresie opieki wytchnieniowej. Rozwój form mieszkalnictwa na rzecz włączenia społecznego, adresowanego do różnych grup osób, jest istotny z punktu widzenia wyzwań demograficznych i deinstytucjonalizacji usług (w tym na rzecz osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej).

Wszystkie inwestycje w infrastrukturę społeczną muszą być dopasowane do zdiagnozowanych potrzeb, z uwagi na konieczność zoptymalizowania udzielanego wsparcia, co zapewni zindywidualizowane podejście do odbiorców tych usług.

Zakres wsparcia obejmie m.in.:

1. inwestycje w infrastrukturę służącą integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej,
2. inwestycje w infrastrukturę usług społecznych, w tym miejsc świadczenia usług opiekuńczych i bytowych oraz w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej, zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji,
3. inwestycje na potrzeby różnych form mieszkalnictwa na rzecz włączenia społecznego (m.in. mieszkania o charakterze wspomaganych i chronionych, mieszkania wytchnieniowe).

Ze względu na horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji, środki europejskie mogą być przeznaczone wyłącznie na infrastrukturę placówek świadczących usługi w społeczności lokalnej, a więc z poszanowaniem zasad indywidualizacji wsparcia, zapewnienia osobom kontroli nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą, pierwszeństwa indywidualnych potrzeb mieszkańców przed wymaganiami organizacyjnymi. Interwencja ze środków EFRR jest komplementarna z prowadzoną w ramach EFS+ w Celu 4 (h), (k) i (l).

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego uprawnieni do korzystania z infrastruktury społecznej, w szczególności grupy w niekorzystnej sytuacji, osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej lub ją opuszczające.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze całego województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą*, podnoszenie zdolności do współpracy i sieciowania instytucji świadczących usługi społeczne.
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* projekty w zakresie wymiany najlepszych praktyk w zakresie integracji społecznej i pracy z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji oraz rozwój lub modernizację usług społecznych.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* inicjatywy transgraniczne w celu aktywizacji i integracji społeczności z obszaru objętego Programem, oraz włączenia społecznego grup zmarginalizowanych we wspólne działania ponad granicami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia nie mające charakteru komercyjnego, nie generujące przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Ze względu na ważny społecznie obszar, grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wszystkie projekty realizowane w ramach tego celu finansowane będą w formie bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	CP4 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 065	Pojemność nowych lub	osoby	0	245

					zmodernizowanych lokali socjalnych			
7	CP4 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	Wskaźnik specyficzny	Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	Szt.	0	30

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7	CP4 (iii)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCR 067	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	Użytkownicy/rok	0	2021	245	IZ FEWiM	-

Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	126	9 000 000
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	127	9 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	01	18 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	33	18 000 0000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	09	18 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)

priorytetu					
7	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(iii)	03	18 000 000

2.7.2. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na działania aktywizacyjne umożliwiające zwiększenie szans w znalezieniu zatrudnienia określonym grupom społecznym, co umożliwi równoprawny z większością społeczeństwa udział w życiu społecznym i zawodowym. Działania te są szczególnie istotne ze względu na niekorzystną sytuację demograficzną w regionie, tj. starzenie się społeczeństwa i kurczące się aktywne zawodowo zasoby regionalnego rynku pracy.

W obszarze aktywizacji społeczno-zawodowej wsparcie skierowane będzie zasadniczo do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w kierunku ich powrotu na rynek pracy z możliwością objęcia wsparciem całej rodziny dla zwiększenia skuteczności interwencji oraz do osób biernych zawodowo. Kluczowe jest, aby wszystkie podejmowane działania odpowiadały na zdiagnozowane specyficzne potrzeby grup docelowych, co zapewni zindywidualizowane podejście do odbiorców tych usług. Zakłada się realizację działań wykorzystujących instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym wraz z innymi działaniami towarzyszącymi, niezbędnymi w procesie aktywizacji społecznej (tzw. profilaktyka wykluczenia społecznego). Zastosowane instrumenty przygotowują uczestników do zatrudnienia, umożliwią podjęcie pracy lub pozwolą na jej utrzymanie. Wspierana będzie również możliwość aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej, tj. w ramach działalności CIS, KIS, WZ i ZAZ. Preferowana dla efektywności i trwałości udzielanego wsparcia będzie współpraca różnych podmiotów/beneficjentów realizujących wsparcie w ramach aktywnej integracji, np. jednostek organizacyjnych samorządów, partnerstw samorządowo-społecznych.

Ważnym elementem jest także wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej. W obszarze tym działania skoncentrowane będą na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw społecznych celem tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Poza wsparciem dotacyjnym realizowane będą także inne usługi na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie, jak np. działania animacyjne, inkubacyjne i biznesowe. Wszystkie działania wspierające tę sferę realizowane będą w oparciu o aktualną wersję *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej* oraz *Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*, wyznaczających priorytetowe kierunki dla rozwoju regionu w tym obszarze.

Zakres wsparcia obejmie:

1. aktywizację społeczną i zawodową, w szczególności:

- kompleksowe wsparcie aktywizacyjne osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym, oraz inne działania towarzyszące jak np. poprawa warunków mieszkaniowych oraz poprawa kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i udziału w kulturze,

- wsparcie aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, W TZ), poprzez tworzenie nowych podmiotów oraz wsparcie tworzenia nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących podmiotach reintegracyjnych.

2. ekonomię społeczną, w szczególności:

- kompleksowe wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej realizowane przez akredytowane regionalne OWES, w zakresie:
 - tworzenia i utrzymania miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych poprzez bezzwrotne wsparcie finansowe,
 - usług na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie (działania animacyjne, inkubacyjne i biznesowe) oraz innych usług wpływających na rozwój ekonomii społecznej przewidzianych w aktualnej wersji KPRES, WPRES oraz standardach OWES,
 - usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych służące ich profesjonalizacji (np. za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych) oraz popularyzacji rozwiązań wspierających lokalnie rozwój ekonomii społecznej, w tym jako realizatora usług społecznych, szczególnie istotnych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu,
 - wsparcia realizacji indywidualnego procesu reintegracji w przedsiębiorstwach społecznych oraz wsparcia finansowego na działania reintegracyjne w przedsiębiorstwach społecznych.

Planowane jest wykorzystanie stawki jednostkowej dotyczącej utworzenia i utrzymania miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym opracowanej przez IK EFS.

Główne grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym wykluczeniem komunikacyjnym),
- osoby bierne zawodowo,
- rodziny i społeczności lokalne zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- otoczenie ww. grup docelowych,
- podmioty ekonomii społecznej i ich pracownicy, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne i organizacje pozarządowe.

Otoczenie otrzyma wsparcie w projekcie o ile jego udział będzie niezbędny dla skutecznego wsparcia podstawowych grup docelowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne

do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą*, podnoszenie zdolności do współpracy i sieciowania instytucji realizujących wsparcie w ramach aktywnej integracji, np. jednostek organizacyjnych samorządów, partnerstw samorządowo-społecznych. Program przewiduje w tym celu także wsparcie działań zwiększających zaangażowanie podmiotów lokalnych (np. organizacje pozarządowe, instytucje kultury, organizacje nieformalne, organizacje wspierające osoby z niepełnosprawnościami i osoby z grup narażonych) w rozwój projektów i dialog międzykulturowy.
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027*, który w Celu specyficznym Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* oferuje wsparcie wymiany praktyk w dziedzinie integracji społecznej i pracy z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji, rozwój lub modernizację usług społecznych, w tym poprzez działania pilotażowe i innowacje społeczne.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* inicjatywy transgraniczne w celu aktywizacji i integracji społeczności oraz włączenie społeczne grup zmarginalizowanych we wspólne działania ponad granicami sprzyjające włączeniu społecznemu.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności i ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	CP4 (h)	EFS+	stabilniej rozwinięty	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	418	2 844
7	CP4 (h)	EFS+	stabilniej rozwinięty	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby	67	1 065
7	CP4 (h)	EFS+	stabilniej rozwinięty	EECO03	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	156	1 162
7	CP4 (h)	EFS+	stabilniej rozwinięty	EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	135	886
7	CP4 (h)	EFS+	stabilniej rozwinięty	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych	sztuki	169	571

					wsparciem			
--	--	--	--	--	-----------	--	--	--

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7	CP4 (h)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby	4 884	2021	1 147	IZ FEWiM	-
7	CP4 (h)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	sztuki	735	2021	854	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	138	24 128 650
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	153	20 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	01	44 128 650

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	33	44 128 650

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	10	44 128 650

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(h)	02	44 128 650

2.7.3. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na integrację społeczną obywateli państw trzecich, w tym migrantów, przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. W pierwszej kolejności wykorzystywane będą pakiety instrumentów włączenia i aktywizacji społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i zdrowotnej oraz inne usługi towarzyszące. Istotne są w tym przypadku działania przyspieszające asymilację cudzoziemców z lokalną ludnością i sprzyjające kształtowaniu klimatu do osiedlania się lub podjęcia zatrudnienia w regionie. Jedną z największych przeszkód w przyjeździe i podjęciu pracy za granicą stanowi bariera językowa, szczególnie w początkowej fazie obecności imigranta w Polsce. Konieczne jest np. zapewnienie kursów języka polskiego dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży przed rozpoczęciem nauki w szkole, aby nie czuli się wyalienowane, co wpłynie na wzrost kompetencji imigrantów oraz przyspieszy proces adaptacyjny ze środowiskiem lokalnym.

Wszystkie działania muszą być prowadzone w oparciu o kompleksową diagnozę potrzeb imigrantów (dzieci i niepracujący członkowie rodzin), co zapewni zindywidualizowane podejście do odbiorców tych usług. Działania mogą obejmować również inne formy wsparcia (np. pomoc psychologiczną, prawną i tłumaczeniową dla cudzoziemców doświadczających wykluczenia, rozwój kompetencji socjokulturowych i realioznawczych).

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, np. JST z organizacjami pozarządowymi, w tym wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat.

Zakres wsparcia obejmie aktywizację i integrację społeczną obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Główne grupy docelowe:

- obywatele państw trzecich, w tym migranci oraz ich rodziny i otoczenie.

Otoczenie otrzyma wsparcie w projekcie o ile jego udział będzie niezbędny dla skutecznego wsparcia podstawowych grup docelowych.

Osoby obejmowane wsparciem muszą spełniać definicję obywatela państw trzecich (osoby spoza państw członkowskich UE).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą* np. podnoszenie zdolności do współpracy, sieciowanie instytucji wspierających obywateli państw trzecich w tym migrantów.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na ważny społecznie obszar zakładaną formą finansowania będą dotacje. Wsparcie w ramach CS co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności i ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	CP4 (i)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	33	612

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7	CP4 (i)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	40	2021	269	IZ FEWIM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	157	4 590 244

Nr	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
----	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

priorytetu					
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	01	4 590 244

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	33	4 590 244

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	10	4 590 244

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(i)	02	4 590 244

2.7.4. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób wykluczonych z dostępu do usług, w szczególności na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (m.in. z powodu wieku, niepełnosprawności czy długotrwałej choroby) oraz ich opiekunów.

Kluczowe jest podejmowanie działań w zakresie wsparcia procesu deinstytucjonalizacji, w tym na rzecz rozwoju inicjatyw zwiększających dostępność do opieki środowiskowej w miejscu zamieszkania. Zakłada się możliwość m.in. organizacji nowych i rozwijanie już istniejących form wsparcia dziennego (typu domy pobytu, kluby seniora, rodzinne i lokalne domy pobytu/pomocy, centra usług społecznych, mieszkania chronione i wspomagane), realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenckich, usług sąsiedzkich, usług wsparcia dla opiekunów (w tym

doradztwo, wsparcie wytchnieniowe) oraz innych form środowiskowej pomocy i samopomocy. Elementem projektów może być również upowszechnianie systemów teleopieki.

W rezultacie interwencji nastąpi przedłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym, opóźniającego skierowanie do form opieki instytucjonalnej (typu DPS), gdyż usługi będą świadczone głównie w środowisku lokalnym, czy nawet w miejscu zamieszkania. Taka organizacja form opieki odciąży opiekunów/rodziny, którzy pełnią funkcje opiekuńcze wobec osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, oraz poprawi ich szanse na rynku pracy (np. poprzez doradztwo, wsparcie wytchnieniowe, pomoc dla opiekunów faktycznych). W celu dopełnienia oferty w zakresie usług społecznych możliwe będzie szkolenie kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej.

Istotnym elementem w zakresie koordynacji usług na poziomie lokalnym będzie tworzenie centrów usług społecznych oraz wsparcie już istniejących, odpowiadających na zdiagnozowane lokalne potrzeby mieszkańców regionu, jak również rozwój dostarczanych przez nie usług.

Podejmowane działania powinny także uwzględniać zróżnicowanie terytorialne województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności w zakresie koncentracji problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz stanu usług i potrzeb społecznych w tym obszarze.

Ramy strategiczne planowanych przedsięwzięć w obszarze wsparcia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych określać będzie na poziomie rządowym *Strategia rozwoju usług społecznych. Polityka publiczna na lata 2021-2035*, natomiast podejmowane w regionie działania opierać się będą na priorytetowych kierunkach rozwoju określonych w dokumentach strategicznych regionu. Szczegóły interwencji będą określone w regionalnym planie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Interwencja obejmie także poszerzanie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej w części profilaktyki zdrowotnej ukierunkowanej w szczególności na dzieci i młodzież, w celu zwiększenia wczesnej wykrywalności jednostek chorobowych zapobiegania im we wczesnych etapach.

Zakres wsparcia obejmie m.in.:

1. rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej w oparciu o zdeinstytucjonalizowane formy opieki, jak np. usługi asystenckie, opiekuńcze, specjalistyczne i inne usługi opiekuńcze, oraz innych form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania,
2. szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji,
3. wsparcie opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
4. wsparcie tworzenia i/lub funkcjonowania placówek świadczących usługi społeczne, w tym centrów usług społecznych, oraz rozwój dostarczanych przez nie usług,
5. poprawa dostępności usług i rozwój oferty wsparcia dziennego skierowanych do seniorów,
6. finansowanie usług teleopieki (jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej),
7. wspieranie działań w zakresie wzmocnienia więzi i integracji międzypokoleniowej, w tym promujących idee wolontariatu,
8. upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności (jako część projektów wspierających),

9. wsparcie tworzenia i/lub funkcjonowania mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym i chronionym oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe, dostosowanego do potrzeb osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (m.in. osób starszych, osób z niepełnosprawnościami),
10. inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług, m.in. wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych oraz wsparcie działań, które zapobiegają będą umieszczaniu osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych długoterminowych.
11. regionalne programy zdrowotne dotyczące profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, kierowane do grup docelowych innych niż w RPZ w celu (d), np. do dzieci, młodzieży (w tym m.in. profilaktyczne badania przesiewowe wzroku, profilaktyka wad postawy, profilaktyka zaburzeń metabolicznych, w tym otyłości i cukrzycy).

Główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone z dostępu do usług, w szczególności osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (tj. osoby starsze, osoby z problemami zdrowia psychicznego, osoby z niepełnosprawnościami, osoby przewlekle i ciężko chore) oraz opiekunowie/rodziny sprawujące opiekę nad osobami wymagającymi wsparcia,
- otoczenie ww. grup docelowych,
- kadry jednostek pomocowych,
- w odniesieniu do regionalnych programów zdrowotnych dotyczących profilaktyki chorób - osoby wykluczone z dostępu do usług, w tym dzieci i młodzież

Otoczenie otrzyma wsparcie w projekcie o ile jego udział będzie niezbędnym dla skutecznego wsparcia podstawowych grup docelowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci,
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Olsztyna oraz MOF Elbląga.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach celu *Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych* m.in. wspólne działania

mające na celu wzmocnienie społecznych aspektów cyfryzacji (tj. włączenia cyfrowego), w tym rozwój e-usług dla osób starszych i/lub osób z niepełnosprawnościami,

- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w celu specyficznym *Interreg (f) – Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* rozwój lub modernizację usług społecznych, w tym poprzez działania pilotażowe i innowacje społeczne;
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym m.in:
 - zwiększenie dostępu do placówek opieki geriatrycznej i paliatywnej oraz innych usług socjalnych;
 - zwiększenie dostępności e-usług i telemedycyny opartych na rozwoju cyfryzacji w opiece zdrowotnej i socjalnej;
 - działania na rzecz wspólnego podnoszenia kwalifikacji i wymiana dobrych praktyk wśród personelu medycznego, ratowniczego oraz socjalnego ponad granicami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności i ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	CP4 (k)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	461	9 313

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7	CP4 (k)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLKCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki	1 460	2021	1 015	IZ FEWiM	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	158	38 591 020

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	01	38 591 020

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	03	14 808 001
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	33	23 783 019

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	10	38 591 020

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(k)	02	38 591 020

2.7.5. Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja ukierunkowana będzie na integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób lub rodzin najbardziej potrzebujących pomocy, będących w szczególnie trudnej sytuacji życiowej oraz z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych, w tym do dzieci i młodzieży. Kluczowym jest zapewnienie w regionie kompleksowej pomocy dla grup docelowych objętych wsparciem wynikającym m.in. z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dlatego w szczególności wsparciem objęty zostanie proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, tak by zapewnić dzieciom i młodym ludziom optymalne warunki rozwoju. Niezbędnym elementem tego procesu będzie również realizacja działań świadomościowych promujących rodzicielstwo zastępcze.

W obszarze pracy z rodziną interwencja obejmować będzie m.in. realizację usług w środowisku lokalnym dla rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, usługi dla dzieci i młodzieży, przebywających w rodzinach, jak również w różnego rodzaju instytucjach całodobowych, kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i

opuszczających pieczę zastępczą i inne instytucje całodobowe, tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej i wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych dla usamodzielnianej młodzieży.

Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Główne przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w regionie to uzależnienia rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pólsieroctwo oraz przemoc w rodzinie. Wsparcie udzielone w środowisku rodzinnym osobom mierzącym się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi jest kluczowe dla zapobiegania odbierania dzieci rodzinom naturalnym, a w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej dla przewyciężenia przez rodzinę kryzysu i powrotu małoletnich do domu rodzinnego. Ważnym elementem jest także praca asystentów rodziny, którzy udzielają pomocy rodzinom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Rezultatem interwencji będzie stworzenie takich mechanizmów wsparcia rodziny, które przyczynią się do zmniejszenia liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej (praca z rodziną naturalną), a – w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej - do zapewnienia jak najbardziej profesjonalnego wsparcia dziecka, rodziców zastępczych oraz rodziny biologicznej w celu szybkiego powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Ponadto, udzielając wsparcia rodzinom dysfunkcyjnym szczególna uwaga skierowana zostanie również na działania wspierające rozwój usług w obszarze przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz w zakresie kompleksowej pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem i interwencji kryzysowej.

W celu dopełnienia oferty w zakresie usług społecznych możliwe będą szkolenia kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej.

Ramy strategiczne planowanych przedsięwzięć w obszarze wsparcia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych określać będzie na poziomie rządowym *Strategia rozwoju usług społecznych. Polityka publiczna na lata 2021-2035*, natomiast podejmowane w regionie działania opierać się będą na priorytetowych kierunkach rozwoju określonych w dokumentach strategicznych regionu. Szczegóły interwencji będą określone w regionalnym planie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Wsparcie obejmie m.in.:

1. usługi dla rodzin, dzieci i młodzieży, w tym:

- wsparcie rodzin w niwelowaniu ich deficytów, w tym w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmacnianie środowiskowych form wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie dla osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą i inne instytucje całodobowe, z uwzględnieniem sytuacji problemowej, w tym wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych dla osób usamodzielnianych,
- tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej i usługi wsparcia dla rodzin zastępczych (oraz kandydatów), w tym szkolenia kadr oraz upowszechnianie idei rodzicielstwa zastępczego,
- usługi dla dzieci i młodzieży wymagającej wsparcia, przebywających w rodzinach, jak także w różnego rodzaju instytucjach całodobowych (np. w ośrodkach wychowawczych),
- wspieranie działań w zakresie wzmacniania więzi i integracji rodzin, w tym promujących ideę wolontariatu,

2. usługi interwencji kryzysowej,

3. usługi w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz w zakresie kompleksowej pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem (i ich rodzinom),

4. usługi dla osób w kryzysie bezdomności, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki zjawiska,

5. inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług.

Główne grupy docelowe:

- osoby lub rodziny najbardziej potrzebujące pomocy, w szczególności dzieci i młodzież wymagające wsparcia, rodziny z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zastępcze i kandydaci na rodziny zastępcze, osoby usamodzielniane i opuszczające pieczę zastępczą, osoby potrzebujące interwencji kryzysowej, osoby doświadczone przemocą lub pokrzywdzone przestępstwem, osoby zagrożone uzależnieniami, osoby w kryzysie bezdomności,
- otoczenie ww. grup docelowych,
- kadry jednostek pomocowych.

Otoczenie otrzyma wsparcie w projekcie o ile jego udział będzie niezbędny dla skutecznego wsparcia podstawowych grup docelowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach celu szczegółowego planowane jest zastosowanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla MOF Olsztyna oraz MOF Ełku.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym w ramach Celu szczegółowego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą*, działania zwiększające zaangażowanie podmiotów lokalnych (np. organizacje pozarządowe, instytucje kultury, organizacje nieformalne, organizacje wspierające osoby z niepełnosprawnościami i osoby z grup narażonych) w rozwój projektów i dialog międzykulturowy.
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* wspierać wymianę praktyk w zakresie integracji społecznej i pracy z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji oraz rozwój lub modernizacja usług społecznych, w tym poprzez działania pilotażowe i innowacje społeczne.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym w ramach Celu specyficznego Interreg (f) – *Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą* m.in.:
 - inicjatywy transgraniczne w celu aktywizacji i integracji społeczności z obszaru objętego Programem

- włączenie społeczne grup zmarginalizowanych we wspólne działania ponad granicami sprzyjające włączeniu społecznemu;
- działalność placówek edukacyjnych w zakresie współpracy transgranicznej z uwzględnieniem integracji oraz działań edukacyjnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Formą finansowania będzie dotacja. Wsparcie w ramach CS co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności i ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	CP4 (I)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	124	2 500
7	CP4 (I)	EFS+	słabiej rozwinięty	EECO16	Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie	osoby	12	220

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7	CP4 (I)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLLCR01	Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie	osoby	463	2021	300	IZ FEWiM	-
7	CP4 (I)	EFS+	słabiej rozwinięty	PLLCR02	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	sztuki	277	2021	807	IZ FEWiM	-

Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	163	33 333 334

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	01	33 333 334

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	03	5 556 059
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	33	27 777 275

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	10	33 333 334

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFS+	Słabiej rozwinięty	CP 4(I)	02	33 333 334

2.8. FUNDUSZE DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.8.1. Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja w zakresie ochrony zdrowia będzie zgodna z polityką publiczną określoną w dokumencie *Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027* wraz z załącznikami dotyczącymi deinstytucjonalizacji opieki długoterminowej opieki psychiatrycznej, a także z mapami potrzeb zdrowotnych, Wojewódzkim Planem Transformacji dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2022-2026 zatwierdzonym przez Ministra do spraw zdrowia, planem działań w sektorze zdrowia dla województwa warmińsko-mazurskiego, zatwierdzonym przez Komitet Sterujący a także standardami dostępności (POZ, AOS, szpitale). Celem wsparcia będzie kontynuacja działań na rzecz rozwoju nowoczesnej i dostępnej opieki zdrowotnej w województwie warmińsko-mazurskim. Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa, sytuację epidemiologiczną oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze.

Interwencja będzie ukierunkowana na:

1. wsparcie infrastruktury podstawowej opieki zdrowotnej (inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej);
2. wsparcie infrastruktury ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej);
3. rozwój i modernizacja zasobów infrastruktury zdrowia, w szczególności w dziedzinach wynikających z potrzeb i sytuacji epidemiologicznej zidentyfikowanych na poziomie województwa (modernizacja istniejącej infrastruktury, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej);
4. inwestycje w infrastrukturę (w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej zdrowia) pod kątem deinstytucjonalizacji świadczenia usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym środowiskowych form opieki, w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w celu poprawy ich dostępności i jakości.

Przewiduje się również możliwość realizacji następujących przedsięwzięć – jako element ww. projektów infrastrukturalnych:

- rozwój obszaru e-zdrowia (w tym telemedycyny i teleopieki);
- dostosowanie podmiotów wykonujących działalność leczniczą i placówek opieki długoterminowej do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami w celu poprawy ich dostępności i jakości.

Ponadto, istnieje możliwość realizacji strategicznych z punktu widzenia regionu przedsięwzięć dotyczących dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży a także zapewnienia opieki medycznej w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców.

Budowa będzie możliwa jedynie w uzasadnionych sytuacjach, tj. na obszarach o najniższym dostępie do usług medycznych i opieki długoterminowej, tzw. „białe plamy”.

Wspieranie przedsięwzięć z zakresu usług sanatoryjnych i uzdrowiskowych planowane jest w ramach FE PW. Zachowana zostanie komplementarność z Krajowym Planem Odbudowy.

Preferencyjnie będą traktowane projekty obejmujące działania w następujących obszarach:

- choroby układu krążenia
- onkologia

- choroby układu oddechowego
- choroby układu trawiennego
- psychiatria, w tym psychiatria dzieci i młodzieży
- opieka nad matką i dzieckiem
- geriatrycja
- opieka paliatywna i hospicyjna
- opieka rehabilitacyjna, w tym dla dzieci
- a także anestezjologia i intensywne terapie, w tym dla dzieci

Warunkiem wsparcia jest posiadanie umowy na świadczenie usług opieki zdrowotnej finansowanych w ramach publicznego systemu ubezpieczeń zdrowotnych.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego,
- pacjenci,
- osoby wymagające opieki,
- podmioty wykonujące działalność leczniczą.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze całego województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* oferującym wsparcie w zakresie:
 - działań na rzecz wspólnego rozwoju lub modernizacji usług opieki zdrowotnej, usług opieki długoterminowej, infolinii pomocowych, usług on-line związanych ze zdrowiem, usług ratownictwa medycznego, wspólne szkolenia dla personelu medycznego, pomocniczego i wolontariuszy;
 - wspólnych działań oraz współpracy sprzyjającej aktywnemu i zdrowemu starzeniu się;
 - rozwoju mobilnych usług opieki zdrowotnej;
 - wspólnych działań oraz współpracy w dziedzinie zdrowia psychicznego.
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* oferującym wsparcie w zakresie:

- rozwoju infrastruktury medycyny specjalistycznej ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia wyposażenia szpitali, placówek medycznych i innych podmiotów medycznych;
- zwiększenia dostępności do placówek medycznych, w szczególności świadczących usługi z zakresu profilaktyki i diagnostyki;
- zwiększenia dostępu do placówek opieki geriatrycznej i paliatywnej oraz innych usług socjalnych
- zwiększenia dostępności e-usług i telemedycyny opartych na rozwoju cyfryzacji w opiece zdrowotnej i socjalnej;
- wspólnego podnoszenia kwalifikacji i wymiany dobrych praktyk wśród personelu medycznego, ratowniczego oraz socjalnego ponad granicami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Z uwagi na zakładaną realizację świadczenia usług o charakterze publicznym, niekomercyjny charakter działalności (w każdym przypadku warunkiem wsparcia jest posiadanie umowy na świadczenie usług opieki zdrowotnej finansowanych w ramach publicznego systemu ubezpieczeń zdrowotnych), kryzysy i zagrożenia zdrowotne, ograniczone możliwości do zaciągania zobowiązań finansowych potencjalnych wnioskodawców – nie przewiduje się stosowania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	CP4 (v)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	Osoby / rok	0	58 951

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
8	CP4 (v)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy / rok	22 386	2020	50 187	IZ FEWi M	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	128	32 000 000
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	129	2 000 000
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	131	1 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	01	35 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	33	35 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	09	35 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(v)	03	35 000 000

2.9. FUNDUSZE DLA TURYSTYKI I KULTURY WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.9.1. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Powiązane rodzaje działań:

Interwencja w ramach celu szczegółowego posłuży poszerzeniu oferty turystycznej i kulturalnej regionu oraz zwiększeniu ich udziału w rozwoju gospodarczym, poprawiając spójność społeczną. Inwestycje w obszarze turystyki wykorzystywać będą naturalne walory regionu minimalizując oddziaływane na środowisko przyrodnicze dzięki m.in. zastosowaniu ekologicznych rozwiązań oraz kierunkowaniu ruchu turystycznego. Ponadto rozwój oferty turystycznej będzie oparty o inwestycje w rozbudowane produkty sieciowe wysokiej jakości umożliwiające podniesienie konkurencyjności regionu na arenie krajowej i międzynarodowej, a także wydłużenie sezonu turystycznego.

W zakresie kultury inwestycje skierowane będą na unowocześnienie i dywersyfikację oferty ale także utworzenie szlaków kulturowych w regionie np. Kopernikowskiego czy Kanału Elbląskiego. Ważnym aspektem będzie zastosowanie nowoczesnych technologii cyfrowych zarówno w badaniach, konserwacji, jak i prezentacji oraz promocji dziedzictwa kulturowego. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów kulturowych regionu oraz inwestycje w obiekty zabytkowe będą prowadziły do rozbudowy oferty turystycznej.

Interwencja zostanie ukierunkowana na:

1. przeciwdziałanie procesowi degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in.: badania, digitalizacja, działania ratunkowe, udostępnianie), adaptację obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne,
2. rozwój nowoczesnej publicznej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej np. mediateki,
3. ochrona i udostępnianie zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) także poprzez proces digitalizacji (jako element projektu inwestycyjnego w obiekcie o charakterze muzealnym),
4. inwestycje w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne),
5. działania polegające na tworzeniu innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej wynikające ze współpracy szkół, instytucji z sektora kultury oraz sektora kreatywnego z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi,
6. rozwój infrastruktury regionalnych szlaków turystyki aktywnej (np. rowerowej, kajakowej, żeglarskiej),
7. tworzenie i rozwój turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o dziedzictwo regionu,
8. wsparcie publicznie dostępnej infrastruktury turystycznej (m.in.: Camper Parki, miejsca postoju rowerzystów, miejsca cumowania, kąpieliska, punkty informacji turystycznej). Dofinansowanie będą mogły także uzyskać projekty uniezależniające ofertę kulturalną regionu od warunków pogodowych,
9. ułatwienie dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz infrastruktury turystycznej, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Premiowane będą:

- działania podejmowane w wyniku współpracy w ramach tzw. poczwórnej helisy – zaangażowanie w przedsięwzięcia partnerów: jednostki samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, jednostek naukowych i sektora przedsiębiorstw;
- działania wynikające ze strategii ponadlokalnych,
- działania włączające nowoczesne technologie w ofertę regionu,
- działania polegające na kontynuacji projektów pozakonkursowych realizowanych w perspektywie 2014-2020.

Główne grupy docelowe:

- turyści
- mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewniać będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji: Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna, Obszar Funkcjonalny Wielkie Jeziora Mazurskie, Niebieski Zachód oraz EGO (porozumienia terytorialne).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Mając na uwadze, że województwo warmińsko-mazurskie objęte jest programami współpracy terytorialnej Interreg, działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe komplementarne do podejmowanych w ramach FEWIM w obszarze niniejszego celu szczegółowego realizowane będą w:

- Programie *Południowy Bałtyk* wspierającym m.in:
 - nowe narzędzia wspierające produkty i usługi sieci turystycznych, w tym ICT, marketing i promowanie dóbr kulturowych i przyrodniczych,
 - ochronę bioróżnorodności i dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego regionu
 - transgraniczne dostosowanie oferty turystycznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
 - opracowywanie i testowanie narzędzi, wspólnych rozwiązań i szkoleń dla sektora turystyki i kultury w celu zaspokojenia np. zapotrzebowania na przyszłe umiejętności
 - włączenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obszarów chronionych do sieci i łańcuchów ekoturystyki,
 - rozwiązania transgraniczne na małą skalę, wzmacniające zrównoważoną turystykę
 - wymianę wiedzy i praktyk w dziedzinie utrzymania i rewitalizacji dziedzictwa kulturowego/przyrodniczego,
 - ustanowienie wspólnych sieci w dziedzinie turystyki i kultury,
 - tworzenie/zarządzanie/promowanie szlaków dziedzictwa kulturowego,
 - promocję sektora kreatywnego związanego z dziedzictwem regionalnym (np. rękodzieło, projektowanie),
 - wspólne działania kulturalne we współpracy z sektorem kreatywnym
- Programie Współpracy Transgranicznej Interreg *Litwa-Polska 2021-2027* wspierającym rozwój wspólnych szlaków turystycznych i przyrodniczych oraz utrzymanie i rewitalizację dziedzictwa kulturowego, organizację wspólnych wydarzeń kulturalnych, w tym poszukiwania partnerów do współpracy nad podobnymi inicjatywami;
- Programie Współpracy Transgranicznej *Polska-Rosja 2021-2027* wspierającym:

- promowanie turystyki jako atrakcyjnej branży prowadzenia działalności gospodarczej,
- ochronę wspólnego dziedzictwa naturalnego oraz promowanie agroturystyki, ekoturystyki i turystyki prozdrowotnej;
- zacieśnienie współpracy między instytucjami kultury ponad granicami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Ze względu na brak generowania bezpośredniego dochodu przez zaplanowane przedsięwzięcia, pogorszoną - w wyniku pandemii COVID-19 sytuację finansową wielu instytucji kultury, wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie udzielane wyłącznie w formie dotacji.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	CP4 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	1	32
9	CP4 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km	0	385,4

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
9	CP4 (vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	Osoby odwiedzające / rok	52 976	2020	840 000	IZ FEWi M	-

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	165	50 000 000
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	166	42 000 000
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	167	2 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	01	94 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	33	94 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	09	94 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 4(vi)	03	94 000 000

2.10. FUNDUSZE DLA REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH WARMII I MAZUR

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.10.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Powiązane rodzaje działań:

Jednym z ważniejszych wyzwań dla województwa warmińsko-mazurskiego w najbliższych latach jest inteligentna kontynuacja rewitalizacji obszarów zdegradowanych, w szczególności w małych i średnich miastach, prowadzonej w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania w celu przeciwdziałania degradacji obszarów miejskich z zaangażowaniem lokalnych społeczności.

Działania rewitalizacyjne będą uwzględniać zidentyfikowane potrzeby i potencjały, w szczególności cele włączenia społecznego, przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu, w tym zapewnienie standardów efektywności energetycznej budynków. Jednocześnie powinny być prowadzone w poszanowaniu dla historycznych układów architektonicznych i z zachowaniem klimatu właściwego z punktu widzenia dziedzictwa regionu.

Kompleksowe działania rewitalizacyjne będą wynikać z gminnych programów rewitalizacji (GPR), które (po spełnieniu wszystkich warunków wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego) umożliwią realizację zadań integrujących różne kategorie projektów – zarówno infrastrukturalnych, jak

i społecznych. Dążenie do „uspołecznienia” projektów infrastrukturalnych wynika z potrzeby zapobiegania sytuacjom, gdy projekty nie przyczyniają się w wystarczającym stopniu do przezwycięzania problemów społecznych, których koncentracja stanowi pierwszoplanową przesłankę podczas wyznaczania obszarów zdegradowanych. Stąd też wdrażane będą projekty z zakresu fizycznej rewitalizacji, uzupełnione innymi adekwatnymi działaniami – w szczególności o charakterze społecznym, finansowanymi z różnych źródeł, w tym ze środków FEWiM w ramach CP4 m.in. poprzez cel szczegółowy (h) *Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji*, a także cel szczegółowy (k) *Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej (...)*, których zakres tematyczny będzie stanowił kontynuację najczęściej wykorzystywanych w regionie metod wsparcia procesu rewitalizacji w ramach projektów społecznych w perspektywie UE 2014-2020. Analiza²³ wykazała, że największe potrzeby infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji (poza CP5) występują w ramach CP2, cel szczegółowy (i) dedykowanemu wspieraniu efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (przede wszystkim w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych). Dlatego też interwencja w ramach niniejszego celu szczegółowego ukierunkowana będzie na rozwiązywanie problemów wyłącznie na zdegradowanych obszarach miejskich poprzez infrastrukturalne projekty będące bazą wyjściową dla szerszego wachlarza działań prowadzonych w ramach gminnych programów rewitalizacji (GPR), inicjując tym samym proces realizacji zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych, współfinansowanych z budżetów różnych celów szczegółowych CP1-CP4, uzupełniając tym samym interwencję wspierającą potencjały endogeniczne i niwelującą lokalne problemy rozwojowe.

Wsparcie obejmie:

1. inwestycje w istniejące budynki dla celów społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych lub usługowo-mieszkaniowych, mieszkaniowych wraz z niezbędnym wyposażeniem;

²³Badanie zapotrzebowania gmin województwa warmińsko-mazurskiego na realizację projektów rewitalizacyjnych. Raport końcowy, EU-CONSULT Sp. z o.o., 2021

2. w uzasadnionych wypadkach także rekonstrukcje budynków, przyczyniające się do odtwarzania oryginalnych i charakterystycznych układów przestrzennych na danym terenie, służące odtwarzaniu historycznej zabudowy;
3. zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, by dobrze spełniały funkcje społeczne (w tym istniejących terenów zielonych oraz podwórek stanowiących własność/współwłasność beneficjentów wsparcia) wraz z małą architekturą.

Przedsięwzięcia możliwe do realizacji wyłącznie jako niedominujący element ww. projektów:

- inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego (np. monitoring miejski, oświetlenie uliczne);
- inwestycje w podstawową infrastrukturę drogową, rowerową i pieszą na obszarze objętym projektem.

Obligatoryjnym warunkiem realizacji projektów jest dostosowanie budynków i/lub przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (architektoniczne standardy dostępności – projektowanie uniwersalne²⁴).

Ponadto, z uwagi na postępujące zmiany klimatu, premiowane będą projekty zwiększające /zachowujące istniejące tereny zielone i drzewa (preferujące powierzchnie biologicznie czynne), zapobiegające tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem oraz stosujące rozwiązania energooszczędne.

Premiowane będą projekty angażujące lokalną społeczność, uwzględniające regionalną tożsamości danego obszaru (tj. jego historię, tradycję).

Ponadto, w ramach niniejszego celu szczegółowego wspierane będzie również:

- zagospodarowanie terenów inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,

jako uzupełnienie interwencji zaplanowanej w ramach Priorytetu 1 (2.1.3 Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne) w celu podniesienia innowacyjności oraz konkurencyjności gospodarki Warmii i Mazur poprzez przygotowanie właściwej przestrzeni dla rozwoju konkurencyjnych firm.

Działania te powinny wynikać ze strategii IIT (pełniących funkcję strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, tj. strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego).

Interwencja będzie zatem zgodna z przekrojowym celem polityki 5, pozwalającym uwzględnić interwencję zaplanowaną w pozostałych CP, stanowiąc podstawę do realizacji zadań w sposób zintegrowany i kompleksowy, wykorzystując potencjały danych terytoriów.

Główne grupy docelowe:

- interesariusze rewitalizacji²⁵ z województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności mieszkańcy zdegradowanych obszarów miejskich*
- przedsiębiorcy**

* w przypadku projektów rewitalizacyjnych

** w przypadku projektów dedykowanych terenom inwestycyjnym

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji:

²⁴ Program Dostępność Plus

²⁵ W myśl art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Wdrażanie Programu, w tym procedury i kryteria wyboru projektów, odpowiednio do art. 9 rozporządzenia ogólnego zapewnią będą:

- przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych:

Podstawą do realizacji przedsięwzięć będą strategie IIT (GPR w przypadku rewitalizacji, porozumienie terytorialne). Interwencja obejmie cały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. Preferowane będą Obszary Strategicznej Interwencji:

- Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze*
- Obszary marginalizacji*
- Miasta CITTASLOW*
- MOF Ełku**

* w przypadku projektów rewitalizacyjnych

** w przypadku projektów dedykowanych terenom inwestycyjnym

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe:

Nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych ani komplementarności z programami współpracy terytorialnej Interreg.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych:

Wsparcie udzielane będzie wyłącznie w formie dotacji. Dotychczasowe doświadczenia w prowadzeniu procesu rewitalizacji pokazują, że znaczna część projektów służących wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych polega na modernizacji lub adaptacji obiektów zabytkowych (wymagających większych nakładów finansowych), obiektów użyteczności publicznej oraz zdegradowanych przestrzeni publicznych. Ponadto, obligatoryjne wymogi w zakresie realizacji komplementarnych komponentów społecznych powodują, że projekty rewitalizacyjne są co do zasady przedsięwzięciami deficytowymi. Wobec tego nie są w stanie wygenerować dochodów pozwalających na spłatę zobowiązań wynikających z zastosowania IF. Tym bardziej, że interwencja w zakresie rewitalizacji w ramach FEWiM prowadzona będzie przez beneficjentów (tj. m.in. JST, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, wspólnoty oraz spółdzielnie mieszkaniowe) realizujących tego typu projekty w celach niekomercyjnych.

Dotacje wykorzystane zostaną również w obszarze zagospodarowania terenów inwestycyjnych, realizowanych przez jst.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	CP5 (i)	EFRR	Region słabiej rozwinięty	RCO 075	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju	szt.	0	15

					terytorialnego			
10	CP5 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	RCO 114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m2	0	274 212

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
10	CP5 (i)	EFRR	słabiej rozwinięty	PLRR 048	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0	2021	58 549	IZ FEWi M	-

Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	168	45 000 000
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	020	5 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	01	50 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	33	50 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	09	50 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST					
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
10	EFRR	Słabiej rozwinięty	CP 5(i)	03	50 000 000

2.11. POMOC TECHNICZNA EFRR

2.11.1. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań:

W ramach Pomocy Technicznej FEWiM 2021-2027 finansowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę Programu. Procesy te wymagają zaangażowania wysoko wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, których stanowiska pracy trzeba wyposażyć w odpowiedni sprzęt, zapewnić komfortowe warunki lokalowe oraz stworzyć odpowiedni program kształcenia i doskonalenia zawodowego. W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i tym samym zapewnienia stabilności zatrudnienia, planuje się stworzenie konkurencyjnego na rynku pracy oraz motywującego systemu awansów i wynagrodzeń, uwzględniającego także stymulatory finansowe i pozafinansowe, skorelowanego z wynikami pracy. Ponadto wdrażane będą nowoczesne metody zarządzania pracownikami. Pandemia COVID-19 uwypukliła także potrzebę dalszej intensyfikacji działań, choćby w zakresie rozwoju i wykorzystania

nowoczesnych technologii, kultury i różnych form pracy, które umożliwią zapewnienie odpornego na zmiany systemu wdrażania Programu.

Istotne będą także działania informacyjne i promocyjne FEWiM 2021-2027, koncentrujące się głównie na dostarczaniu potencjalnym beneficjentom i beneficjentom kompleksowych i dostosowanych do potrzeb informacji nt. możliwości i zasad aplikowania. Ważne jest także zwiększanie świadomości obywateli nt. osiągnięć polityki spójności oraz rozpoznawalności FE w regionie. Podejmowane działania będą komplementarne z działaniami realizowanymi w ramach PT FE oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Działania wspierające rozwój potencjału beneficjentów i potencjalnych beneficjentów uwzględnią będą potrzeby i wyzwania w wymiarze terytorialnym.

Ważne jest także zapewnienie ciągłości programowania rozwoju regionalnego z udziałem funduszy strukturalnych poprzez przygotowanie analiz, badań, ekspertyz itp. oraz kolejnych dokumentów programowych na następną perspektywę finansową, co jest procesem skomplikowanym i długotrwałym, tym samym wymagającym odpowiedniego wsparcia finansowego na jego przeprowadzenie.

Zakłada się również finansowanie zamykania poprzednich perspektyw finansowych UE.

W ramach PT możliwe będzie także wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania, zgodnie z koncepcją inteligentnych specjalizacji, zakładającą m.in. ciągłe poszukiwanie obszarów przewag konkurencyjnych, eksperymentowanie i sieciowanie różnych uczestników ekosystemu innowacji w regionie czy budowanie kultury innowacyjności przy zaangażowaniu interesariuszy z całego regionu. Ponadto przewiduje się możliwość finansowania działań związanych z monitoringiem, ewaluacją i aktualizacją dokumentów (opcjonalnie: strategicznych) związanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Podsumowując, celem osi Pomoc techniczna będzie: Zapewnienie stabilnego, odpornego na zmiany i skutecznego systemu realizacji FEWiM 2021-2027 oraz programowania kolejnej i zamykania poprzednich perspektyw finansowych UE. Jego osiągnięcie zrealizowane zostanie poprzez:

1. Utrzymanie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie instytucji m. in.:
 - a) zapewnienie konkurencyjnego systemu awansowania i finansowania pracowników (m.in. wynagrodzenia, nagrody), skorelowanego z wynikami pracy;
 - b) finansowanie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych, odpowiadających na potrzeby identyfikowane na różnych poziomach wdrażania i realizacji FEWiM 2021-2027, oraz przygotowania kolejnego programu operacyjnego i zamykania poprzednich perspektyw (np. studia podyplomowe, szkolenia, konferencje, wizyty studyjne);
 - c) zakup wyposażenia, w tym sprzętu komputerowego i usług IT;
 - d) finansowanie działań zapewniających utrzymanie odpowiednich warunków pracy (w tym finansowanie kosztów organizacyjnych, technicznych i administracyjnych).
2. Finansowanie działań zapewniających sprawny system realizacji FEWiM 2021-2027, programowania po 2027 r. oraz zamykania pomocy w ramach programów z poprzednich perspektyw finansowych, m.in.:
 - a) wsparcie procesów realizacji (np. wyboru projektów, wdrażania, zarządzania finansowego, kontroli, monitorowania, analizy postępów, programowania, zamykania);
 - b) finansowania ewaluacji i badań;

- c) wsparcie eksperckie i prawne (m. in. ekspertyzy, analizy, badania, opinie);
 - d) budowa, rozbudowa, wdrożenie i utrzymanie systemów informatycznych (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną);
 - e) zapewnienie wsparcia instytucji procesu wdrażania w zakresie wzmocnienia zdolności administracyjnych przy zarządzaniu FEWiM 2021-2027, tj. m. in.:
 - wsparcie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się instytucji, w tym tworzenie grup czy sieci tematycznych;
 - wsparcie Rzecznika Funduszy Europejskich, w tym działań zmierzających do usprawnienia FEWiM 2021-2027 (np. w obszarze kompetencji, organizacji, uproszczenia procedur i redukcji zbędnych obciążeń dla beneficjentów);
 - f) wsparcie funkcjonowania komitetów, sieci, grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami.
3. Wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów oraz wsparcie wymiaru terytorialnego, tj. m. in:
- a) działania szkoleniowe i edukacyjne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, ze szczególnym uwzględnieniem działań wpływających na wzmocnienie zdolności instytucjonalnych beneficjentów w zakresie zarządzania projektami strategicznymi;
 - b) wsparcie beneficjentów/ potencjalnych beneficjentów w przygotowaniu projektów strategicznych, planowanych do dofinansowania ze środków obecnej lub przyszłych perspektyw finansowych – project pipeline;
 - c) wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów;
 - d) wsparcie inkubowania, przygotowania i realizacji innowacyjnych projektów w ramach CP1;
 - e) finansowanie ZIT.
4. Zapewnienie spójnej i skutecznej informacji i promocji funduszy europejskich, tj. m. in:
- a) realizacja strategii komunikacji FEWiM 2021-2027
 - b) prowadzenie portalu internetowego poświęconego wdrażaniu projektów,
 - c) działania informacyjne, edukacyjne i promocyjne:
 - działania o szerokim zasięgu,
 - akcje i konkursy promocyjne,
 - działania edukacyjne,
 - materiały informacyjno-promocyjne i konferencyjne.
5. Wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania tj. m.in.:
- a) systemu zarządzania regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami angażującego podmioty regionalne;
 - b) identyfikacji nowych obszarów specjalizacji o dużym potencjale rynkowym;
 - c) monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentów z zakresu inteligentnych specjalizacji.

Główne grupy docelowe:

1. pracownicy instytucje uczestniczące w systemie realizacji FEWiM 2021-2027 i wykonujące działania niezbędne do skutecznego zarządzania funduszami i ich wykorzystania w zakresie m. in. przygotowania, administrowania, wdrażania, koordynacji, monitorowania, ewaluacji, widoczności i komunikacji oraz kontroli i audytu. W szczególności:
 - a) Instytucji Zarządzającej,
 - b) Instytucji Pośredniczącej,
 - c) jednostek samorządu terytorialnego w strukturach, których zostały utworzone biura ZIT.

2. beneficjenci i potencjalni beneficjenci FEWiM 2021-2027,
3. mieszkańcy.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu							
Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
11	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	0	451
11	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO 150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	Osoba	0	3022
11	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	Sztuka	0	9

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	słabiej rozwinięte	179	2 100 000
11	EFRR	słabiej rozwinięte	180	46 653 879
11	EFRR	słabiej rozwinięte	181	1 200 000
11	EFRR	słabiej rozwinięte	182	2 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	słabiej rozwinięte	10	51 953 879

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	słabiej rozwinięte	02	51 953 879

2.12. POMOC TECHNICZNA EFS+

2.12.1. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań:

W ramach Pomocy Technicznej FEWiM 2021-2027 finansowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę Programu. Procesy te wymagają zaangażowania wysoko wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, których stanowiska pracy trzeba wyposażyć w odpowiedni sprzęt, zapewnić komfortowe warunki lokalowe oraz stworzyć odpowiedni program doskonalenia i doskonalenia zawodowego. W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i tym samym zapewnienia stabilności zatrudnienia, planuje się

stworzenie konkurencyjnego na rynku pracy oraz motywującego systemu awansów i wynagrodzeń, uwzględniającego także stymulatory finansowe i pozafinansowe, skorelowanego z wynikami pracy. Ponadto wdrażane będą nowoczesne metody zarządzania pracownikami. Pandemia COVID-19 uwypukliła także potrzebę dalszej intensyfikacji działań, choćby w zakresie rozwoju i wykorzystania nowoczesnych technologii, kultury i różnych form pracy, które umożliwią zapewnienie odpornego na zmiany systemu wdrażania Programu.

Istotne będą także działania informacyjne i promocyjne FEWiM 2021-2027, koncentrujące się głównie na dostarczaniu potencjalnym beneficjentom i beneficjentom kompleksowych i dostosowanych do potrzeb informacji nt. możliwości i zasad aplikowania. Ważne jest także zwiększanie świadomości obywateli nt. osiągnięć polityki spójności oraz rozpoznawalności FE w regionie. Podejmowane działania będą komplementarne z działaniami realizowanymi w ramach PT FE oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Działania wspierające rozwój potencjału beneficjentów i potencjalnych beneficjentów uwzględniły będą potrzeby i wyzwania w wymiarze terytorialnym.

Ważne jest także zapewnienie ciągłości programowania rozwoju regionalnego z udziałem funduszy strukturalnych poprzez przygotowanie analiz, badań, ekspertyz itp. oraz kolejnych dokumentów programowych na następną perspektywę finansową, co jest procesem skomplikowanym i długotrwałym, tym samym wymagającym odpowiedniego wsparcia finansowego na jego przeprowadzenie.

Zakłada się również finansowanie zamykania poprzednich perspektyw finansowych UE.

W ramach PT możliwe będzie także wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania, zgodnie z koncepcją inteligentnych specjalizacji, zakładającą m.in. ciągłe poszukiwanie obszarów przewag konkurencyjnych, eksperymentowanie i sieciowanie różnych uczestników ekosystemu innowacji w regionie czy budowanie kultury innowacyjności przy zaangażowaniu interesariuszy z całego regionu. Ponadto przewiduje się możliwość finansowania działań związanych z monitoringiem, ewaluacją i aktualizacją dokumentów (opcjonalnie: strategicznych) związanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Podsumowując, celem osi Pomoc techniczna będzie: Zapewnienie stabilnego, odpornego na zmiany i skutecznego systemu realizacji FEWiM 2021-2027 oraz programowania kolejnej i zamykania poprzednich perspektyw finansowych UE. Jego osiągnięcie zrealizowane zostanie poprzez:

1. Utrzymanie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie instytucji m. in.:
 - a) zapewnienie konkurencyjnego systemu awansowania i finansowania pracowników (m.in. wynagrodzenia, nagrody), skorelowanego z wynikami pracy;
 - b) finansowanie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych, odpowiadających na potrzeby identyfikowane na różnych poziomach wdrażania i realizacji FEWiM 2021-2027, oraz przygotowania kolejnego programu operacyjnego i zamykania poprzednich perspektyw (np. studia podyplomowe, szkolenia, konferencje, wizyty studyjne);
 - c) zakup wyposażenia, w tym sprzętu komputerowego i usług IT;
 - d) finansowanie działań zapewniających utrzymanie odpowiednich warunków pracy (w tym finansowanie kosztów organizacyjnych, technicznych i administracyjnych).
2. Finansowanie działań zapewniających sprawny system realizacji FEWiM 2021-2027, programowania po 2027 r. oraz zamykania pomocy w ramach programów z poprzednich perspektyw finansowych, m.in.:

- a) wsparcie procesów realizacji (np. wyboru projektów, wdrażania, zarządzania finansowego, kontroli, monitorowania, analizy postępów, programowania, zamykania);
 - b) finansowania ewaluacji i badań;
 - c) wsparcie eksperckie i prawne (m. in. ekspertyzy, analizy, badania, opinie);
 - d) budowa, rozbudowa, wdrożenie i utrzymanie systemów informatycznych (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną);
 - e) zapewnienie wsparcia instytucji procesu wdrażania w zakresie wzmocnienia zdolności administracyjnych przy zarządzaniu FEWiM 2021-2027, tj. m. in.:
 - wsparcie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się instytucji, w tym tworzenie grup czy sieci tematycznych,
 - wsparcie Rzecznika Funduszy Europejskich, w tym działań zmierzających do usprawnienia FEWiM 2021-2027 (np. w obszarze kompetencji, organizacji, uproszczenia procedur i redukcji zbędnych obciążeń dla beneficjentów),
 - f) wsparcie funkcjonowania komitetów, sieci, grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami.
3. Wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów oraz wsparcie wymiaru terytorialnego, tj. m. in:
- a) działania szkoleniowe i edukacyjne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, ze szczególnym uwzględnieniem działań wpływających na wzmocnienie zdolności instytucjonalnych beneficjentów w zakresie zarządzania projektami strategicznymi;
 - b) wsparcie beneficjentów/ potencjalnych beneficjentów w przygotowaniu projektów strategicznych, planowanych do dofinansowania ze środków obecnej lub przyszłych perspektyw finansowych – project pipeline;
 - c) wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów;
 - d) wsparcie inkubowania, przygotowania i realizacji innowacyjnych projektów w ramach CP1;
 - e) finansowanie ZIT.
4. Zapewnienie spójnej i skutecznej informacji i promocji funduszy europejskich, tj. m. in:
- a) realizacja strategii komunikacji FEWiM 2021-2027;
 - b) prowadzenie portalu internetowego poświęconego wdrażaniu projektów;
 - c) działania informacyjne, edukacyjne i promocyjne:
 - działania o szerokim zasięgu,
 - akcje i konkursy promocyjne,
 - działania edukacyjne,
 - materiały informacyjno-promocyjne i konferencyjne;
5. Wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania tj. m.in.:
- a) systemu zarządzania regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami angażującego podmioty regionalne;
 - b) identyfikacji nowych obszarów specjalizacji o dużym potencjale rynkowym;
 - c) monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentów z zakresu inteligentnych specjalizacji.

Główne grupy docelowe:

1. pracownicy instytucje uczestniczące w systemie realizacji FEWiM 2021-2027 i wykonujące działania niezbędne do skutecznego zarządzania funduszami i ich wykorzystania w zakresie m. in. przygotowania, administrowania, wdrażania, koordynacji, monitorowania, ewaluacji, widoczności i komunikacji oraz kontroli i audytu. W szczególności:

- a) Instytucji Zarządzającej,
 - b) Instytucji Pośredniczącej,
 - c) jednostek samorządu terytorialnego w strukturach, których zostały utworzone biura ZIT.
2. beneficjenci i potencjalni beneficjenci FEWiM 2021-2027.
 3. mieszkańcy.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu							
Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	Sztuka	451	451
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLRO 150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	Osoba	413	1111
12	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	Sztuka	1	3

Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	słabiej rozwinięte	179	900 000
12	EFS+	słabiej rozwinięte	180	15 803 411
12	EFS+	słabiej rozwinięte	181	300 000
12	EFS+	słabiej rozwinięte	182	500 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Słabiej rozwinięte	09	17 503 411

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST				
Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Słabiej rozwinięte	02	17 503 411

3. Plan finansowy

3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Tabela 1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR	słabiej rozwinięte	0	206 298 264	214 280 703	223 761 150	233 630 391	102 095 371	102 095 372	107483526	107483526	1 297 128 303
EFS+	słabiej rozwinięte	0	68 950 273	71 640 292	74 835 656	78 165 976	34 182 750	34 182 751	36 005 409	36 005 410	433 968 517
Ogółem	słabiej rozwinięte	0	275 248 537	285 920 995	298 596 806	311 796 367	136 278 121	136 278 123	143 488 935	143 488 936	1 731 096 820

3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Tabela 11. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Numer celu polityki lub pomocy technicznej (PT)	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa dofinansowania
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
						(a) = (g)+(h)	(g)		(h)	(b)=(c)+(d)		
CP 1	Priorytet 1	291 305 135	EFRR	słabiej rozwinięte	244 609 364	205 087 475	39 521 889	43 166 359	14 617 382	28 548 977	287 775 723	85%
CP 2	Priorytet 2	471 529 412	EFRR	Słabiej rozwinięte	400 800 000	334 716 362	66 083 638	70 729 412	62 523 529	8 205 883	471 529 412	85%
CP 2	Priorytet 3	108 235 295	EFRR	słabiej rozwinięte	108 000 000	91 876 087	16 123 913	19 058 824	19 058 824	0	127 058 824	85%
CP 3	Priorytet 4	326 117 648	EFRR	słabiej rozwinięte	277 200 000	232 412 394	44 787 606	48 917 648	48 917 648	0	326 117 648	85%
CP 4	Priorytet 5	11 764 706	EFRR	słabiej rozwinięte	17 565 060	14 727 048	2 838 012	3 099 717	3 099 717	0	20 664 777	85%
CP 4	Priorytet 5	159 848 568	EFS+	słabiej rozwinięte	135 871 282	113 896 058	21 975 224	23 977 286	23 977 286	0	159 848 568	85%
CP 4	Priorytet 6	188 177 149	EFS+	słabiej rozwinięte	159 950 576	134 080 873	25 869 703	28 226 573	28 226 573	0	188 177 149	85%
CP 4	Priorytet 7	21 176 471	EFRR	słabiej rozwinięte	18 000 000	15 091 714	2 908 286	3 176 471	3 176 471	0	21 176 471	85%
CP 4	Priorytet 7	141 933 233	EFS+	słabiej rozwinięte	120 643 248	101 130 940	19 512 308	21 289 985	21 289 985	0	141 933 233	85%
CP 4	Priorytet 8	41 176 471	EFRR	słabiej rozwinięte	35 000 000	29 344 999	5 655 001	6 176 471	6 176 471	0	41 176 471	85%

CP 4	Priorytet 9	110 588 236	EFRR	słabiej rozwinięte	94 000 000	78 812 284	15 187 716	16 588 236	16 588 236	0	110 588 236	85%
CP 5	Priorytet 10	64 194 189	EFRR	słabiej rozwinięte	50 000 000	41 921 427	8 078 573	8 823 530	8 823 530	0	58 823 530	85%
Pomoc techniczna	Priorytet 11	61 122 211	EFRR	słabiej rozwinięte	51 953 879	43 559 615	8 394 264	9 168 332	9 168 332	0	61 122 211	85%
Pomoc techniczna	Priorytet 12	20 592 249	EFSD	słabiej rozwinięte	17 503 411	14 672 485	2 830 926	3 088 838	3 088 838	0	20 592 249	85%
EFRR ogółem				słabiej rozwinięte	1 297 128 303	1 087 549 405	209 578 898	228 905 001	170 280 645	58 624 356	1 526 033 304	85%
EFSD				słabiej rozwinięte	433 968 517	363 780 356	70 188 161	76 582 682	76 582 682	0	510 551 199	85%
Suma całkowita				słabiej rozwinięte	1 731 096 820	1 451 329 761	279 767 059	305 487 683	246 863 327	58 624 356	2 036 584 503	85%

3. WARUNKI PODSTAWOWE

Tabela 1. Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR EFS+	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	TAK	Kryterium 1	TAK	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP
				Kryterium 2	TAK		UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających) z wyjątkiem danych dotyczących finalnej ceny po wykonaniu zamówienia. Zgodnie jednak z aktualnym brzmieniem warunku, dane dotyczące finalnej ceny są wymagane tylko, jeśli krajowe systemy przewidują/ gromadzą takie informacje.
				Kryterium 3	TAK		Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zмовы przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
				Kryterium 4	TAK		
				Kryterium 5	TAK		
Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad	EFRR EFS+	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów	TAK	Kryterium 1	TAK	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
pomocy państwa		szczegółowych					ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy.
				Kryterium 2	TAK		Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Zgodnie z ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym projekty finansowane w ramach środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przez Komisją oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ustawa reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej polskim przedsiębiorcom, tj.: gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji związanych z pomocą publiczną.
Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych	EFRR EFS+	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	TAK	Kryterium 1	TAK		Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
				Kryterium 2	TAK		Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie	
Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE ²⁶	EFRR EFS+	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	TAK	Kryterium 1	TAK	https://dziennikustaw.gov.pl/M/P/rok/2021/pozycja/218	<p>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. wypełnia wskazane kryteria poprzez ustanowienie ram całościowej polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie konkretnych celów i działań do osiągnięcia w oznaczonym czasie - wyznaczenie wskaźników realizacji tych celów (mierników) i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym czasie, - zapewnienie gromadzenia danych w zakresie dotyczącym realizacji celów i działań - ustanowienie mechanizmów monitoringu realizacji celów i działań, - zapewnienie wdrażania na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ustawodawstwa i standardów, stosownie do uzgodnionych zapisów Strategii. 	
				Kryterium 2	TAK			<p>Opracowano procedurę dla programów finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej informacji o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków. Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRIa, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia KPON, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj.</p>
				Kryterium 3	TAK			

²⁶ Decyzja Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L z 23.1.2010, s. 35).

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFRR	Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	TAK	Kryterium 1	TAK	<p>Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego (https://strategia2030.warmia.mazury.pl/wp-content/uploads/2020/05/Strategia-W-M-2030.pdf)</p> <p>Ewaluacja on-going Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (www.ewaluacja.gov.pl/media/68096/ewaluacja_strat_warmia_z.pdf)</p> <p>Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw z województwa warmińsko-mazurskiego (www.ewaluacja.gov.pl/media/103097/RK_Ocena_wplywu_WiM_na_przedsiębiorstwa.pdf)</p>	<p>W procesie aktualizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego <i>Warmińsko Mazurskie 2030</i>²⁷, będącej efektem współpracy przedstawicieli różnych środowisk, opracowano diagnozę strategiczną województwa uwzględniającą m.in. potencjał innowacyjny, przedsiębiorczość, cyfryzację regionu. Kluczowe wnioski wraz z analizą SWOT oraz wyzwaniem przed jakim stoi region zawarto w dokumencie. Wśród słabych stron wymienia się m.in. niską konkurencyjność gospodarczą, innowacyjność, deficyty współpracy oraz kadrowe. Na tej podstawie przyjęto działania, które mają przyczynić się do rozwoju IS poprzez m.in. wzrost przedsiębiorczości, innowacyjności, cyfryzacji, aktywności zawodowej w regionie. Kładą one szczególny nacisk na konieczność stałego zaangażowania i współpracy różnych środowisk interesariuszy.</p> <p>Każda aktualizacja Strategii poprzedzona jest badaniami, w tym ewaluacją dotychczas prowadzonej polityki rozwoju, co też zostało wykonane.</p> <p>Ponadto realizowane są cykliczne badania.</p>
				Kryterium 2	TAK	Regulamin organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Samorząd Województwa prowadzi politykę rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, w tym w zakresie przedsiębiorczości oraz innowacyjności. Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego koordynuje proces formułowania Strategii

²⁷ zw. dalej „Strategią”

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://bip.warmia.mazury.pl/kategoria/12/regulamin-organizacyjny.html Monitoring regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego Zasady identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego https://biznes.warmia.mazury.pl/wp-content/uploads/2021/01/ZASADY_IDENTYFIKACJI_IS_W-M_-1.pdf	obejmującej również politykę opartą na IS regionu. W proces jej realizacji zaangażowane są inne departamenty Urzędu oraz podmioty zewnętrzne. Proces wdrażania IS województwa tj. zarządzanie, monitoring, ewaluację i aktualizację koordynuje Biuro Przedsiębiorczości Departamentu Polityki Regionalnej. Istotną rolę w procesie rozwoju polityki innowacyjności pełni również ciało doradcze Zarządu Województwa. Należy do nich m.in. Regionalny Komitet Sterujący ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności zrzeszający podmioty ze środowiska nauki, edukacji, biznesu, administracji i otoczenia biznesowego oraz Warmińsko-Mazurskie Forum Terytorialne reprezentowane przez przedstawicieli różnych środowisk (w tym nauki, biznesu, edukacji, kultury, instytucji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu).
				Kryterium 3	TAK	Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Raport okresowy nr XVIII z realizacji Strategii w 2020 r. https://strategia.warmia.mazury.pl/wp-content/uploads/2021/09/Raport-okresowy-nr-XVIII-z-realizacji-Strategii-w-2020-r..pdf Monitoring regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego	System monitorowania Strategii został opisany w dokumencie. Dane na temat jej realizacji zbierane są w cyklu corocznym (Raport opracowywany jest nie rzadziej niż co trzy lata). Za koordynację procesu odpowiada Departament Polityki Regionalnej Urzędu. Uczestnikami systemu monitoringu są najważniejsze instytucje w regionie. Dodatkowo w regionie funkcjonuje system monitorowania IS, w którym uczestniczą kluczowi partnerzy oraz Regionalny Komitet Sterujący ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności. Monitoring obejmuje trzy poziomy: <ul style="list-style-type: none"> • I: monitorowanie wzrostu konkurencyjności Warmii i Mazur osiąganą poprzez rozwój IS • II: monitorowanie rozwoju IS Warmii i Mazur • III: monitorowanie oddziaływania wsparcia udzielanego IS Raporty z monitorowania inteligentnych specjalizacji publikowane są w cyklu rocznym.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://biznes.warmia.mazury.pl/kategoria/raporty-i-dokumenty/monitoring-inteligentnych-specjalizacji-województwa-warmińsko-mazurskiego/	
				Kryterium 4	TAK	<p>Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego</p> <p>Zasady identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego</p>	<p>Proces formułowania IS został zapoczątkowany w 2010 r. W wyniku szerokich konsultacji społecznych oraz bezpośrednich rozmów z przedstawicielami środowisk gospodarczo-naukowych zwrócono uwagę na obszary o dużym potencjale innowacyjności w regionie. Istotną rolę w procesie zaangażowania interesariuszy IS odgrywał Komitet Sterujący ds. Regionalnej Strategii Innowacyjności. IS określone zostały po raz pierwszy w 2013 r w strategii województwa. W zaktualizowanej w 2020 r. Strategii potwierdzono słuszność dokonanego wyboru IS, określone zostały założenia przedsiębiorczego odkrywania. Ponadto Zarząd Województwa przyjął dokument pn. „Zasady identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego”. Proces identyfikacji kolejnych IS oparty jest na podejściu oddolnym, w którym inicjatywa pozostaje po stronie interesariuszy. Planowany jest także wybór Operatorów dla każdej IS. Ich rolą będzie wsparcie w realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania poprzez poszukiwanie „nowych przewag” i stymulowanie rozwoju IS.</p>
				Kryterium 5	TAK	<p>Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego - przyjęta 18 lutego 2020 uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego</p> <p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 https://rpo.warmia.mazury.pl/plik/send/?id=15845&v=1</p>	<p>Niezbędne działania na rzecz poprawy regionalnego systemu badań i innowacji określa strategia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w ramach celu strategicznego: Inteligentna produktywność. Jego operacjonalizacja znajdzie się w programie regionalnym na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur jako jeden z kierunków interwencji w ramach Celu Polityki 1. W regionie prowadzone są liczne inicjatywy i działania mające na celu stymulowanie współpracy i działalności w obszarze badań i innowacji, w tym m.in. w ramach :</p> <ul style="list-style-type: none"> • RPO WiM 2014-2020 • Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w Zakresie Badań i Innowacji (ERRIN) • inicjatyw podejmowanych przez 3 parki technologiczne: Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny, Park Naukowo-Technologiczny w

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Projekt programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur	<p>Ełku oraz Elbląski Park Technologiczny oraz <i>Centrum Innowacji i Transferu Technologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego</i> w Olsztynie, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjatywy Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) w strukturach Urzędu • uruchomionego serwisu internetowego o tematyce gospodarczej pn. Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur
				Kryterium 6	TAK	<p>Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Plan Cyfrowy 2025 dla Warmii i Mazur</p> <p>Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 (https://bip.warmia.mazury.pl/attachment/informacja/867/cc_d39a7edcc9c3fc2056230b1821_93a9f76c201d.html)</p>	<p>Silny nacisk na kwestie transformacji przemysłowej położony został w Strategii. Szczególnie istotne są zagadnienia związane z transformacją w zakresie Przemysłu 4.0, cyfryzacji oraz gospodarki o obiegu zamkniętym.</p> <p>Wsparcie transformacji regionu w kierunku Przemysłu 4.0 oraz GOZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ukierunkowanie dofinansowania w ramach RPO WiM 2014-2020, dzięki któremu przedsiębiorcy mieli możliwość pozyskania środków na inwestycje m.in. w TIK, efektywność energetyczną przedsiębiorstw; • zaangażowanie regionu w prace sieci Dyrektorów Regionów Morza Bałtyckiego, której działania koncentrują się na łańcucha wartości w obszarze biogospodarki obiegu zamkniętego; • rozwój sieci szerokopasmowej; • rozwoju kompetencji cyfrowych i przyszłych kadr dla nowoczesnej gospodarki (RPO 2014-2020); • prowadzenie na bieżąco konsultacji z przedstawicielami branży cyfrowej z regionu, mających na celu stymulowanie współpracy na potrzeby rozwoju potencjału tej gałęzi; • włączenie województwa we współpracę w ramach m.in. Programu Interreg Europe w formie Peer review, której tematem była Ocena możliwości wdrożenia gospodarki o obiegu zamkniętym w regionie.
				Kryterium 7	TAK	<p>Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego</p> <p>Priorytety współpracy zagranicznej województwa warmińsko-mazurskiego</p>	<p>Działania na rzecz współpracy międzynarodowej w obszarze IS m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przy współpracy z JASPERS realizacja badania „Międzynarodowe łańcuchy wartości: badanie podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego”; • współpraca w ramach Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w Zakresie Badań i Innowacji (ERRIN);

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://bip.warmia.mazury.pl/attachment/akty/23251/340f05aad2f975e7261c8f37f8ebe0b03e5d1bc9.html	<ul style="list-style-type: none"> współpraca z Platformą S3 m.in. w związku z projektem „Lagging Regions - Wsparcie RIS3 w słabiej rozwiniętych regionach”; współpraca z IQ-NET; współpraca w ramach sieci Dyrektorów Regionów Morza Bałtyckiego; udział projekcie PARP pn. Gov_LAB - opracowanie narzędzia wsparcia MŚP w międzynarodowych łańcuchach wartości; funkcjonowanie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) w strukturach Urzędu; organizacja spotkań z przedsiębiorcami zagranicznymi w celu promowania potencjału regionu w IS; działalność Biura Regionalnego w Brukseli; udział w projekcie międzyregionalnej wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie IS „Baltic Leadership Programme dla IS”; udział w projektach stymulujących współpracę zagraniczną w ramach Programu Interreg Europe 2021-2027 (InnovaSPA 4 Health, Save Rural Retail (SARURE)).
1.2. Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	Udoskonalanie łączności cyfrowej	TAK	Kryterium 1	TAK	https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	<p><i>Narodowy Plan Szerokopasmowy w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu wskazuje lukę inwestycyjną i finansową spełnienia w Polsce następujących celów Europejskiej Agendy Cyfrowej oraz Komunikatu ws. społeczeństwa gigabitowego (rozdział 3):</i></p> <p>a) powszechny dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s do roku 2020,</p> <p>b) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonych w Gb/s, dla wszystkich gospodarstw domowych do roku 2025,</p> <p>c) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 1 Gb/s dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego do roku 2025;</p> <p>d) dostęp do w pełni rozwiniętych komercyjnych usług w sieciach 5G w co najmniej 1 głównym mieście do 2020 roku oraz dostęp do usług w sieciach 5G we wszystkich głównych obszarach miejskich oraz wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych do roku 2025 (rozdział 4).</p> <p>NPS zawiera (rozdział 5) zapisy spełniające kryterium w zakresie modeli interwencji publicznych uzasadnionych różnymi modelami</p>
				Kryterium 2	TAK		

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							inwestycyjnymi, które zapewniają m.in. dostępność usług w sensie ekonomicznym i otwartość sieci, a także są dostosowane do różnych form i źródeł pomocy finansowej, adekwatnej do zidentyfikowanych zawodności rynku. Modele interwencji publicznej zostały zdelimitowane w odniesieniu do źródła pochodzenia środków przeznaczonych na wsparcie inwestycji szerokopasmowych (środki europejskie/środki krajowe i quasi-komercyjne) oraz na formę wsparcia (bezwrotna dotacja, instrumenty zwrotne i pomoc zwrotna, partnerstwo publiczno-prywatne oraz inwestycje kapitałowe).
				Kryterium 3	TAK		NPS w rozdziale 5 i 6 zawiera opis środków służących podaży i popytowi, w tym bezpośrednio usprawniających inwestycje szerokopasmowe oraz wzmacniające wykorzystanie usług dostępu do sieci wysokich przepustowości. Działania wspierające inwestycje szerokopasmowe zostały skupione wokół eliminowania barier administracyjno-prawnych w telekomunikacyjnym procesie inwestycyjnym i działań o charakterze wykonawczym (od odpowiedzialnej aktywności regulacyjnej krajowego organu regulacyjnego dla rynku telekomunikacyjnego – Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej – oraz organu ochrony konkurencji – Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – do ogólnokrajowych kampanii informacyjnych dotyczących inwestycji szerokopasmowych). Z kolei działania wspierające popyt na usługi dostępu do szybkiego internetu polegać będą m.in. na udostępnianiu narzędzi agregujących popyt, kampaniach społecznych wzmacniających świadomość korzyści płynących z korzystania z szybkiego internetu oraz ewentualnych działaniach finansowych, wspierających potrzebujących użytkowników końcowych w zapewnieniu możliwości korzystania z tych usług.
				Kryterium 4	TAK		Departament Telekomunikacji funkcjonujący w strukturze urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw informatyzacji pełni funkcję Broadband Competence Office i krajowego punktu kontaktowego do spraw rozwoju sieci szerokopasmowych.
				Kryterium 5	TAK		Monitoring będzie prowadzony przez koordynatora NPS we współpracy z regulatorem rynku telekomunikacyjnego – Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej przy użyciu standardowych wskaźników monitoringowych.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2.1.Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR, FS	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	TAK	Kryterium 1	TAK	https://www.gov.pl/attachmen t/64841ec3-1e9c-49d9-85f7-2a58bead36b2 .	Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorem podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.
				Kryterium 2	TAK	https://www.gov.pl/web/akt ywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Kryterium dotyczące działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. <i>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030</i> . Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (<i>DG ENER</i>) Komisji Europejskiej dokument pn. <i>Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej</i> - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2.Zarządzenie w sektorze energii	EFRR, FS	Wspieranie efektywności energetycznej i	TAK	Kryterium 1	TAK	https://www.gov.pl/web/aktyw a-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		redukcji emisji gazów cieplarnianych Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ²⁸ , w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		Kryterium 2	TAK	2021-2030-przekazany-do-ke	naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : <ul style="list-style-type: none"> •7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., •21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnym, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. •wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, •redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityki i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.3. Skuteczne wspieranie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej Unii	EFRR, FS	Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	TAK	Kryterium 1	TAK	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „ustawa OZE”): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478Lj.pdf Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. 2021 poz. 234): https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000234/U/D20210234Lj.pdf	Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: <ul style="list-style-type: none"> •Głównym mechanizmem jest aukcyjny system wsparcia. W ramach aukcji OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW oraz ok. 2500 MW w 2021 r. Nowelizacja ustawy OZE przedłuży okres udzielania pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP. •Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej oraz hydroenergetycznej. •Prosumentcki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu. •Program "Mój Prąd" do 2020 roku zapewnił wsparcie dla 1200 MW. W lipcu 2021 r. rozpoczął się nabór do jego 3. edycji. Kolejna, poszerzona o nowe elementy, tj. punkty ładowania samochodów elektrycznych czy magazyny energii jest w trakcie przygotowania.

²⁸

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<ul style="list-style-type: none"> •Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom. •Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii będzie stanowić centralny element do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych.
				Kryterium 2	TAK	<p>Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączenia instalacji do sieci (Dz. U. 2017 poz. 1084),</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D20171084.pdf</p>	<p>Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE. •Program „Czyste Powietrze umożliwiający wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy i termomodernizację budynków- kontynuacja do 2029 r. •W celu rozwoju produkcji ciepła i chłodu z OZE powołano Zespół ds. określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła, który opracował Strategię dla Ciepłownictwa, określającą kierunki transformacji sektora w Polsce w zakresie niskoemisyjności i będzie stanowić podstawę dla działań podejmowanych w tym obszarze w najbliższych latach. •Ponadto programy wsparcia inwestycyjnego w zakresie indywidualnych źródeł ciepła z OZE, takie jak program "Czyste powietrze" oraz inne programy podlegać będą stosownym zmianom i udoskonaleniom, a zależności od potrzeb otrzymają komplementarne wsparcie.
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami.	EFRR, FS	Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem	TAK	Kryterium 1	TAK	brak	<p>Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdział opisujący:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego;
				Kryterium 2	TAK		
				Kryterium 3	TAK		
							<p>Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) cele strategiczne,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		podjęcia ekosystemowego					<p>2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka</p> <p>3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie</p> <p>4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa</p> <p>5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie.
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	NIE	-	-	-	<p>Warunek w części dotyczącej wody pitnej spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, który zawiera ocenę stanu wdrożenia dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wykazem inwestycji wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. W Programie zawarto również szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji. W Programie oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich uzupełnienia, wskazano także możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zagranicznych.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	TAK	Kryterium 1	TAK	Spełnienie kryterium zapewniają: KPGO 2022, nowo dodany załącznik do KPGO 2022. Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	KPGO 2022 z nowo dodanym w 2021 r. załącznikiem zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania. Analiza Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), stanowiąca podstawę do opracowania ww. załącznika do KPGO 2022, jako elementu realizującego m.in. warunek 2.6 w części dot. określenia luki inwestycyjnej w sektorze odpadowym, zawiera analizę dotyczącą aktualnego stanu, w tym ocenę istniejącego potencjału instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz prognozy zmian ilości i jakości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych w perspektywie lat 2019-2035. Analizę sporządzono na podstawie danych wejściowych dla 2018 r. (najnowsze dostępne). Bazą do określenia zapotrzebowania inwestycyjnego była przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa wytwarzania odpadów komunalnych w szczególności na podstawie danych GUS, sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi i dostępnych badań składu morfologicznego.
				Kryterium 2	TAK	Spełnienie kryterium poprzez KPGO 2022 Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Link do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2017000019/O/D20170019.pdf	KPGO zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. W wyniku tej oceny w KPGO wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, które następnie zostały określone w rozporządzeniu ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Załącznik do KPGO 2022, na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb w zakresie systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<p>Link do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf</p>	
				Kryterium 3	TAK	<p>Spełnione poprzez przyjęcie nowego załącznika do KPGO 2022</p> <p>Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf</p>	<p>Na rzecz realizacji kryterium została przeprowadzona Analiza IOŚ-PIB oraz opracowany i opublikowany w roku 2021 Załącznik do KPGO 2022, w których zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.</p>
				Kryterium 4	TAK	<p>Spełnione poprzez art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. c) ustawy o odpadach, KPGO 2022, załącznik do KPGO 2022, WPGO</p> <p>Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf</p> <p>Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej</p> <p>http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf</p>	<p>Uchwalanie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik do KPGO 2022 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach KPGO 2022 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin.
2.7. Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR, FS	Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	TAK	Kryterium 1	TAK	http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf	<p>Działania dotyczące utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in. :</p> <ul style="list-style-type: none"> zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych wykup gruntów odtworzenie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: <ul style="list-style-type: none"> powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego zwalczanie gatunków ekspansywnych/ obcych restytucja gatunków zagrożonych udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt. wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 monitoring sieci Natura 2000 badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1..Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR i FS	Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej sieci TEN-T	NIE	Kryterium 1	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 2	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 3	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 4	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T oraz mobilności transgranicznej		Kryterium 5	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 6	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 7	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 8	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
				Kryterium 9	NIE	NIE DOTYCZY	Kryterium zostanie spełnione poprzez przyjęcie <i>Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027 (z perspektywą do 2050 r.)</i>
4.1.Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	EFRR Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej EFS+ Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań	TAK	Kryterium 1	TAK	Spełnienie kryterium zapewnia Indywidualny Planu Działania (IPD) -art. 34a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf	Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym z wykorzystaniem kwestionariusza udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową.
				Kryterium 2	TAK	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4	Powiatowe urzędy pracy w ramach usługi pośrednictwa pracy przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p> <p>Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz</p>				<p>ust. 1 pkt 7 lit. e) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p> <p>Centralna Baza Ofert Pracy http://oferty.praca.gov.pl/</p>	<p>udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy, której rolę pełni obecnie Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP umożliwia także prezentowanie informacji o organizowanych przez powiatowe urzędy pracy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z innymi systemami takimi jak Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, SyriuszStd (wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy), WUP Viator (wykorzystywanym przez wojewódzkie urzędy pracy). CBOP dostępna z komputera, tabletu i smartfona.</p>
				Kryterium 3	TAK	<p>Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 5, rozdział 8, art. 22), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p> <p>Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy</p>	<p>W procesie kształtowania, wdrażania, monitorowania i przeglądu działań na rzecz aktywnej polityki rynku pracy podstawową rolę odgrywają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. System rad rynku pracy, działających przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa (WUP), i starosty (PUP). W skład rad rynku pracy wchodzi m.in. przedstawiciele wszystkich reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, organów samorządu terytorialnego i przedstawiciele nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całość zasad i procedur funkcjonowania PSZ, prowadzone na każdym etapie prac nad projektowanym rozwiązaniem 2. Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, jego kształt oraz stan są również przedmiotem prac Rady Dialogu Społecznego, a wprowadzanie zmian prawa dotyczących aktywnych polityk rynku pracy przed ich wdrożeniem jest przedmiotem konsultacji w tej instytucji dialogu. 3. Rola Konwentu Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy i Rada Forum Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływu i mobilności na rynku pracy				http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf	
				Kryterium 4	TAK	Spełnienie kryterium zapewnienia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej . http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf https://www.gov.pl/web/rodzina/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane	Minister wł. ds. pracy, wspólnie z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy corocznie dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa. W POWER 2014-2020 realizowany jest projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowe bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy". Minister wł. do spraw pracy publikuje na str. internetowej corocznie katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określane wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy
				Kryterium 5	TAK	Spełnienie kryterium zapewnienia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Rozdział V, art. 50 ust. 1, art. 53) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i	„Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce" (GdM) opiera się na funkcjonowaniu 4 podstawowych filarów wsparcia dla młodych osób: •Urzędów pracy (szeroki wachlarz form aktywizacji zawodowej, podnoszenia kompetencji, wspierania przedsiębiorczości oraz zachęt zatrudnieniowych dla pracodawców). •Ochotniczych Hufców Pracy -działania edukacyjne i wychowawcze jednostek OHP oraz projekty aktywizacji zawodowej, umożliwiające ukończenie szkoły, nabycie nowych kompetencji, kwalifikacji czy zawodu, zdobycie zatrudnienia. •Projektów wyłanianych w konkursach na szczeblu centralnym i regionalnym (projekt wyłania na szczeblu centralnym MRiPS, regionalnym -WUP). Rodzaje wsparcia z EFS dla osób młodych zostały określone w: dokumencie Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa I pn. Osoby młode na rynku pracy,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<p>organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2011 r., poz. 920) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. z 2009 r., poz. 1160) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z 2014 r., poz. 497) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf</p>	<p>dokumencie Szczegółowy Opis Priorytetów POWER 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Programu pożyczkowego „Pierwszy biznes — Wsparcie w starcie”, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.
4.2.Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR, EFS+	EFRR Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości	TAK	Kryterium 1	TAK		<p>KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antydyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja.</p> <p>Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2.Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3.Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i promowanie ekonomii społecznej EFS+ Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu		Kryterium 2	TAK		4.Niski poziom kobiet w STEM Główne działania i zadania przewidziano w II Priorytecie – Praca i zabezpieczenia społeczne. Obejmują one: działania na rzecz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; zwiększania zatrudnienia kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii. Uzupelnienie głównych obszarów interwencji o dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości oraz wyeliminowanie różnic w płacach i emeryturach ze względu na płeć. Priorytetem praca i zabezpieczenie społeczne na rzecz równego traktowania obejmuje działania w kilku obszarach m.in. w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, promowania kobiet na stanowiskach kierowniczych, wspierania różnych grup społecznych narażonych na dyskryminację na rynku pracy, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.
				Kryterium 3	TAK		Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające m.in. raport z realizacji KPDR. Sprawozdanie Pełnomocnika jako projekt aktu normatywnego, w rozumieniu uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), podlega szerokim uzgodnieniom i konsultacjom. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągnięcia zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDR. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania Zespołu Monitorującego KPDR mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiągniętych zmian w życiu społecznym i gospodarczym. W przypadku działań podjętych w ramach realizacji programu, które będą wymagały zmian legislacyjnych, wszelkie projekty aktów normatywnych będą poddane szerokim konsultacjom społecznym i publicznym, zgodnie z uchwałą Rady

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				Kryterium 4	TAK		<p>Ministrów nr 190 – Regulamin Pracy Rady Ministrów.</p> <p>Zapewniono, że przygotowanie, monitorowanie i ewaluacja Programu przeprowadzane jest z udziałem organizacji pozarządowych, interesariuszy i partnerów społecznych.</p> <p>KPDRT poddano szerokim konsultacjom :</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. • publicznym 24.11-18.12.2020 r. - przedłużonym o 12 dni. • w BIP MRiPS • z KWIRST (17.11.2020 r.-11.05.2021r., przekroczone ustawowy termin o 5 m-cy). <p>Realizacja działań przez odpowiedzialne podmioty uwzględni współpracę z organizacjami pozarządowymi. Współpraca zarówno z samorządami jak i z organizacjami pozarządowymi będzie przebiegała w różnoraki sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Szczegóły ujęto w priorytecie Koordynacja, który wymienia formy współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Monitorowanie KPDRT odbywać się będzie zgodnie z informacjami ujętymi w kryterium 3.</p>
4.3.Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR EFS+	EFRR Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej	TAK	Kryterium 1 Kryterium 2	TAK	<p>https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy strategiczne zostały określone w</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. <p>Ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)w zakresie kryterium 1: prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, 2)w zakresie kryterium 1a: system monitorowania Ekonomicznych

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online EFS+: Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania umiejętności kluczowych, w tym w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez					Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.
			Kryterium 3	TAK		https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	<p>Ramy strategiczne zostały określone w:</p> <p>1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),</p> <p>2.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych, Priorytet 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju i możliwości wykorzystania umiejętności,</p> <p>3.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>Ponadto:</p> <p>a)akty prawne podkreślające równy dostęp do kształcenia (m.in.: ustawa Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego),</p> <p>b)przedsięwzięcie MEiN: „Włączeni w edukację”.</p>
				Kryterium 4	TAK	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	<p>Ramy strategiczne zostały określone w:</p> <p>1.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności,</p> <p>2.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”,</p> <p>3.Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji),</p> <p>4.Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający:</p> <p>a)Radę Programową do spraw kompetencji,</p> <p>b)sektorowe rady do spraw kompetencji.</p> <p>Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwanie zmian ścieżki kariery					koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.
				Kryterium 5	TAK	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności oraz rozdział 10. „Wdrażanie i monitorowanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030”, 2.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3.Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji), 4.Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a)Radę Programową do spraw kompetencji, b)sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: a)funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b)projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.
				Kryterium 6	TAK	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności; 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...), 3.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z					Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto: a)funkcjonowanie Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku, b)przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji”, c)projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych”, d)program Senior+.
				Kryterium 7	TAK	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1.ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, 2.rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe, 3.ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”), 4.Zintegrowanej Strategii Umiejtności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...), 5.Zintegrowanej Strategii Umiejtności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejtności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejtności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejtności.
				Kryterium 8	TAK	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1.Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu (...), 2.Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, 3.Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego (...), 4.Zintegrowanej Strategii Umiejtności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		niepełnosprawnościami					Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...), 5.Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto funkcjonowanie: a)Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b)Narodowego Centrum Nauki, c)Sieci Badawczej Łukasiewicz, d)Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, e)Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
4.4.Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa	EFRR EFS+	EFRR Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i	TAK	Kryterium 1	TAK	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000843/O/M20210843.pdf	Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS) dotyczy ubóstwa i wykluczenia społecznego,. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione. Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach resortowych.
				Kryterium 2	TAK		

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		usługi społeczne EFS+: Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji					<ul style="list-style-type: none"> wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. <p>We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej, zgodnie z paradygmatem deinstytucjonalizacji zgodnie z dokumentem pn. Ogóлноeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.</p>
				Kryterium 3	TAK		<p>W celu spełnienia kryterium dodatkowo opracowywana jest z udziałem grupy ekspertów z zakresu poszczególnych obszarów Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS), która będzie realizowana w obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, opieki nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie i psychicznie chorymi, niezależnego życia – wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wsparcia osób bezdomnych, <p>Deinstytucjonalizacja obejmować będzie np.:</p> <ol style="list-style-type: none"> priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku nad usługami stacjonarnymi rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako ostatni i najmniej pożądany element systemu rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomagane wdrożenie systemu koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych; wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej.
				Kryterium 4	TAK		<p>KPPUiWS opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, os. z niepełnosprawnościami, os. z zaburzeniami psychicznymi, os. bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia,</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie	
							wykorzystane następnie do zaplanowania działań w KPPUiWS. Monitorowanie KPPUiWS odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, zwłaszcza organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych Programem. W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołany będzie Zespół ds. realizacji działań KPPUiWS, z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych w obszarach objętych KPPUiWS, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów.	
4.5. Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie	TAK	Kryterium 1	TAK	https://www.gov.pl/web/mniej-szosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	Program integracji kontynuuje poprzednie, szeroko zakrojone działania na rzecz wyrównania szans Romów i ich integracji społecznej i obywatelskiej. Wskazuje cztery tzw. szczególne grupy wsparcia (rozd. 4.5.3.), w tym m.in.: kobiety i dziewczęta romskie oraz młodzież romską. Dokument opisuje mierniki i wskaźniki (rozd. 4.4.), służące monitorowaniu osiągania założonych celów (rozd. 4.2.).	
				Kryterium 2	TAK			Program integracji zapewnia narzędzia monitorowania osiągania celów (rozd. 4.6.4.) i ewaluacji (rozd. 4.6.5.). Jednocześnie, zapewnia możliwość ewentualnej modyfikacji metod i środków służących realizacji celów Programu integracji. Poza standardową sprawozdawczością, Program integracji kładzie nacisk na zbieranie danych, „mapujących” sytuację społeczności romskiej i umożliwiających pogłębioną analizę pojawiających się problemów.
				Kryterium 3	TAK			Włączenie problematyki romskiej do realizowanych polityk publicznych zostało opisane w Programie integracji (rozd. 3), w tym zwłaszcza w odniesieniu do polityki społecznej, rynku pracy, przestępstw z nietolerancji, nienawiści i ksenofobii, bezpłatnej pomocy prawnej oraz podtrzymania tożsamości kulturowej.
				Kryterium 4	TAK			Włączenie właściwych interesariuszy zostało zapewnione na etapie projektowania założeń Programu integracji, m.in. przez system konsultacji społecznych – projekt został skierowany do 53 organizacji pozarządowych, głównie romskich, biorących dotychczas udział w realizacji poprzedniego Programu integracji, a także do jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto, MSWiA w trybie roboczym na

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							bieżąco monitoruje prowadzone działania, co dało możliwość takiego skonstruowania Programu, który uwzględnił pojawiające się problemy. Dla zapewnienia udział Romów w procesie tworzenia zadań Program integracji podtrzymał wymóg prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego corocznych konsultacji na poziomie lokalnym z przedstawicielami społeczności romskiej. Partycypacja Romów na poziomie regionalnym jest zapewniona poprzez udział w komisjach oceniających wnioski w urzędach wojewódzkich, a na poziomie centralnym poprzez udział przedstawicieli Romów w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (mechanizmy te zostały opisane w rozdz. 4.5.2.)
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR EFS+	EFRR: Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej EFS+: Zwiększanie równego i	TAK	Kryterium 1	TAK	http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/69/akt.pdf	Spełnienie kryterium zapewni publikacją mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendowanymi kierunkami działań będzie obejmować okres 5 lat. Coroczna aktualizacja MPZ dotyczyć będzie danych statystycznych i wyników analiz. Analizy przedstawione w mapie potrzeb zdrowotnych z jednej strony stanowią diagnozę systemu ochrony zdrowia, a z drugiej, dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego dostępu do opieki, wspieranie odporności oraz poprawy jakości. Uwzględniają one obszary szczególnie istotne, takie jak podstawową opiekę zdrowotną, profilaktykę. Mapy potrzeb uwzględniają rekomendowane kierunki działań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na terenie województw, tj. regionalne różnice w zdrowotności społeczeństwa i dostępności do opieki zdrowotnej. W czerwcu 2020 r. na stronie www.basiw.mz.gov.pl zostały zamieszczone dane statystyczne i analizy w formie zaawansowanego narzędzia analitycznego stanowiące bazę danych statystycznych i analiz zarówno dla całego kraju, jak też dla poszczególnych województw.
				Kryterium 2	TAK		Spełnieniem kryterium jest przyjęcie Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030” wraz załącznikami tj. ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony					Dokument będzie wdrażany w drodze uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r. „Zakłada on działania w czterech głównych wzajemnie zależnych obszarach: pacjenta, procesów, rozwoju i finansów. Celem tej polityki publicznej jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Efektem realizacji polityki ma być wydłużenie życia i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. Obecnie w analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązuje się nie tylko do długości życia, ale również do jego jakości. Niezbędne do tego jest zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli.
				Kryterium 3	TAK		Dokument Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030, zawiera ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi stanowiącymi jako załącznik. Przyjęcie dokumentu „Zdrowa przyszłość”, w tym w szczególności załączników, przyczyni się: - w zakresie opieki nad osobami starszymi – do poprawy jakości życia i zdrowia seniorów i ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, rozwój form opieki dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej), - w zakresie opieki psychiatrycznej – do wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii i innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i inwestycje infrastrukturalne).

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zdrowia i usług opieki długoterminowej					

PROJEKT

4. Instytucje Programu

Tabela 1. Instytucje Programu

Instytucje Programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby do kontaktu	e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	marszalek@warmia.mazury.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.sekretarzastanu3@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów	Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach organ lub organy, które otrzymują płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5	Nie dotyczy		
Zadania w zakresie rachunkowości w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca	Nie dotyczy		

5. Partnerstwo

Zasada partnerstwa jest jedną z nadrzędnych zasad horyzontalnych, które określają sposób funkcjonowania oraz efektywne wykorzystanie funduszy europejskich. Partnerstwo oznacza współpracę między instytucjami publicznymi, partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie opartą na wielopoziomowym systemie rządzenia oraz zaangażowaniu w proces realizacji Programu. Zgodnie z zasadą partnerstwa, w rozumieniu prawa unijnego oraz krajowego, realizacja Programu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* (FEWiM) na lata 2021-2027 będzie respektowana na wszystkich etapach jego przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Udział odpowiednich partnerów w opisanym wyżej procesie jest warunkiem skutecznego i efektywnego wykorzystania środków unijnych w latach 2021-2027. Zgodnie z art. 8 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zapewnił szeroką partycypację społeczną Programu pozyskując opinie i rekomendacje od liczego grona zainteresowanych osób i instytucji począwszy od etapu programowania wsparcia.

Uchwałą Zarządu Województwa nr 58/794/19/VI z dnia 9 grudnia 2019 r. powołano Grupę Roboczą ds. RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2027 w celu omówienia założeń wsparcia w ramach poszczególnych celów polityki oraz wypracowania jednolitego stanowiska na temat priorytetowych potrzeb regionu i wskazania kluczowych przedsięwzięć w poszczególnych obszarach tematycznych. Cykl spotkań Grupy zainaugurowano w marcu 2020 r. Grupa Robocza skupia reprezentantów JST z Obszarów Strategicznej Interwencji wyznaczonych w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa „*Warmińsko-Mazurskie 2030*”, przedstawicieli samorządów, w tym komórek organizacyjnych UMWW-M, środowiska naukowego, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i administracji publicznej. Zadaniem Grupy Roboczej jest wspieranie procesu przygotowania projektu Programu w oparciu o *evidence-based policy* (politykę opartą o dowody), tj. z uwzględnieniem wyników badań, analiz i ekspertyz, w tym m.in.: wypracowanie rozwiązań w zakresie zagadnień horyzontalnych, finansowych i instytucjonalnych, definiowanie oczekiwań wobec przedsięwzięć strategicznych, analizę pojawiających się na bieżąco kwestii i problemów oraz uczestnictwo w konsultacjach społecznych projektu FEWiM w województwie (debaty, konferencje itp.). Ponadto zadaniem członków Grupy jest upowszechnianie w środowiskach, które reprezentują, wiedzy na temat procesu planowania operacyjnego w województwie na lata 2021-2027 oraz informacji dotyczących Polityki Spójności Unii Europejskiej 2020+.

Od stycznia 2020r. na stronach www.strategia.warmia.mazury.pl oraz www.rpo.warmia.mazury.pl udostępniane są do powszechnej wiadomości artykuły informujące o postępie prac na projektem Programu Regionalnego.

Podstawą programowania FEWiM jest strategia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. W dniu 18 lutego 2020 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego uchwalił dokument *Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, który wskazuje oraz promuje prorozwojowe formy współpracy w obszarach funkcjonalnych największych miast (strategie zintegrowanych inwestycji terytorialnych) oraz partnerstwa i sieci realizujące wspólnie określone cele (np. Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020, sieć miast CITTASLOW, Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin EGO Kraina Bociana, obszar Krainy Kanału Elbląskiego). Podkreślić należy również inne rozwijające się inicjatywy, które są przejawem zrozumienia, iż poprzez

współpracę można realizować szersze, ponadlokalne cele rozwoju (np. zawiązująca się idea sieci gmin uzdrowiskowych, czy idea rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego, a także idea powołania stowarzyszenia warmińsko-mazurskich gmin pogranicza).

W dniu 11 sierpnia 2021r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął „*Ramy identyfikacji i funkcjonowania projektów strategicznych w perspektywie finansowej UE 2021–2027*” określające sposób identyfikacji przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa oraz zaprosił partnerstwa do przedkładania projektów ponadlokalnych strategii/programów rozwoju przygotowanych dla Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030* wraz z propozycjami projektów strategicznych. Dzięki zastosowaniu zasady partnerstwa i współpracy możliwa będzie interwencja mająca na celu wywołanie pozytywnych zmian w obszarach o znaczeniu strategicznym dla regionu, tym samym podejmowane działania będą dostosowane do lokalnych i regionalnych potrzeb, wyzwań oraz priorytetów. Dalsza współpraca będzie realizowana z pełnym poszanowaniem kompetencji instytucjonalnych i prawnych partnerów społeczno-gospodarczych oraz będzie miała charakter doradczy dla potrzeb realizacji Programu. Włączenie partnerów nastąpi m.in. poprzez ich udział w konferencjach, warsztatach, webinarach oraz spotkaniach konsultacyjnych, konsultacjach Programu, pracach Komitetu Monitorującego (KM) czy w akcjach informacyjno-edukacyjnych.

Konsultacje projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* trwały od 4 października do 8 listopada 2021 r. Na stronie www.strategia2030.warmia.mazury.pl został zamieszczony projekt programu, formularz konsultacyjny oraz harmonogram przeprowadzenia spotkań konsultacyjnych. Zaproszenie do udziału w konsultacjach ukazało się również na stronach www.rpo.warmia.mazury.pl, www.funduszeuropejskie.gov.pl, www.wrota.warmia.mazury.pl oraz lokalnych stronach jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto w TVP3 Olsztyn, zamieszczono materiał filmowy o konsultacjach, natomiast w prasie regionalnej – Gazeta Olsztyńska, w wydaniu weekendowym 1-3 października 2021 r. ukazało się ogłoszenie o konsultacjach społecznych.

Ze względu na obostrzenia i zagrożenia wywołaną pandemią COVID-19 główną formą spotkań konsultacyjnych były spotkania on-line, niemniej jednak zorganizowano również spotkania bezpośrednio. Aby zachować formę otwartego dialogu odbyto cykl 11 spotkań konsultacyjnych. Rozpoczęła je konferencja inauguracyjna (w dn. 4 października 2021 r.) w formie stacjonarnej z transmisją na żywo oraz z możliwością zadawania pytań poprzez czat. W dalszej kolejności (w okresie od 6 do 27 października 2021 r.) przeprowadzono 10 wydarzeń dedykowanych poszczególnym Obszarom Strategicznej Interwencji (wyznaczonym w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego „*Warmińsko-Mazurskie 2030*”). Wszystkie wydarzenia były transmitowane na żywo za pośrednictwem kanału Youtube *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*. Spotkania miały charakter otwarty i dostęp do nich był nieograniczony. W celu zapewnienia dostępności osobom z niepełnosprawnościami, szczególnie osobom niedosłyszącym, zapewniono tłumaczenie spotkań na żywo przez profesjonalnego tłumacza polskiego języka migowego. Dodatkowo – z inicjatywy partnerów społeczno-gospodarczych - odbyły się spotkania z Radą Działalności Pożytku Publicznego, przedsiębiorcami oraz przedstawicielami nadleśnictw z regionu.

W konsultacjach wzięli udział ze strony Samorządu Województwa – Członkowie Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Dyrekcja i pracownicy Departamentu Polityki

Regionalnej. Przedstawione zostały założenia Polityki Spójności na lata 2021-2027, uwarunkowania formalno-prawne programowania Funduszy Strukturalnych po 2020 r. oraz założenia programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*. W konferencji inauguracyjnej udział wzięła również przedstawicielka Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Na wydarzenie zaproszono radnych Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne województwa warmińsko-mazurskiego, członków *Grupy roboczej ds. regionalnego programu operacyjnego województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027*, organizacje pozarządowe działające na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu, przedstawicieli sektora nauki oraz jednostki administracji rządowej.

łącznie w spotkaniach udział wzięło 656 osób, nagrania na Youtube wyświetlono ponad 2,7 tys. razy. Na formularzach konsultacyjnych wpłynęło 440 uwag od 109 podmiotów. Odpowiedzi udzielono na 423 uwagi (17 uwag wpłynęło po terminie). Tabela ze wszystkimi uwagami z wraz z informacją o ustosunkowaniu się do nich i uzasadnieniem oraz tabela uwag zgłoszonych po terminie zostały upublicznione na stronach internetowych Urzędu.

Realizacja zasady partnerstwa na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji odbywać się będzie poprzez udział partnerów w pracach Komitetu Monitorującego, co zapewni ich partycypowanie w najważniejszych etapach realizacji Programu, w szczególności zgodnie z regulacjami zawartymi w artykułach 38-40 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Ponadto zasada partnerstwa będzie uwzględniała dostęp do ewaluacji przeprowadzonych w odniesieniu do Programu oraz informacji o działaniach naprawczych, podjętych w związku z jej wynikami.

6. Komunikacja i widoczność

Komunikacja o Programie

Komunikacja o programie regionalnym na lata 2021-2027 „Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur” (FEWiM) koncentruje się na dostarczaniu potencjalnym beneficjentom i beneficjentom kompleksowych, dostosowanych do ich potrzeb informacji (na temat możliwości i zasad aplikowania oraz skutecznego realizowania projektów) oraz prowadzeniu działań zwiększających świadomość mieszkańców województwa poprzez pokazanie osiągnięć polityki spójności.

Informowanie o Programie to element krajowego systemu komunikacji marki FE (IZ, IP i IK UP) podkreślającego cele i znaczenie UE wpisującego się we współpracę z instytucjami europejskimi i partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. Szczegóły założeń tu przedstawionych znajdują się w strategii komunikacji FE.

Cele komunikacyjne:

- aktywizacja mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w ubieganiu się o wsparcie z FE w ramach FEWiM, wspieranie beneficjentów w realizacji projektów,
- zapewnienie wysokiej świadomości mieszkańców regionu nt. działań rozwojowych realizowanych przy pomocy FEWiM i znaczenia przynależności do UE.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze ww. Programu w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np.: promowania instytucji lub osób.

Grupy docelowe

Podział grup docelowych zależy od rodzaju i stopnia zaangażowania odbiorców w FE:

- potencjalni beneficjenci, motywowani do podjęcia konkretnych działań i wspierani w aktywnym poszukiwaniu rozwiązań: NGO, jednostki badawczo-rozwojowe, instytucje oświatowe i kultury,
- JST, przedsiębiorstwa, IOB, instytucje rynku pracy i ochrony zdrowia.

Szczególnym wsparciem zostaną objęci:

- przedsiębiorcy - najbardziej zróżnicowana grupa odbiorców (różne branże, wielkość, miejsce działalności, itd.). Takie podejście uzasadnia także specyfika FE kierowanych do tej grupy: innowacje, B+R, instrumenty zwrotne,
- potencjalni beneficjenci środków związanych z inteligentnymi specjalizacjami, Gospodarką o Obiegu Zamkniętym, a także projektami strategicznymi:
- beneficjenci - korzystają ze wsparcia i realizują projekty. Ich potrzeby wynikają bezpośrednio z realizowanego projektu, są motywowani do promowania własnego projektu i FE oraz do dzielenia się doświadczeniami,
- ogół społeczeństwa województwa - ostateczni adresaci i obserwatorzy zmian korzystający z efektów, odbiorcy informacji o efektach projektów przyczyniają się do zwiększenia świadomości o korzyściach z FE.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej, wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez grupy odbiorców.

Priorytetowe kanały to m.in.:

- media o szerokim zasięgu: Internet geotargetowany na województwo, regionalna TV, radio i prasa,
- media społecznościowe: płatne kampanie na istniejącym fan page na FB i konto na YT i nowe w innych mediach społecznościowych (IZ) oraz działania na Facebooku WUP w Olsztynie (IP),
- europejskie wydarzenia info-promo.: własne konferencje (merytoryczne) i prasowe, udział w ogólnopolskich akcjach organizowanych przez ministerstwo i innych wydarzeniach związanych z FE,
- reklama zewnętrzna.: kampanie OOH, ambient,
- publikacje i materiały audio-video: elektroniczne, np. tutoriale, spoty reklamowe,
- portal FE – platforma internetowa dla wszystkich programów,
- serwis [www FE Programu–www.funduszeue.warmia.mazury.pl](http://www.funduszeue.warmia.mazury.pl) (z newsletterem) dla potencjalnych beneficjentów, beneficjentów Programu i ogółu społeczeństwa (promocja dobrych praktyk),
- serwis internetowy IP dla potencjalnych beneficjentów, beneficjentów Programu i potencjalnych uczestników projektów,
- sieć PIFE zapewniająca dostęp do kompleksowej informacji o FE.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ i IP to 3 529 411,76 EUR w tym 3 000 000 EUR z EFS i EFRR. Kwoty w podziale na grupy docelowe oraz cele określone są w rocznych planach.

Szacunkowy budżet – dotacja UE w euro

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Suma
0	0	430 000	450 000	480000	480000	410000	400000	350000	3 000 000

Stan wdrażania dyktuje podział środków na działania pronaborowe – aktywizujące potencjalnych beneficjentów i wspierające beneficjentów w realizacji projektów oraz na działania wizerunkowe do ogółu społeczeństwa w latach:

1. 2021-2024 60% środków na działania pronaborowe i wspierające beneficjentów w realizacji projektów, a 40% na działania wizerunkowe,
2. 2025-2027 60% środków na działania pronaborowe i wspierające beneficjentów w realizacji projektów, a 40% na działania wizerunkowe,
3. 2028-2029 40% środków na działania pronaborowe i wspierające beneficjentów w realizacji projektów, a 60% na działania wizerunkowe.

Monitoring i ewaluacja

Komunikacja, w tym strategia komunikacji, podlega stałej ewaluacji i monitoringowi pod kątem: jakości, trafności i skuteczności. Służą temu m.in. badania ankietowe, jakościowe (FGI, IDI, analizy eksperckie), analizy użyteczności. Prowadzone są także regularne badania społeczeństwa polskiego pod kątem wiedzy, świadomości, rozpoznawalności FE i dostarczenia użytecznych rekomendacji.

Monitoringowi i ocenie podlegają wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania, w tym m.in.:

1. Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój woj.(2020 – 64%, 2029– 71%),
2. Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w woj.(2020 – 9%, 2029 – 15%),
3. Odsetek mieszkańców woj. uważających, że osobiście korzystają z FE (2020 – 39%, 2029 – 50%),
4. Znajomość pojęcia FE w woj. (2020 – 85%, 2029 – 87%).

7. Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Tabela 1. Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Zamierzone zastosowanie artykułów 94 i 95	Tak	Nie
Stosowanie zwrotu wydatków kwalifikowalnych na podstawie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek ryczałtowych zgodnie z art. 94	x	☐
Wykorzystanie finansowania niepowiązanego z	☐	x

kosztami zgodnie z art. 95		
----------------------------	--	--

PROJEKT

Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj SCO (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO
					Kod ²⁹	Opis	Kod ³⁰	Opis			
Wszystkie z wyłączeniem pomocy technicznej	EFS+	Wszystkie z wyłączeniem celu szczegółowego m) przeciwdziałanie deprivacji materialnej przez udzielanie	Region słabiej rozwinięty	CS a – 1,44% CS b – 0,14% CS d P6 – 0,72% CS d P5 – 2,77% CS f – 12,50% CS g – 4,50%	134 138 139 146 148 149 151 153 156 158	Wszystkie, z wyłączeniem projektów wybieranych w trybie niekonkurencyjnym finansowanych z Funduszu Pracy	n/d	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi	PLN	Stawki ryczałtowa kosztów pośrednich	25% kosztów bezpośrednich – W przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 tys. PLN włącznie ³¹ ; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów

²⁹ Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

³⁰ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

³¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 mechanizm racjonalnych usprawnień to konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami. Koszty te nie są brane pod uwagę przy wyliczaniu wartości kosztów bezpośrednich, od których należy naliczyć koszty pośrednie (nie powiększają wartości kosztów bezpośrednich do wyliczenia stawki ryczałtowej kosztów pośrednich).

		<p>pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne</p>	<p>CS h – 5,81%</p> <p>CS i P6 – 0,35%</p> <p>CS i P7 – 0,88%</p> <p>CS k – 7,97%</p> <p>CS l – 5,74%</p>	163			<p>lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie</p>			<p>o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 tys. PLN do 1 740 tys. PLN włącznie³;</p> <p>15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 tys. PLN do 4 550 tys. PLN włącznie³,</p> <p>10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 tys. PLN³</p>
--	--	---	---	-----	--	--	---	--	--	--

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej **TAK/NIE:** Nie

1.1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram wdrażania	<p>Zgodnie z art. 54 rozporządzenia ogólnego na lata 2021-2027 koszty pośrednie operacji mogą być rozliczane z zastosowaniem stawek ryczałtowych. W takim przypadku może zostać zastosowana stawka ryczałtowa w wysokości do 25% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich (art. 54 lit. c). Ponadto, aby umożliwić natychmiastowe wdrożenie stawek ryczałtowych zgodnie z ww. przepisem, wszelkie stawki ryczałtowe ustalone przez państwa członkowskie w latach 2014–2020 zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) <i>Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006</i> (dalej: rozporządzenie ogólne nr 1303/2013), mogą nadal być stosowane do podobnych operacji wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia ogólnego na lata 2021-2027, bez konieczności stosowania nowej metody obliczania. Polska chce skorzystać z tej opcji.</p> <p>Stawka ryczałtowa dotyczy kosztów pośrednich w projektach współfinansowanych ze środków EFS+ za wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none">– projektów powiatowych urzędów pracy wybieranych w trybie niekonkurencyjnym finansowanych ze środków Funduszu Pracy,– projektów rozliczanych w oparciu o stawki jednostkowe uwzględniające koszty pośrednie,– projektów rozliczanych w oparciu o kwoty ryczałtowe uwzględniające koszty pośrednie,– pomocy technicznej. <p>Stawka ryczałtowa dotyczy projektów realizowanych w całym okresie programowania 2021-2027.</p> <p>Z uwagi na horyzontalny charakter stawki ryczałtowej kosztów pośrednich może mieć ona zastosowanie w projektach objętych pomocą publiczną lub pomocą <i>de minimis</i>. Nie ma to jednak znaczenia dla wyliczenia poziomu stawki ryczałtowej.</p>
1.2 Cel(e) szczegółowy(e)	Wszystkie, z wyłączeniem celu szczegółowego m) przeciwdziałanie depriwacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne.
1.3 Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, przy czym do wysokości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich nie wlicza się kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie.
1.4 Jednostka miary wskaźnika	PLN

uruchamiającego refundację kosztów	
1.5 Standardowa stawka jednostkowa, kwota ryczałtowa lub stawka ryczałtowa	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich
1.6 Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	<p>Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich:</p> <p>a) 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie, b) 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie, c) 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie, d) 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN.</p> <p>Koszty bezpośrednie, dla których zastosowanie ma dana stawka ryczałtowa kosztów pośrednich nie uwzględniają kosztów mechanizmu racjonalnych usprawnień w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027³².</p>
1.7 Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka ryczałtowa pokrywa wszystkie koszty pośrednie projektu.</p> <p>Koszty pośrednie rozumiane są jako koszty administracyjne związane z techniczną obsługą realizacji projektu, która nie wymaga podejmowania merytorycznych działań związanych z osiągnięciem celu projektu, w szczególności:</p> <p>a) koszty koordynatora lub kierownika projektu oraz innego personelu bezpośrednio zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w tym w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń oraz koszty związane z wdrażaniem polityki równych szans przez te osoby,</p>

⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, mechanizm racjonalnych usprawnień to konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami. To pomoc dla projektodawców i instytucji umożliwiająca elastyczne reagowanie na potrzeby uczestników z niepełnosprawnością, która zapewni im dostęp do usprawnień „szytych na miarę”. Jest to możliwość sfinansowania usprawnień nieprzewidzianych z góry we wniosku o dofinansowanie projektu, lecz uruchamianych wraz z pojawieniem się w projekcie (w charakterze uczestnika lub personelu) osoby z niepełnosprawnością. Przykłady takich racjonalnych usprawnień to np. wynajęcie transportu na miejsce udzielenia usługi, dostosowanie architektoniczne budynków lub infrastruktury komputerowej, sfinansowanie usługi asystenta osoby z trudnościami w poruszaniu się lub asystenta tłumaczącego na język łatwy czy migowy. Koszty te nie są brane pod uwagę przy wyliczaniu wartości kosztów bezpośrednich, od których należy naliczyć koszty pośrednie (nie powiększają wartości kosztów bezpośrednich do wyliczenia stawki ryczałtowej kosztów pośrednich).

	<ul style="list-style-type: none"> b) koszty zarządu (koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownik jednostki), c) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym ta dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki, d) koszty obsługi księgowej (wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, w tym zlecenia prowadzenia obsługi księgowej projektu biura rachunkowego), e) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne) związanych z obsługą administracyjną projektu, f) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta rachunku płatniczego lub odrębnego rachunku płatniczego, g) działania informacyjno-promocyjne projektu (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych, utworzenie i prowadzenie strony internetowej o projekcie, oznakowanie projektu, plakaty, ulotki, itp.), h) amortyzacja, najem lub zakup aktywów (środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych) używanych na potrzeby osób, o których mowa w lit. a - d, i) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu, j) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich związanych z obsługą administracyjną projektu, k) koszty biurowe związane z obsługą administracyjną projektu (np. zakup materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych, koszty usług powielania dokumentów), l) koszty zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy, m) koszty ubezpieczeń majątkowych.
<p>1.8 Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji? (T/N)</p>	<p>Nie.</p> <p>W ramach stawki ryczałtowej pokrywane są wyłącznie koszty pośrednie projektu. Poza stawką ryczałtową rozliczane są koszty bezpośrednie projektu na podstawie rzeczywiście ponoszonych wydatków lub uproszczonych metod (tj. stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych), w których wyliczeniu nie uwzględniono kosztów pośrednich. W ramach kosztów pośrednich nie są wykazywane żadne wydatki objęte <i>cross-financingiem</i>. W kosztach pośrednich nie są ujmowane żadne wydatki ponoszone w związku z działaniami merytorycznymi projektu (takimi jak np. aktywna rekrutacja uczestników projektu (outreach measures), działania na ich rzecz, działania na rzecz zmian systemu i struktur).</p>

1.9 Metoda korekt(y) ³³	Nie zakłada się indeksacji stawek ryczałtowych.
<p>1.10 Weryfikacja osiągnięć jednostek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - należy opisać, jaki(e) dokument(y) / system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto rezultat lub spełniono warunek (oraz, w stosownych przypadkach, zakładane wyniki pośrednie) - należy opisać, w jaki sposób będą przeprowadzane weryfikacje zarządcze (w tym na miejscu) i przez kogo. - należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów 	<p>Właściwa dla danego projektu stawka ryczałtowa będzie wskazywana w umowie o dofinansowanie.</p> <p>Dokumentowanie będzie dotyczyć wyłącznie kosztów bezpośrednich będących podstawą do naliczenia stawki kosztów pośrednich.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent wykazuje do rozliczenia koszty bezpośrednie, od których naliczane będą koszty pośrednie; kwalifikowalność kosztów bezpośrednich oraz prawidłowość zastosowanej stawki ryczałtowej będą weryfikowane przez instytucję pośredniczącą lub zarządzającą podczas weryfikacji wniosków o płatność; – kontrole projektu na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, na podstawie których następuje potwierdzenie kwalifikowalności wydatków bezpośrednich, od których naliczane są koszty pośrednie).
1.11 Możliwe	W związku z faktem, że ryczałtowy sposób rozliczania kosztów pośrednich w projektach EFS był stosowany już w perspektywie finansowej 2007-2013

³³ W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik).

<p>niepożądane zachęty, środki łagodzące³⁴ oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>oraz 2014-2020, należy uznać, że ryzyko w tym obszarze jest niskie. W dalszym ciągu jednak przewiduje się, że mogą wystąpić:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak znajomości przez beneficjentów katalogu kosztów pośrednich <p>Może się zdarzyć, że działania o charakterze administracyjnym będą ujmowane we wnioskach o dofinansowanie w kosztach bezpośrednich. Zadaniem IZ będzie informowanie wnioskodawców o katalogu kosztów pośrednich oraz zapewnienie na etapie oceny wniosków, aby ww. wydatki były ujmowane w odpowiednich kategoriach kosztów, tj. w kosztach pośrednich. Dzięki temu możliwe będzie wykluczenie podwójnego finansowania takich samych wydatków jednocześnie w kosztach pośrednich i w kosztach bezpośrednich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Brak znajomości mechanizmu stawek ryczałtowych kosztów pośrednich przez beneficjentów <p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ będzie prowadzić szkolenia dla beneficjentów w zakresie zasad rozliczania kosztów pośrednich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ryzyko przyznania kosztów pośrednich w zawyżonej lub zaniżonej wysokości <p>Ryzyko związane z przyznaniem kosztów pośrednich w zawyżonej wysokości może zaistnieć, w sytuacji gdy zatwierdzone zostaną wydatki bezpośrednie, które powinny zostać uznane za niekwalifikowalne. Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie zapewnienie właściwej weryfikacji wydatków przez IZ na etapie rozliczania wniosków o płatność.</p> <p>Ryzyko przyznania kosztów pośrednich w zaniżonej wysokości może zaistnieć, w sytuacji gdy w zatwierdzonych wnioskach o dofinansowanie została zadeklarowana niższa wartość kosztów pośrednich niż wynika to z przyjętej wysokości stawki ryczałtowej. Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie zapewnienie właściwej weryfikacji wniosków o dofinansowanie przez IZ na etapie ich oceny.</p>
<p>1.12 łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji</p>	<p>66 190 386 euro</p>

C: Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.).

³⁴ Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?

Zgodnie z art. 54 rozporządzenia ogólnego dla perspektywy finansowej 2021-2027 dla projektów współfinansowanych ze środków EFS+ przyjęto stawki ryczałtowe kosztów pośrednich ustalone dla projektów EFS zgodnie z artykułem 67 ust. 5 lit. a) rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013.

Źródłem danych dla stawek ryczałtowych kosztów pośrednich są dane historyczne z projektów EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, a proces ustalania stawek ryczałtowych został opisany w *Raporcie z analizy kosztów pośrednich i kosztów zarządzania w projektach PO KL 2007-2013 w celu opracowania limitów kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem na perspektywę finansową 2014-2020* z dnia 20 kwietnia 2014 r.

Dane przechowywane są w Instytucji Koordynującej EFS.

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji.

Metoda kalkulacji stawki ryczałtowej została szczegółowo opisana w *Raporcie z analizy kosztów pośrednich i kosztów zarządzania w projektach PO KL 2007-2013 w celu opracowania limitów kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem na perspektywę finansową 2014-2020*.

Stawki te są stosowane z sukcesem w tej perspektywie finansowej we wszystkich programach współfinansowanych z EFS i zapewniają jednolitość podejścia w całym funduszu. Metodyka opisana w raporcie była przedmiotem audytu Komisji Europejskiej DG EMPL w czasie misji nr EMPG214PL0185 z 2016 r. w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój.

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

Sposób kalkulacji stawek ryczałtowych kosztów pośrednich został szczegółowo opisany w *Raporcie z analizy kosztów pośrednich i kosztów zarządzania w projektach PO KL 2007-2013 w celu opracowania limitów kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem na perspektywę finansową 2014-2020* (dalej: Raport). Stawki ryczałtowe ustalone w wyniku analizy będącej przedmiotem ww. Raportu zostały wprowadzone do Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS i FS na lata 2014-2020 (dalej: Wytyczne na lata 2014-2020) w I wersji z 10.04.2015 r.

Pierwsze doświadczenia z wdrażania stawek ryczałtowych kosztów pośrednich w kształcie zaproponowanym w Wytycznych na lata 2014-2020 przyniosły jednak problemy z wyliczeniami, które wymagały rozwiązania. Przyjęty w Raporcie sposób wyliczania wartości kosztów pośrednich w zależności od wartości projektu generował powstawanie luki w przypadku tych projektów, których wartość była na granicy właściwych stawek ryczałtowych. Dlatego w II wersji Wytycznych na lata 2014-2020 obowiązujących od dnia 19.09.2016 r. wprowadzono zmiany względem ww. Raportu na podstawie przeliczeń Instytucji Koordynującej EFS i ustalono stawki ryczałtowe kosztów pośrednich w zależności od wartości kosztów bezpośrednich. Szczegółowy sposób przeliczenia stawek ryczałtowych został przekazany KE przez IK UP EFS.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych.

Wysokość stawek ryczałtowych kosztów pośrednich została ustalona zgodnie z art. 54 rozporządzenia ogólnego dla perspektywy finansowej 2021-2027, tj. dla projektów współfinansowanych ze środków EFS+ przyjęto stawki ryczałtowe kosztów pośrednich ustalone dla projektów współfinansowanych ze środków EFS zgodnie z artykułem 67 ust. 5 lit. a) rozporządzenia nr 1303/2013, które z kolei zostały ustalone na podstawie rzeczywistych, zweryfikowanych i zatwierdzonych danych pochodzących z projektów PO KL 2007-2013. W związku z powyższym należy uznać, że tylko kwalifikowalne koszty zostały uwzględnione przy ustalaniu stawek ryczałtowych kosztów pośrednich dla obecnej perspektywy finansowej.

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.

Metodyka została wstępnie oceniona w ramach konsultacji pomiędzy IK EFS a IA. Instytucja Zarządzająca FEWiM oczekuje na ostateczną formalną ocenę IA.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj SCO (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO
					Kod ³⁵	Opis	Kod ³⁶	Opis			
6	EFS+	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności	Region słabiej rozwinięty	CS a – 63,48%	134	Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność gospodarczą na własny rachunek po opuszczeniu programu	Osoba	Stawka jednostkowa	13 375,59 PLN

³⁵ Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

³⁶ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie

		osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B. Szczegółowe informacje według rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej: **TAK/NIE:** Nie

1.1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram wdrażania	Stawka jednostkowa dotyczy doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez powiatowe urzędy pracy ³⁷ (dalej: PUP) ze środków Funduszu Pracy (dalej: FP) w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego+ (dalej: EFS+) w okresie programowania 2021 – 2027, które realizowane będą w całym okresie programowania rozpoczynając od 1.01.2023 r. Wsparcie udzielane będzie zgodnie z ustawą regulującą kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy ³⁸ oraz wytycznymi
---	---

³⁷ W chwili przygotowywania metodyki, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1409), za podmiot bezpośrednio odpowiedzialny za aktywizację zawodową osób bezrobotnych są powiatowe urzędy pracy. W przypadku gdy w wyniku zmiany ustawy nazwa PUP ulegnie zmianie – zapisy metodyki będą odnoszone do tych podmiotów, niezależnie od ich nazwy. Aktualizacja metodyki w tym zakresie zostanie przeprowadzona przy najbliższej zmianie Programu.

	<p>horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.</p> <p>Stawka jednostkowa ma zastosowanie wyłącznie w projektach PUP finansowanych z FP, odnosi się wyłącznie do form pomocy stanowiących instrumenty i usługi aktywnej polityki rynku pracy z wyłączeniem robót publicznych ze względu na niekwalifikowalność tego rodzaju wsparcia.</p> <p>W projektach, w których stosowana będzie stawka jednostkowa, wystąpią formy wsparcia stanowiące pomoc de minimis (dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy czy subsydiowane zatrudnienie), która będzie udzielana w oparciu o przepisy wykonawcze do ustawy regulującej kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy. Wystąpienie pomocy de minimis nie ma wpływu na wysokość przekazywanych środków, gdyż ww. formy wsparcia kierowane są do uczestników projektu, a nie do beneficjenta.</p>
1.2 Cel(e) szczegółowy(-e)	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii.
1.3 Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów	<p>WSKAŹNIK:</p> <p>Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność gospodarczą na własny rachunek po opuszczeniu programu.</p> <p>Wskaźnik należy rozumieć, jako zmianę statusu osoby na rynku pracy po opuszczeniu programu, w stosunku do sytuacji w momencie przystąpienia do interwencji EFS+ (uczestnik niepracujący w chwili wejścia do programu EFS+).</p> <p>SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKA:</p> <p>Do wskaźnika wlicza się klientów PUP będących osobami niepracującymi na wejściu do projektu, którzy po uzyskaniu wsparcia EFS+ podjęli zatrudnienie (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) w okresie do czterech tygodni od zakończenia udziału w projekcie. Do wskaźnika wlicza się również osoby, które przerwały udział w projekcie w trakcie wsparcia z powodu podjęcia zatrudnienia.</p> <p>Pracujący to osoby, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracują (ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie) – definicja osoby pracującej zgodna z definicją wskaźnika wspólnego określoną przez Komisję Europejską w dokumencie <i>Programming period 2021-2027. Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy. European Social Fund Plus (ESF+). Shared Management Strand. Common indicators toolbox.</i></p> <p>MOMENT POMIARU:</p>

³⁸ W chwili przygotowywania metodyki jest to ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. [Dz.U. z 2020 r. poz. 1409](#)).

	<p>Wskaźnik mierzony jest do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie. Jeżeli w tym czasie osoba nie podejmie zatrudnienia lub nie rozpocznie prowadzenia działalności gospodarczej stawka jednostkowa jest niekwalifikowalna.</p> <p>Przypadki losowe, np. śmierć uczestnika, nie są wliczane do wskaźnika. W przypadku nieosiągnięcia wskaźnika stawka jednostkowa nie jest kwalifikowalna.</p> <p>FORMA WSPARCIA:</p> <p>Instrumenty i usługi aktywnej polityki rynku pracy przewidziane w ustawie regulującej kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy, z wyłączeniem robót publicznych (ze względu na niekwalifikowalność tego rodzaju wsparcia) realizowane przez PUPy i finansowane z FP.</p>
1.4 4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Osoba
1.5 Standardowa stawka jednostkowa, kwota ryczałtowa lub stawka ryczałtowa	Stawka jednostkowa
1.6 Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	13 375,59 zł
1.7 Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka jednostkowa to koszt doprowadzenia przez PUP do podjęcia zatrudnienia (w rozumieniu wskaźnika opisanego w punkcie 1.3) przez daną osobę. Stawka jednostkowa pokrywa wszystkie koszty usług i instrumentów rynku pracy zgodnych z ustawą regulującą kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy (z wyłączeniem robót publicznych), których sfinansowanie jest niezbędne w celu doprowadzenia osoby do zatrudnienia.</p> <p>W ramach stawki jednostkowej nie przewidziano wydatków w ramach cross-financingu oraz zakupu środków trwałych. W związku z powyższym stawka nie podlega monitorowaniu pod kątem limitu wydatków w ramach cross-financingu, czy środków trwałych, jako że takie wydatki nie będą ponoszone przez beneficjenta.</p> <p>W projekcie rozliczanym stawką jednostkową PUP nie jest analizowana kwestia kwalifikowalności podatku od towarów i usług VAT, gdyż uwzględniono ten aspekt w metodyce (patrz część C). Tym samym, w projekcie PUP nie będą wyamgane od beneficjentów oświadczenia o kwalifikowalności podatku VAT.</p>
1.8 Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej	<p>Tak.</p> <p>Nie ma więc ryzyka podwójnego finansowania.</p>

operacji? (T/N)	
1.9 Metoda korekt(y)	<p>Stawka jednostkowa będzie indeksowana co roku w oparciu o dwa wskaźniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wzrost/spadek przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce w oparciu o Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego³⁹ – w odniesieniu do tej części stawki, która jest przypisana do tego czynnika, oraz 2) wzrost/spadek zasiłku dla bezrobotnych⁴⁰ – w odniesieniu do tej części stawki, która jest przypisana do zasiłku dla bezrobotnych. <p>Z uwagi na fakt, iż zasiłek dla bezrobotnych waloryzowany jest co roku z dniem 1 czerwca, weryfikacja zasadności indeksacji będzie przeprowadzana przez IK EFS każdego roku po opublikowaniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wysokości przeciętnego wynagrodzenia za poprzedni rok kalendarzowy. Weryfikacja będzie dokonywana każdego roku do końca sierpnia.</p> <p>Stawka zostanie zindeksowana jeżeli co najmniej jeden z ww. wskaźników, tj. wartość przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce i/lub wartość zasiłku dla bezrobotnych obowiązujących w bieżącym roku, będą się różnić od wartości ww. wynagrodzenia i zasiłku w poprzednim roku.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej IK EFS.</p> <p>Zindeksowana stawka jednostkowa będzie miała zastosowanie do wszystkich osób obejmowanych po raz pierwszy wsparciem w projektach (nowych i trwających) od 1 stycznia roku następującego po roku dokonania ostatniej indeksacji. Oznacza to możliwość zastosowania zindeksowanej stawki jednostkowej w projektach realizowanych, przy zachowaniu wymogu wyraźnego oddzielenia okresu, za który deklarowane są wydatki rozliczane z zastosowaniem zindeksowanej stawki (zindeksowana stawka stosowana wyłącznie do osób zrekrutowanych po zindeksowaniu stawki).</p> <p>Wprowadzenie zindeksowanej stawki jednostkowej będzie ograniczone wyłącznie dostępną alokacją środków w ramach Programu na ten cel.</p> <p>Zmiany metodyki wyliczenia stawki jednostkowej dotyczącej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez PUP, w tym zmiany zasad indeksacji, mogą zostać dokonane podczas przeglądu śródkresowego. Ww. zmiana metodyki, w tym zmiana zasad indeksacji, może nastąpić w szczególności w przypadku istotnej zmiany założeń dotyczących sposobu świadczenia usług rynku pracy, zmian przepisów ustawy regulującej kwestie związane z rynkiem pracy w zakresie instrumentów rynku pracy.</p> <p>IK EFS będzie również monitorować wartości wydatków ponoszonych przez PUPy na poszczególne formy aktywizacji zawodowej. W sytuacji gdy założenia niniejszej metodyki przestaną być adekwatne do struktury wydatków, IK EFS rozważy zmianę podejścia do ustalenia</p>

³⁹ <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/komunikat-w-sprawie-przecietnego-wynagrodzenia-w-trzecim-kwartale-2020-roku,271,30.html>

⁴⁰ W każdym kolejnym roku kwota zasiłku dla bezrobotnych obowiązującego od dnia 1 czerwca jest ogłaszana przez ministra właściwego do spraw pracy w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”.

	stawki jednostkowej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez PUPy, co będzie wymagało opracowania nowej metodyki i przedstawienia jej KE do ponownej akceptacji.
<p>1.10 Weryfikacja osiągnięcia jednostek</p> <ul style="list-style-type: none"> - należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki - należy opisać, co będzie sprawdzane w trakcie weryfikacji zarządczych i przez kogo - należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów 	<p>Weryfikacja realizacji wskaźnika przez PUP będzie dokonywana na podstawie danych administracyjnych zgromadzonych w systemie SYRIUSZ (system teleinformatyczny Publicznych Służb Zatrudnienia w Polsce), w którym zawarte są informacje pochodzące z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) o odprowadzonych składkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę / wykonywania pracy w ramach umów cywilnoprawnych, – składkach zdrowotnych z tytułu samozatrudnienia⁴¹. <p>Dokumentem potwierdzającym realizację wskaźnika, tj. zmianę statusu osoby (uczestnika projektu) na rynku pracy, a tym samym potwierdzającym kwalifikowalność stawki jednostkowej będzie raport z systemu SYRIUSZ na podstawie danych z ZUS potwierdzający status na rynku pracy uczestników projektu po opuszczeniu programu. Raport będzie podlegał sprawdzeniu na etapie weryfikacji wniosku o płatność.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole odpowiada IZ lub IP.</p> <p>Weryfikacja wydatków obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza stawki jednostkowe, wraz z raportem z systemu SYRIUSZ, o którym mowa powyżej; – kontrolę na miejscu, tj. w siedzibie beneficjenta (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe potwierdzające podjęcie zatrudnienia przez daną osobę i służące do rozliczenia stawek jednostkowych (dane administracyjne SYRIUSZ i ZUS).
<p>1.11 Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <p>Ryzyko wystąpienia zjawiska creamingu.</p> <p>Rozliczanie stawki jednostkowej na podstawie wskaźnika rezultatu bezpośredniego dotyczącego podejmowania zatrudnienia/ pracy czy działalności gospodarczej przez uczestników projektów może prowadzić do kierowania wsparcia do osób, które nie znajdują się w</p>

⁴¹ W przypadku osób samozatrudnionych nie zakłada się weryfikacji odprowadzenia składki na ubezpieczenie z uwagi na fakt, iż zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (tj. z dnia 8 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 162) przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej.

	<p>najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy i których aktywizacja zawodowa jest mniej wymagająca. W celu eliminacji tego ryzyka i zagwarantowania wsparcia również osobom z grup trudnych takich jak, np. długotrwale bezrobotni, osoby o niskich kwalifikacjach, na poziomie wytycznych horyzontalnych dotyczących rynku pracy zostanie zawarty wymóg kierowania wsparcia do określonych grup docelowych. Zostanie to zagwarantowane poprzez wprowadzenie obowiązku określenia minimalnego poziomu uczestnictwa osób z danych grup w projektach PUP. Te poziomy będą różnicowane lokalnie w zależności od sytuacji na rynku pracy w danym powiecie.</p> <p>Ryzyko niewłaściwego zarządzania budżetem projektu.</p> <p>Konsekwencją wystąpienia takiego ryzyka może być sytuacja gdy w końcowym rozliczeniu projektu łączne koszty rzeczywiste okażą się wyższe niż łączna wartość rozliczonych stawek.</p> <p>Konieczne będzie wskazanie beneficjentom przez IZ / IP konieczności właściwego zarządzania budżetem poprzez efektywne kierowanie osób do różnych, najbardziej właściwych dla nich form wsparcia projektu. W tym celu pomocne też będzie właściwe monitorowanie kosztów w stosunku do osiągniętych efektów.</p> <p>Ryzyko nieujęcia w końcowym wniosku o płatność wszystkich kwalifikowalnych uczestników projektu.</p> <p>Przyjęty system rozliczania stawki na podstawie raportu wygenerowanego z systemu SYRIUSZ w przypadku osób, które podejmą zatrudnienie ostatniego dnia czwartego tygodnia, a stawka z nimi powiązana rozliczana będzie we wniosku końcowym może uniemożliwić jej zakwalifikowanie. Pracodawca ma bowiem obowiązek zgłoszenia do ZUS pracownika w ciągu 7 dni od daty zatrudnienia.</p> <p>Dlatego też stawka jednostkowa powinna być rozliczana w momencie, gdy ZUS, z którego informacje czerpie SYRIUSZ, odnotuje opłacenie składki za minimum 1 miesiąc.</p> <p>Ryzyko to może zostać wyeliminowane poprzez wprowadzenie dłuższego okresu na złożenie wniosku o płatność końcową, np. 30 – 45 dni, tak aby beneficjent miał szansę policzenia i wykazania w nim wszystkich ostatnich i kwalifikowalnych uczestników projektu.</p> <p>Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami.</p> <p>Jako działania mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ / IP powinna prowadzić szkolenia dla PUP i tłumaczyć im jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p>
<p>1.12 łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji</p>	<p><i>119 459 788 euro</i></p>

C: Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

Stawka jednostkowa została wyliczona przez Instytucję Koordynującą EFS na podstawie raportów pt. *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej*, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej za lata 2015 – 2019 publikowanych przez ministra właściwego do spraw pracy na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologia/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia>.

Raporty za kolejne lata oraz dostępne w ich ramach dane obejmują:

- ten sam katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej, wykorzystywany przez PUP (tj. szkolenia, zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, odbywanie staży u pracodawców, przyznawanie pracodawcom refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych na te miejsca bezrobotnych, przyznania bezrobotnym jednorazowych środków na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej),
- informacje na temat efektywności zatrudnieniowej i kosztowej ww. podstawowych form aktywizacji zawodowej, co zapewnia porównywalność danych w kolejnych latach. Opracowane dane i wyniki przeprowadzanych analiz prezentują ujęcie ogólnopolskie oraz regionalne, z uwzględnieniem podziału, m.in. na formy wsparcia i liczbę odbiorców.

Do wyliczenia stawki jednostkowej przyjęto dane dotyczące:

- efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji zawodowej,
- kosztów form podstawowej aktywizacji zawodowej ujmowanych w ww. raportach, tj.: koszty szkoleń, prac interwencyjnych, staży, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy (w wyliczeniach nie uwzględniono wsparcia w postaci robót publicznych ze względu na ich niekwalifikowalność ze środków EFS); koszty dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy zostały pomniejszone o udział potencjalnie niekwalifikowalnej części podatku VAT.

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji:

Metoda wyliczenia jednej krajowej stawki jednostkowej zapewnia wiarygodność danych, gdyż została oparta o dane statystyczne, publikowane w ciągu ostatnich pięciu lat przez ministra właściwego do spraw pracy w raportach pt. *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej*. Zawierają one dane oraz wyniki analizy danych oparte na przekazywanych przez PUP sprawozdaniach (załącznik do formularza sprawozdawczego MRPiPS-02), które zawierają, m.in. koszty poszczególnych form aktywizacji zawodowej. Są to dane rzeczywiste, stąd stanowią właściwą bazę dla wyliczenia stawki jednostkowej do rozliczenia w projektach EFS+.

Ponadto przyjęta metoda wyliczenia wartości stawki jednostkowej zapewnia równe traktowanie beneficjentów – PUP funkcjonujących na terenie całego kraju, którzy bez względu na swoje rozmieszczenie terytorialne w jednakowy sposób zobowiązani są do stosowania się do przepisów ustawy regulującej funkcjonowanie rynku pracy w Polsce oraz stosują wynikające z niej, te same, usługi i instrumenty rynku pracy.

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

Punktem wyjścia do wyliczenia stawki jednostkowej było ustalenie średniej efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji zawodowej na poziomie kraju za lata 2015-2019 stanowiącej iloraz wydatków FP na poszczególne podstawowe formy aktywizacji zawodowej poniesione w ww. okresie i liczby osób zatrudnionych po zakończeniu podstawowych form aktywizacji zawodowej w latach 2015-2019 (przy czym wykluczono dane dotyczące zatrudnienia w ramach robót publicznych, ze względu na niekwalifikowalność tej formy wsparcia ze środków EFS+).

Ze względu na to, że średni koszt doprowadzenia do zatrudnienia obejmował również środki wydatkowane na formy aktywizacji zawodowej, w przypadku których może wystąpić podatek VAT podlegający odliczeniu, tj. dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, konieczne było pomniejszenie stawki o wartość niekwalifikowalnej części podatku VAT (wartość podatku VAT możliwa do odzyskania) dla tych form wsparcia. W tym celu wykorzystano dane na temat wartości środków wydatkowanych w skali kraju na te formy wsparcia w analizowanych latach 2015-2019. Następnie:

- 1) określono udział procentowy łącznych wydatków na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy w łącznych wydatkach na wszystkie podstawowe formy aktywizacji zawodowej w latach 2015-2019;
- 2) określono udział wydatków na podatek VAT w dotacjach na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy przyznawanych podmiotom korzystającym z tych form wsparcia - przyjęto założenie, że kwota wydatkowana na dwie ww. formy powinna zostać pomniejszona o maksymalną kwotę podatku VAT, tj. 23% liczone od wartości netto; tym samym maksymalny udział podatku VAT został określony na poziomie 18,7% wartości brutto;
- 3) oszacowano udział podatników VAT wśród podmiotów/osób, którym udzielono wsparcia na:
 - podjęcie działalności gospodarczej – 32,27%, który został wyliczony na podstawie danych z projektów PUP zebranych w ramach obliczania korekty systemowej dotyczącej niekwalifikowalnego udziału VAT w dotacjach na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielanych w projektach pozakonkursowych finansowanych z EFS 2014-2020 i wdrażanych przez PUPy w ramach PO WER (PI 8ii) i w 16 RPO (PI 8i);
 - doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy – 75,92%, który wyliczono jako stosunek liczby czynnych podatników VAT według danych na koniec 2019 r. (1 679 122 - zgodnie z pismem Ministerstwa Finansów z dnia 21 grudnia 2020 r.) do liczby aktywnych przedsiębiorstw w 2019 r. wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (2 111 604 zgodnie z pismem GUS z dnia 8 stycznia 2021 r.);
- 4) wyliczono średni jednostkowy koszt zatrudnienia z uwzględnieniem potencjalnego niekwalifikowalnego podatku VAT, który wyliczono poprzez pomnożenie średniego kosztu zatrudniania osoby przez udział wydatków na rozpoczęcie działalności gospodarczej i refundacji doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy w łącznych wydatkach na aktywizację, przez maksymalny udział podatku VAT (18,70%) oraz udział podatników VAT (zgodnie z pkt 3), osobno dla ww. form wsparcia; o tak wyliczone korekty pomniejszono następnie średni koszt zatrudnienia (tzw. średni koszt zatrudnienia osoby po korekcie podatku VAT);
- 5) przeprowadzono indeksację stawki jednostkowej w związku istotnym wzrostem od 1.09.2020 r. kwoty zasiłku dla bezrobotnych oraz zmianą przeciętnego wynagrodzenia (ponieważ wysokość przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce oraz zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z ustawą regulującą funkcjonowanie rynku pracy w Polsce determinuje koszt podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach stawki jednostkowej); indeksację przeprowadzono w oparciu o wskaźniki:

a) przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, w odniesieniu do części stawki jednostkowej dotyczącej kosztów dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji wyposażenia i wyposażenia stanowiska pracy⁴² - wzrost w 2020 r. w odniesieniu do 2019 r. wyniósł 5,07% (zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2021 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2020 r. przeciętne wynagrodzenie w 2020 r. wyniosło 5167,47 zł⁴³ wobec 4918,17 zł w 2019 r. ogłoszonych w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2019 r.⁴⁴),

b) zasiłku dla bezrobotnych, z którym powiązana jest wysokość refundacji kosztów w ramach prac interwencyjnych, wysokość stypendium szkoleniowego i stypendium stażowego⁴⁵ - wzrost w 2020 r. w odniesieniu do 2019 r. wyniósł 39,31 % (zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie wysokości zasiłku dla bezrobotnych, *Monitor Polski rok 2019 poz. 417*, od 1 czerwca 2019 r. do 31 maja 2020 r. zasiłek ten wyniósł 861,40 zł wobec 1 200 zł obowiązującej od 1 września 2020 r. zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19, Dz. U. z 2020 r. poz. 1068).

W oparciu o ww. wskaźniki zindeksowano stawkę jednostkową proporcjonalnie do udziału wydatków pochodnych od przeciętnego wynagrodzenia i wydatków pochodnych od zasiłku dla bezrobotnych w ogóle wydatków na aktywizację zawodową.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

Wysokość stawki jednostkowej została wyliczona na podstawie rzeczywistych danych pochodzących z oficjalnej sprawozdawczości PUP z ostatnich 5 lat uwzględnionych w opublikowanych w poszczególnych latach raportach pt. *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej*. W wyliczeniach nie uwzględniono kosztów wsparcia w postaci robót publicznych ze względu na jego niekwalifikowalność w ramach EFS+. Dodatkowo, w przypadku form wsparcia, dla których występuje podatek VAT, wartość tego wsparcia pomniejszono o potencjalnie niekwalifikowalny podatek VAT.

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania:

⁴² Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁴³ <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/komunikat-w-sprawie-przecietnego-wynagrodzenia-w-gospodarce-narodowej-w-2020-roku,273,8.html>

⁴⁴ <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/komunikat-w-sprawie-przecietnego-wynagrodzenia-w-gospodarce-narodowej-w-2019-roku,273,7.html>

⁴⁵ Zgodnie z art. 41 ust. 3, 51 ust. 1, art. 53 ust 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (stosowany ze względu na racjonalność wydatkowania środków publicznych oraz zasadę uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów).

Metodyka została wstępnie oceniona w ramach konsultacji pomiędzy IK EFS a IA. Instytucja Zarządzająca FEWiM oczekuje na ostateczną formalną ocenę IA.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj SCO (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa w przypadku stawek ryczałtowych) SCO
					Kod ⁴⁶	Opis	Kod ⁴⁷	Opis			
7	EFS+	(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do	Region słabiej rozwinięty	CS h – 7,83%	138	Utworzenie nowego miejsca pracy i jego utrzymanie w przedsiębiorstwie społecznym (PS)	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym	Sztuka	Stawka jednostkowa	25 429 PLN
							n/d	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy na pełny etat w przedsiębiorstwie społecznym	Sztuka	Stawka jednostkowa	25 200 PLN

⁴⁶ Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

⁴⁷ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

		zatrudnienia, w szczególności grup niekorzystnej sytuacji					n/d	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 3/4 etatu w przedsiębiorstwie społecznym	Sztuka	Stawka jednostkowa	18 900 PLN
							n/d	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 1/2 etatu w przedsiębiorstwie społecznym	Sztuka	Stawka jednostkowa	12 600 PLN

B. Szczegółowe informacje według rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej: **TAK/NIE:** Nie

<p>1.1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram wdrażania⁴⁸</p>	<p>Stawki jednostkowe dotyczą utworzenia nowego miejsca pracy i jego utrzymania w przedsiębiorstwie społecznym (PS), w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego+ w okresie programowania 2021-2027 w ramach programów regionalnych. Miejsca pracy finansowane w ramach stawki jednostkowej mogą być tworzone wyłącznie przez przedsiębiorstwa społeczne (PS) oraz podmioty ekonomii społecznej (PES) przekształcające się w PS, dla ściśle zdefiniowanej grupy osób wykluczonych społecznie, wskazanej w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących obszaru włączenia społecznego.</p> <p>Wsparcie udzielane będzie zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczącymi obszaru włączenia społecznego.</p> <p>Zarówno stawka na utworzenie miejsca pracy, jak i stawka na utrzymanie miejsca pracy stanowią w całości pomoc de minimis, o której mowa w rozporządzeniu 1407/2013. Jest to pomoc dla przedsiębiorstwa społecznego, które uzyskuje środki na utworzenie miejsca pracy i następnie jego utrzymanie przez okres 12 miesięcy. Wyliczone stawki w całości będą w przypadku każdego przedsiębiorstwa społecznego wliczane do limitu pomocy de minimis.</p>
---	--

⁴⁸ Przewidywana data rozpoczęcia wyboru operacji i przewidywana data ich zakończenia (zob. art. 57 ust. 6)

1.2 Cel(e) szczegółowy(-e)	(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji
1.3 Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów ⁴⁹	<p>1. Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS: Wskaźnik: Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym</p> <p>2. Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS: Wskaźnik: Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy na pełny etat</p> <p>Wskaźnik: Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze co najmniej 3/4 etatu</p> <p>Wskaźnik: Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze co najmniej 1/2 etatu</p> <p>MIEJSCA PRACY OBEJMOWANE WSPARCIEM:</p> <p>Wskaźnik mierzy liczbę nowoutworzonych ze środków EFS+ miejsc pracy dla osób, które kwalifikują się do jednej z grup wskazanych w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących obszaru włączenia społecznego.</p> <p>Jako miejsce pracy na potrzeby rozliczenia stawki 1 należy rozumieć zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę w wymiarze co najmniej ½ etatu, a w przypadku osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności w wymiarze co najmniej ¼ etatu.</p> <p>Wskaźnik mierzy liczbę miejsc pracy, które zostały utworzone w PS ze środków EFS+, a następnie utrzymane przez 12 miesięcy.</p> <p>Jako utrzymanie miejsca pracy należy rozumieć okres co najmniej 12 miesięcy od dnia jego utworzenia w związku z kwalifikowaniem stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy w PS.</p> <p>Za utrzymanie miejsca pracy w wymiarze pełnego etatu wypłacana jest pełna wysokość stawki na utrzymanie miejsca pracy. Miejsca pracy w wymiarze poniżej pełnego etatu uprawniają odpowiednio do wypłaty ¼ lub ½ stawki na utrzymanie miejsca pracy w zależności od wymiaru etatu miejsca pracy. Dla celu ustalenia wysokości stawki wsparcia wymiar ¼ etatu osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności uznaje się za równoznaczny z wymiarem ½ etatu innych osób objętych wsparciem.</p>

⁴⁹ W przypadku operacji, w ramach których stosowanych jest kilka uproszczonych metod rozliczania kosztów, obejmujących różne kategorie kosztów, różne projekty lub kolejne etapy operacji, pola 3–11 należy wypełnić dla każdego wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów.

	<p>FORMA WSPARCIA:</p> <p>Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS obejmuje środki finansowe przyznane PS na utworzenie przez niego miejsca pracy dla osoby, która dzięki temu poprawi swój status na rynku pracy. Stawka wypłacana jest jednorazowo po podpisaniu umowy wsparcia. Miejsce pracy musi zostać utworzone do 3 miesięcy od dnia wypłaty środków, a dla zapewnienia kwalifikowalności musi być następnie utrzymane przez 12 miesięcy w ramach stawki na utrzymanie miejsca pracy i 6 miesięcy okresu trwałości. W przypadku braku utworzenia miejsca pracy w terminie do 3 miesięcy od dnia wypłaty środków stawka utworzenia miejsca pracy jest niekwalifikowalna w całości. Okres ten w uzasadnionych przypadkach może zostać wydłużony o dodatkowe 30 dni⁵⁰.</p> <p>Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy obejmuje środki finansowe przyznane PS na utrzymanie przez 12 miesięcy (tj. od 1 m-ca do 12 m-ca) miejsca pracy, które zostało przez PS utworzone w ramach stawki na utworzenie miejsca pracy. Stawka jest kwalifikowalna po upływie 12 miesięcy utrzymania miejsca pracy, niemniej jednak środki w ramach stawki są wypłacane PS wcześniej, np. w miesięcznych transzach. Stawka jest kwalifikowalna tylko łącznie ze stawką na utworzenie miejsca pracy. Stawka nie jest kwalifikowalna w ogóle, jeżeli miejsce pracy nie zostanie utrzymane przez okres pełnych 12 miesięcy.</p> <p>Po okresie utrzymania miejsca pracy wymagane jest zachowanie okresu trwałości, który wynosi 6 miesięcy od zakończenia okresu utrzymania miejsca pracy.</p> <p>W przypadku niezachowania okresu trwałości obie stawki są niekwalifikowalne proporcjonalnie do okresu niezachowania trwałości⁵¹.</p> <p>W przypadku wystąpienia siły wyższej⁵² w okresie trwałości nie jest dochodzony zwrot środków a stawka nadal uznawana jest za kwalifikowalną.</p> <p>SPOSÓB LICZENIA WSKAŹNIKA:</p> <p>Wskaźnik mierzy liczbę nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym ze środków EFS+.</p>
--	---

⁵⁰ Za uzasadniony przypadek należy uznać wystąpienie czynników zewnętrznych, niezależnych od PS, które uniemożliwiają mu zatrudnienie osoby w tym terminie np. problem z uzyskaniem pozwoleń, odbiory techniczne.

⁵¹ Przykład: Istniejące na rynku od 2 lat przedsiębiorstwo społeczne utworzyło ze środków EFS+ jedno miejsce pracy 1.01.2021 r. Utrzymanie miejsca pracy było dofinansowywane przez 12 miesięcy do 31.12.2021 r. Miejsce to zostało zlikwidowane w marcu 2022 r., tj. w trzecim miesiącu okresu trwałości. W związku z niezachowaniem pełnego okresu trwałości, PS będzie musiało zwrócić 4/6 otrzymanego dofinansowania na obie stawki jednostkowe (obowiązkowy okres trwałości wynosił 6 miesięcy, miejsce było utrzymywane przez pełne 2 miesiące; brakujący okres trwałości wyniósł więc 4 miesiące).

⁵² Przez siłę wyższą należy rozumieć zdarzenie zewnętrzne, niemożliwe (lub prawie niemożliwe) do przewidzenia, którego skutkiem nie można było zapobiec.

	<p>Wskaźnik mierzy liczbę utrzymanych przez 12 miesięcy miejsc pracy, które zostały utworzone w przedsiębiorstwie społecznym ze środków EFS+:</p> <p>dotyczy miejsc pracy w wymiarze pełnego etatu,</p> <p>dotyczy miejsc pracy w wymiarze co najmniej $\frac{3}{4}$ etatu.</p> <p>dotyczy miejsc pracy w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu (z uwzględnieniem przypadku osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których miejsce pracy może dotyczyć co najmniej $\frac{1}{4}$ etatu).</p> <p>MOMENT POMIARU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W przypadku wskaźnika mierzącego liczbę miejsc pracy utworzonych w PS pomiar dokonywany jest do 3 miesięcy od wypłaty wsparcia w celu potwierdzenia faktycznego utworzenia miejsca pracy i tym samym kwalifikowalności stawki utworzenia miejsca pracy. Za dzień utworzenia miejsca pracy uznaje się datę rozpoczęcia pracy nowozatrudnionej osoby. Brak utworzenia miejsca pracy w terminie do 3 m-cy od dnia podpisania umowy wsparcia oznacza konieczność zwrotu przez PS otrzymanych środków. W uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość wydłużenia tego terminu maksymalnie o 30 dni. Do wskaźnika wlicza się każde miejsce pracy, które zostało utworzone w ramach projektu, bez względu na wymiar etatu. • W przypadku wskaźnika mierzącego liczbę miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy pomiar dokonywany jest po 12 miesiącach od dnia utworzenia nowego miejsca pracy. Do wskaźnika wlicza się każde miejsce pracy, które zostało utworzone w ramach projektu a następnie miejsce to zostało utrzymane do końca 12 miesiąca od dnia jego utworzenia. Miejsce pracy uznaje się za utrzymane pod warunkiem nieprzerwanego zatrudnienia na nim osób spełniających wymogi kwalifikowalności zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczącymi obszaru włączenia społecznego. Dopuszcza się przerwy w zatrudnieniu nie dłuższe niż łącznie 30 dni kalendarzowe w okresie 12 miesięcy uprawniające do kwalifikowania stawki jednostkowej. Każdy kolejny dzień przerwy (ponad dopuszczalne 30 dni) odpowiednio wydłuża okres utrzymania miejsca pracy. W przypadku braku możliwości zastąpienia osoby z niepełnosprawnością sprzężoną lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności, zatrudnionej w wymiarze $\frac{1}{4}$ etatu, możliwe jest zatrudnienie innej osoby niespełniającej tego kryterium w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu. Po upływie okresu utrzymania miejsca pracy, miejsce pracy wliczane jest do wskaźnika, a stawka jednostkowa jest kwalifikowalna.
1.4 Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	1. sztuka 2. sztuka
1.5 Standardowa stawka jednostkowa, kwota ryczałtowa lub stawka ryczałtowa	1. stawka jednostkowa 2. stawka jednostkowa

<p>1.6 6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO</p>	<p>25 429,00 zł – stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS</p> <p>stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS:</p> <p>25 200,00 zł – pełny etat</p> <p>18 900,00 zł – co najmniej $\frac{3}{4}$ etatu</p> <p>12 600,00 zł – co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu</p>
<p>1.7 Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi</p>	<p>Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS obejmuje koszty utworzenia nowego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym.</p> <p>W ramach wsparcia pokrywane są m.in. koszty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • składników majątku trwałego, instalacji i uruchomienia oraz ubezpieczenia i ochrony, w przypadku kiedy zachodzi taka konieczność, • wyposażenia miejsca pracy wraz z kosztami dostawy, instalacji i uruchomienia, • dostosowania lub adaptacji (prace remontowo - wykończeniowe budynków i pomieszczeń), • aktywów obrotowych i środków produkcji, • zakupu wartości niematerialnych i prawnych, • środków transportu, • opłaty związane z uruchomieniem leasingu oraz kredytu inwestycyjnego. <p>Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS obejmuje koszty funkcjonowania miejsca pracy w pierwszym okresie od utworzenia, tj. koszty zatrudnienia osoby na nowoutworzonym miejscu pracy, koszty obowiązkowych opłat, takich jak np. składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, bieżące niezbędne wydatki bez których funkcjonowanie PS nie może się odbywać.</p>
<p>1.8 Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji? (T/N)</p>	<p>Nie.</p> <p>Stawki pokrywają wszystkie koszty w ramach operacji związane wyłącznie z utworzeniem i utrzymaniem miejsca pracy w PS.</p> <p>W przypadku realizacji innych form wsparcia w ramach tej samej operacji są one finansowane odrębnie i rozliczane na podstawie rzeczywiście ponoszonych wydatków. Odrębnie są również finansowane koszty pośrednie w projekcie tj. zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju dot. kwalifikowalności wydatków.</p> <p>Nie występuje więc ryzyko podwójnego finansowania w ramach operacji.</p>

<p>1.9 Metoda korekt(y)⁵³</p>	<p>1. Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy została wyliczona w perspektywie finansowej 2014-2020 w oparciu o dotacje przyznawane w ramach realizowanych projektów EFS. Przed wprowadzeniem stawki jednostkowej wartość dotacji była zależna od wartości przeciętnego wynagrodzenia i stanowiła jego przyjętą wielokrotność. Dlatego indeksacja stawki jednostkowej będzie przeprowadzana na podstawie zmiany wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia. Stawka jednostkowa będzie indeksowana co roku o wzrost/spadek wspomnianego przeciętnego wynagrodzenia w oparciu o Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego o wysokości przeciętnego wynagrodzenia za poprzedni rok.</p> <p>2. Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy będzie podlegała indeksacji w oparciu o zmiany minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</p> <p>Indeksacja obu stawek będzie przeprowadzana corocznie w terminie do 30 kwietnia, po oficjalnym ogłoszeniu wysokości przeciętnego i minimalnego wynagrodzenia przez uprawnione podmioty. Najbliższa indeksacja zostanie przeprowadzona do 30 kwietnia 2022 r.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej MFIPR.</p> <p>Ponieważ zakłada się, że projekty, w których udzielane będzie wsparcie na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy mogą być projektami wieloletnimi, to stawka jednostkowa będzie podlegała indeksacji zarówno w projektach nowych, jak i w projektach realizowanych. W przypadku projektów będących w trakcie realizacji zastosowanie różnych stawek będzie możliwe pod warunkiem wyraźnego rozdzielenia części projektu rozliczanej wg dotychczasowej i wg zindeksowanej stawki (np. zastosowanie zindeksowanej stawki będzie mogło mieć miejsce dla wsparcia udzielanego po opublikowaniu nowego naboru na wnioski o wsparcie w zakresie utworzenia i utrzymania miejsca pracy w PS albo w przypadku udzielania wsparcia w sposób ciągły, po ogłoszeniu daty, od której nowa stawka będzie miała zastosowanie). Rozwiązanie to będzie jednak możliwe do przyjęcia wyłącznie pod warunkiem, że wyższe koszty w projekcie będą mogły być pokryte z oszczędności beneficjenta lub zwiększenia budżetu projektu przez IZ, o ile ta będzie dysponować dostępną alokacją.</p>
<p>1.10 Weryfikacja osiągnięcia jednostek</p> <p>- należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki?</p> <p>- należy opisać, co będzie sprawdzane w trakcie</p>	<p>Weryfikacja czy zrealizowano wskaźnik oznacza weryfikację dokumentów określonych w umowie o udzielenie wsparcia. Do tych dokumentów należą:</p> <p>1. Stawka na utworzenie miejsca pracy w PS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpisana umowa wsparcia wskazująca na liczbę miejsc pracy w danym PS i liczbę miejsc pracy, które tworzone są w oparciu o przyznane stawki wraz z wymiarem etatowym tych miejsc, - potwierdzenie przelewu stawki jednostkowej do PS,

⁵³ W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik).

<p>weryfikacji zarządczych i przez kogo.</p> <p>- należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kopia umowy o pracę lub umowy spółdzielczej potwierdzająca utworzenie miejsca pracy, - w przypadku nowotworzonych PS oraz podmiotów ekonomii społecznej przekształcających się w PS, dokumenty potwierdzające założenie / rejestrację nowego przedsiębiorstwa społecznego. <p>2. Stawka na utrzymanie miejsca pracy w PS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kopia umowy o pracę lub umowa spółdzielcza oraz świadectwa pracy (jeśli dotyczy) wszystkich osób zatrudnionych na nowoutworzonych miejscach pracy w okresie 12 miesięcy od ich utworzenia, - potwierdzenie opłacania składek ZUS przez 12 miesięcy, - potwierdzenie przelewu/ów w wysokości odpowiadającej stawce jednostkowej do PS. <p>Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia i przechowywania 100% dokumentów do rozliczenia stawek jednostkowych. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w PS w okresie 12 miesięcy od utworzenia miejsca pracy w celu weryfikacji, czy faktycznie miejsce pracy zostało utworzone i funkcjonuje zgodnie z zasadami określonymi w tym dokumencie oraz wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole prawidłowości realizacji projektu odpowiada IZ PR lub właściwa IP PR.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza wsparcie udzielane PS na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy przez 12 miesięcy, w tym weryfikację stawek jednostkowych wraz z dokumentami źródłowymi, o ile są one wymagane przez IZ PR – zgodnie z systemem zarządzania i kontroli, - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji wsparcia zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie).
<p>1.11 Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)⁵⁴</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <p>1. Ryzyko przeznaczenia wsparcia na cele niezwiązane z zatrudnieniem.</p> <p>Ryzyko będzie niwelowane poprzez dopuszczenie zakończenia stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowym miejscu pracy</p>

⁵⁴ Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?

	<p>wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika.</p> <p>2. Ryzyko braku możliwości utrzymania nowoutworzonego miejsca pracy z przyczyn niezależnych od pracodawcy.</p> <p>W sytuacji gdy osoba zatrudniona na nowe miejsce pracy zrezygnuje z pracy, ale stanowisko pracy nie ulegnie likwidacji i zostanie ponownie obsadzone przez osobę o statusie zgodnym z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, miejsce pracy będzie uznawane za istniejące nieprzerwanie. Sytuacja w tym zakresie będzie oceniana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę czynniki takie jak fakt fizycznego istnienia stanowiska pracy i gotowość pracodawcy do zatrudnienia odpowiedniego kandydata. W ramach mechanizmu dofinansowania PS ma zapewniony mechanizm elastycznego dostosowania do napotkanych trudności w postaci dopuszczalnych przerw w zatrudnieniu opisany w pkt 1.3.</p> <p>3. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami.</p> <p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ powinna prowadzić szkolenia dla beneficjentów, a beneficjenci powinni instruować PS jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p> <p>4. Ryzyko przyznania dofinansowania podmiotom, którym środki te nie są niezbędne.</p> <p>Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie właściwie zaplanowana i przeprowadzona rekrutacja do projektu ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji PS / przekształcającego się PES do przyznania dofinansowania.</p>
1.12 łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	11 117 312 euro

C: Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

W związku z potrzebą uproszczenia procedur uzyskania wsparcia oraz zwiększenia skuteczności wspierania płynności finansowej PS, stawki jednostkowe na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy w PS, zostały wyliczone przy założeniu połączenia w ramach stawki jednostkowej dwóch funkcjonujących w perspektywie finansowej 2014-2020 instrumentów – dotacyjnego i pomostowego.

W związku z powyższym kwoty stawek jednostkowych na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym z EFS+, zostały wyliczone z uwzględnieniem zasad funkcjonujących dla tych instrumentów w okresie programowania 2014-2020.

- 1) Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym w projektach konkursowych, realizowanych ze środków EFS w perspektywie finansowej 2014-2020, zarówno dla PO WER, jak i RPO, wynosiła 21 020,00 zł. Źródło danej wartości stanowi *Raport z analizy kosztów dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz kosztów dotacji na utworzenie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym w projektach PO WER 2014-2020 oraz RPO 2014-2020* (dalej „Raport”), w którym przedstawiono szczegółowy opis metody wyliczenia stawki jednostkowej w tej wysokości (Załącznik nr 1). Zgodnie z Raportem stawka jednostkowa będzie indeksowana co roku o wzrost/spadek przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy. Zmiana wysokości stawki jest zatem uzależniona od wysokości przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Z uwagi na fakt, że stawka w wysokości 21 020,00 zł uwzględniała indeksację o wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2017 r., w celu zaktualizowania tej stawki dokonano jej indeksacji o wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w latach 2018, 2019 i 2020 zgodnie z komunikatami Prezesa GUS w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2018, 2019 i 2020, ogłoszonymi w Monitorze Polskim. Zindeksowana zgodnie ze wzrostem przeciętnego wynagrodzenia część stawki jednostkowej, odnosząca się do wsparcia w zakresie utworzenia w przedsiębiorstwie społecznym nowego miejsca pracy, wyniosła 25 429,00 zł.
- 2) Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy przez 12 miesięcy - zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* wysokość wsparcia pomostowego w okresie programowania 2014-2020 była uzależniona od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, Dz. U. z 10 grudnia 2020 r. poz. 2207). W celu zmniejszenia ryzyka audytowego uznano, że w nowej perspektywie finansowej należy zharmonizować sposób ustalania wysokości i rozliczania pomocy wypłacanej dotychczas na utrzymanie miejsca pracy we wszystkich programach operacyjnych. Wartość wsparcia stanowiącego odpowiednik wsparcia pomostowego w perspektywie finansowej 2021-2027 oszacowano z wykorzystaniem – analogicznie do metody stosowanej w poprzedniej perspektywie finansowej UE – kwotę minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zwielokrotnioną o liczbę miesięcy objętych wsparciem w odpowiedniej proporcji kwoty wsparcia. Wysokość minimalnego wynagrodzenia, stanowiąca bazę do wyliczenia wysokości wsparcia na utrzymanie miejsca pracy, finansowanego w ramach stawki jednostkowej na utrzymanie i utworzenie miejsca pracy, została ustalona od 1.01.2021 r. na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r.* na poziomie 2 800,00 zł. Zgodnie natomiast z planowanymi zasadami wsparcia w perspektywie finansowej 2021-2027 wsparcie w ramach stawki jednostkowej na utrzymanie miejsca pracy jest kalkulowane na podstawie następujących założeń:
- (a) przez pierwsze 6 miesięcy od utworzenia miejsca pracy – co miesiąc 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto,
- (b) przez kolejne 6 miesięcy (od 7 do 12 miesiąca utrzymania miejsca pracy) – co miesiąc 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto w dążeniu do usamodzielniania PS w zakresie utrzymania miejsc pracy.
- W związku z powyższym wartość stawki jednostkowej na utrzymanie miejsca pracy w wymiarze pełnego etatu wynosi 25 200,00 zł, tj. (a) przez pierwsze 6 miesięcy – 16 800,00 zł ($6 * 2 800,00$ zł) oraz (b) w okresie od 7 do 12 miesiąca – 8 400,00 zł ($6 * 1 400,00$ zł). W przypadku miejsca pracy w wymiarze niższym niż pełny etat przysługuje odpowiednio obniżona stawka jednostkowa w wysokości 75% (tj. 18 900,00 zł) lub 50% (tj. 12 600,00 zł) stawki na utrzymanie miejsca pracy.

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji:

Zastosowana metoda wyliczenia stawki jednostkowej opiera się częściowo na założeniach, które miały zastosowanie w perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach adekwatnego obszaru tematycznego, przy czym przyjęto, że oba instrumenty zostaną powiązane - stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy i stawka jednostkowa

na utrzymanie miejsca pracy w PS będą kwalifikowalne wyłącznie wspólnie. Ich podział z kolei wynika z sekwencyjności działania związanego najpierw z utworzeniem a następnie utrzymaniem miejsca w PS (tj. koniecznością uzyskania stabilności funkcjonowania i przygotowania do pełni samodzielnego funkcjonowania).

W celu rzetelnego i wiarygodnego obliczenia stawek jednostkowych obliczenia zostały oparte w przypadku stawki na utworzenie miejsca pracy na wartościach, które obowiązywały w poprzedniej perspektywie finansowej, przy uwzględnieniu indeksacji adekwatnej dla tego instrumentu, a w przypadku stawki na utrzymanie miejsca pracy wyliczenia oparto na aktualnej danej obowiązującej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, od której zależy wysokość tego instrumentu, w przypadku gdy stosowane jest rozliczenie w oparciu o rzeczywiście ponoszone wydatki tj. na wartości minimalnego wynagrodzenia w gospodarce. Jest to tym bardziej uzasadnione, że stawka dotyczy utrzymania miejsca pracy w pierwszym okresie od jego uruchomienia.

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

Szczegółowa kalkulacja została przedstawiona w pkt. 1, a wyliczenia w załączniku nr 2.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS oraz stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy obejmują wyłącznie kwalifikowalną kwotę dofinansowania utworzenia i utrzymania miejsca pracy, a więc wydatki zgodne z celami EFS+. W wyliczeniu stawek nie uwzględniono żadnych wydatków niekwalifikowalnych zgodnie z zasadami unijnymi (wymogami rozporządzenia ogólnego, czy rozporządzenia dot. EFS), a także wymogami krajowymi. Stawka jednostkowa utworzenia miejsca pracy jest już pomniejszona o niekwalifikowalny udział podatku VAT. Stawka jednostkowa utrzymania miejsca pracy opiera się z kolei na wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce, którego wysokość nie jest uzależniona od podatku VAT. Z punktu widzenia kwalifikowalności stawki jednostkowej w projekcie EFS+ takie zapisy są wystarczające.

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania:

Metodyka została wstępnie oceniona w ramach konsultacji pomiędzy IK EFS a IA. Instytucja Zarządzająca FEWiM oczekuje na ostateczną formalną ocenę IA.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regiony	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj SCO (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO
					Kod ⁵⁵	Opis	Kod ⁵⁶	Opis			
5	EFS+	(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych,	Region słabiej rozwinięty	5,05 %	149	Organizacja staży uczniowskich	n/d	Liczba zrealizowanych godzin stażu uczniowskiego [osobogodziny]	Osobogodzina	Stawka jednostkowa	19,94 PLN

⁵⁵ Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

⁵⁶ Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

		w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami									
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B. Szczegółowe informacje według rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej: ~~TAK~~/NIE: Nie

1.1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram wdrażania ⁵⁷	Stawka jednostkowa dotyczy stażu uczniowskiego, o którym mowa w art. 121a Prawa oświatowego z 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2020 poz. 910 z póź. zm.)
1.2 Cel(e) szczegółowy(-e)	(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwanie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
1.3 Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów ⁵⁸	<p>Liczba zrealizowanych godzin stażu uczniowskiego [osobogodziny]</p> <p>FORMA WSPARCIA:</p> <p>Stáže uczniowskie realizowane w celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, realizowane na zasadach określonych w Prawie oświatowym oraz zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczącymi obszaru edukacji na lata 2021-2027.</p> <p>JEDNOSTKA i MOMENT POMIARU:</p> <p>Wskaźnik mierzy liczbę godzin zegarowych stażu uczniowskiego zrealizowanego przez 1 uczestnika. Okresem rozliczeniowym jest miesiąc, tzn. wskaźnik mierzony jest na koniec każdego miesiąca na podstawie list obecności lub wydruków z systemu elektronicznego potwierdzającego obecność stażysty na stażu u pracodawcy w danym miesiącu. Lista obecności lub wydruk z systemu elektronicznego potwierdzające obecność stażysty na stażu u pracodawcy</p>

⁵⁷ Przewidywana data rozpoczęcia wyboru operacji i przewidywana data ich zakończenia (zob. art. 57 ust. 6).

⁵⁸ W przypadku operacji, w ramach których stosowanych jest kilka uproszczonych metod rozliczania kosztów, obejmujących różne kategorie kosztów, różne projekty lub kolejne etapy operacji, pola 3–11 należy wypełnić dla każdego wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów.

	muszą zawierać informację nt. liczby godzin stażu w każdym dniu odbywania stażu.
1.4 Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Osobogodzina
1.5 Standardowa stawka jednostkowa, kwota ryczałtowa lub stawka ryczałtowa	Stawka jednostkowa
1.6 Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	19,94 PLN
1.7 Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka jednostkowa obejmuje wszystkie niezbędne bezpośrednie koszty organizacji i prowadzenia 1 godziny stażu dla 1 ucznia.</p> <p>MINIMALNY STANDARD STAŻU UCZNIOWSKIEGO</p> <p>Staż jest realizowany zgodnie z Prawem oświatowym <i>oraz wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dot. edukacji na lata 2021-2027.</i></p> <p>Podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu – odpowiednie środki ochrony indywidualnej; stanowisko powinno być przygotowane w momencie rozpoczęcia stażu.</p> <p>Stawka obejmuje wszystkie niezbędne koszty związane z organizacją i prowadzeniem stażu, w szczególności koszty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – świadczenia pieniężnego (wraz z należnymi pochodnymi) dla ucznia odbywającego staż (stypendium) w wysokości 80% minimalnej stawki godzinowej za pracę, – zakupu niezbędnych materiałów i narzędzi zużywalnych niezbędnych stażyście do odbycia stażu, – szkolenia BHP przed rozpoczęciem stażu (o ile jest wymagane), – badań lekarskich przed rozpoczęciem stażu (o ile są wymagane),

	<ul style="list-style-type: none"> – wynagrodzenia opiekuna stażysty podczas odbywania stażu, – inne koszty, jeżeli beneficjent uznaje za zasadne ich finansowanie w celu realizacji stażu - np. wyżywienia podczas stażu (o ile zasadne), noclegów i opieki nad stażystami w bursie, itp. (o ile zasadne), dojazdów do / z miejsca odbywania stażu, zakupu dzienniczków, innych materiałów niezbędnych do przeprowadzenia stażu, itp.
1.8 Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji? (T/N)	<p>Nie.</p> <p>Operacje realizowane w celu szczegółowym (f) mogą mieć charakter kompleksowy i obejmować także inne formy wsparcia, poza stażami uczniowskimi. Te inne formy wsparcia nie są objęte niniejszą stawką jednostkową. Stawka jednostkowa nie obejmuje również kosztów pośrednich projektu.</p>
1.9 Metoda korekt(y) ⁵⁹	<p>Indeksację stawki jednostkowej przeprowadza się każdego roku w oparciu o zapisy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w roku następnym.</p> <p>Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zamieści na stronie internetowej komunikat o wysokości stawki po jej indeksacji.</p> <p>Mechanizm indeksacji stawek jednostkowych opiera się na danych dotyczących:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysokości minimalnej stawki godzinowej za pracę, 2) udziału pozostałych kosztów związanych z organizacją i przeprowadzeniem stażu. <p>W przypadku zmiany minimalnej stawki godzinowej za podstawę wyliczenia zindeksowanej stawki przyjmuje się 80% wartości zmienionej minimalnej stawki godzinowej za pracę . Wartość ta jest powiększana o udział pozostałych wydatków w stawce (tj. 36,21%).</p> <p>Ponieważ do wyliczenia stawki jednostkowej wzięto pod uwagę wysokość minimalnej stawki godzinowej za pracę w 2021 r., najbliższa aktualizacja stawki jednostkowej będzie przeprowadzona w 2022 roku.</p> <p>Stawki w wysokości wynikającej z indeksacji w danym roku mają zastosowanie wyłącznie do umów o dofinansowanie projektu zawartych na podstawie naborów ogłoszonych po dniu wydania komunikatu w sprawie zindeksowanej stawki.</p>
1.10 Weryfikacja osiągnięcia jednostek - należy opisać, jaki(e)	<p>Na potwierdzenie realizacji stawki jednostkowej Beneficjent na etapie wniosku o płatność przedkłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kopie podpisanych przez podmiot przyjmujący na staż list obecności stażysty lub wydruki z systemu elektronicznego potwierdzające obecności stażysty na stażu u pracodawcy podpisane przez podmiot przyjmujący na staż zawierające informację nt. liczby godzin stażu w każdym dniu odbywania

⁵⁹ W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik).

<p>dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>- należy opisać, co będzie sprawdzane w trakcie weryfikacji zarządczych i przez kogo</p> <p>- należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>stażu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - umowę stażową wskazującą na dobowy wymiar stażu. <p>Dla rozliczenia stawki jednostkowej we wniosku o płatność nie są wymagane inne niż powyżej wymienione dokumenty.</p> <p>Beneficjent, poza dokumentacją składaną na etapie weryfikacji wniosku o płatność, jest zobowiązany do gromadzenia dokumentacji związanej z organizowanym stażem, w tym potwierdzającej zgodność z prawem i wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie. Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia, przechowywania i udostępniania podczas kontroli oraz wizyt monitoringowych 100% tych dokumentów.</p> <p>Za weryfikację wniosków o płatność i kontrole na miejscu odpowiada instytucja będąca stroną umowy, tj. Instytucja Zarządzająca lub Instytucja Pośrednicząca, o ile delegowano jej zadania w tym zakresie.</p> <p>Weryfikacja wydatków obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosku o płatność złożonego przez beneficjenta (weryfikowany jest każdy wniosek o płatność oraz na zasadach określonych w ramach poszczególnych programów dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych; weryfikacje wniosków o płatność przeprowadzane są okresowo, co do zasady raz na kwartał), - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na zasadach określonych w ramach poszczególnych programów i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji staży zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie).
<p>1.11 Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące⁶⁰ oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryzyko braku znajomości czy zrozumienia mechanizmu stawek jednostkowych przez wnioskodawców i beneficjentów, a przez to potencjalne obawy lub nawet niechęć do ich stosowania, któremu przeciwdziałać powinna aktywna polityka informacyjna w stosunku do poszczególnych instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów unijnych, beneficjentów i wnioskodawców, obejmująca w szczególności przepisy i wytyczne, szczegółowe informacje o stawkach jednostkowych na etapie naboru i realizacji projektu, szkolenia i spotkania informacyjne; - ryzyko ewentualnej zmiany przepisów Prawa oświatowego w zakresie staży uczniowskich, w związku z którym konieczne będzie bieżące monitorowanie zmian przepisów prawa przez instytucje zaangażowane we wdrażanie projektów, przy czym w przypadku istotnej zmiany przepisów znacznie wpływającej na ponoszone wydatki w związku z podniesieniem jakości i wymogów, zakłada się rozliczanie wydatków związanych z nowymi wymogami poza określoną stawką, - ryzyko obniżania jakości staży – ryzyko może być łagodzone poprzez systematyczne monitorowanie i weryfikowanie wymogów jakościowych wynikających z niniejszej metodyki, powszechnie obowiązującego prawa oraz wytycznych dot. edukacji na lata 2021-2027 warunkujących kwalifikowalność stawek jednostkowych,

⁶⁰ Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?

	– ryzyko niesprawiedliwego podziału stawki pomiędzy beneficjenta i podmiot organizujący staż z uwagi na specyfikę obszaru i konieczność ponoszenia wydatków dotyczących staży nie tylko przez beneficjentów, ale także przez podmioty trzecie (podmioty organizujące staż), na które odpowiadać powinna polityka informacyjna wobec podmiotów organizujących staże i stażystów, a także wybór beneficjentów doświadczonych w realizacji staży.
1.12 łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	8 076 047 euro

C: Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

Do wyliczenia stawki jednostkowej posłużono się danymi:

- w zakresie stypendium stażowego - dotyczącymi wysokości minimalnej stawki godzinowej zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r.,
- w zakresie pozostałych kosztów organizacji i realizacji stażu - dotyczącymi zrealizowanych projektów w ramach perspektywy 2014-2020, wygenerowanymi z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 (SL 2014) oraz z Lokalnego Systemu Informatycznego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (LSI 2014); specyfika przechowywania danych nt. szczegółowych kosztów projektów RPO Województwa Śląskiego (tj. w ramach LSI 2014), wymagała połączenia zestawienia danych. Dane z województwa śląskiego zostały fizycznie połączone w jedno zestawienie z zestawieniem przygotowanym w IK UP EFS. Dane są przechowywane w systemie informatycznym SL 2014 oraz LSI IZ RPO Województwa Śląskiego, a wygenerowane z tych systemów raporty i na potrzeby wyliczenia stawek jednostkowych są dostępne w IK UP EFS.

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji:

Metoda wyliczenia stawki jednostkowej zapewnia wiarygodność danych. Mają one odzwierciedlenie w decyzjach podawanych do publicznej wiadomości i mających zastosowanie do wszystkich gałęzi gospodarki (informacja o minimalnym wynagrodzeniu jest podawana do publicznej wiadomości a wymóg jej przestrzegania jest powszechny), w tym staży uczniowskich realizowanych na podstawie ustawy Prawo Oświatowe, w której w art. 121 ust. 6 i 7 powiązано kwestię świadczenia pieniężnego z minimalnym wynagrodzeniem za pracę. Z drugiej strony pochodzą z systemów informatycznych funkcjonujących w Polsce w ramach obsługi projektów EFS oraz dotyczą zrealizowanych i rozliczonych projektów z adekwatnego obszaru tematycznego.

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

Stawka jednostkowa została wyliczona na podstawie dwóch głównych elementów: pierwszym z nich jest wysokość **minimalnej stawki godzinowej**, drugi element to **udział wydatków innych niż świadczenie pieniężne dla ucznia (stypendium stażowe) w ogólnej kwocie wydatków poniesionych na staże**.

Uznano, że wynagrodzenie za godzinę pracy stażysty, mające odzwierciedlenie w świadczeniu pieniężnym dla ucznia-stażysty, powinno zostać ujednoczone i powiązane z minimalną stawką godzinową za pracę (wynagrodzenie za godzinę). Takie podejście odpowiada podejściu ustawodawcy do instrumentu, jakim jest świadczenie pieniężne, którego maksymalna wartość została zgodnie z art. 121a ust 7 ustawy Prawo oświatowe powiązana z minimalnym wynagrodzeniem za pracę (nie może przekraczać wysokości tego wynagrodzenia). Przyjęto założenie, że **świadczenie pieniężne będzie obligatoryjnym kosztem w przypadku realizacji stażu uczniowskiego z EFS+**. Dlatego główny element składowy stawki jest powiązany z wysokością ww. minimalnego wynagrodzenia.

Wyliczenia udziału wydatków innych niż świadczenia pieniężnego w ogólnych wydatkach poniesionych na staż w projektach bazują na danych historycznych zakończonych i rozliczonych do 30.09.2020 r. projektach realizowanych w ramach wszystkich RPO 2014-2020 w Polsce w ramach 10(iv) *lepszego dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami*.

Wyliczenia były przeprowadzone w kilku etapach.

- 1) Wygenerowanie danych z SL 2014 i LSI IZ RPO Województwa Śląskiego dotyczących zakończonych i rozliczonych projektów realizowanych w ramach wszystkich RPO 2014-2020 w Polsce w ramach 10(iv) – dane wg stanu na dzień 30.09.2020 r. dotyczą 1634 projektów z 16 województw (Załącznik 1).
- 2) Wybranie z ww. bazy projektów z zatwierdzonym do dnia 30.09.2020 r. wnioskiem o płatność końcową, dla których umowy nie zostały rozwiązane, projektów realizowanych w trybie konkursowym, z wydatkami na zadania dotyczące staży i praktyk uczniowskich, które były rozliczane w ramach kosztów bezpośrednich oraz tych, dla których określono i monitorowano oraz rozliczono w końcowym wniosku o płatność wskaźnik kluczowy produktu pt. *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby]*.
- 3) Analiza danych finansowych w celu ustalenia faktycznie poniesionych wydatków na staże i praktyki na poziomie projektów. Z analizy wyłączono koszty zadań staży rozliczanych kwotami ryczałtowymi oraz koszty zadań nietyczących staży, np. szkolenia i staże nauczycieli, zajęcia dodatkowe specjalistyczne dla uczniów oraz współpracy z przedsiębiorstwami, zajęcia praktyczne przedmiotów zawodowych w pracowniach szkolnych.
- 4) Do ostatecznego wyliczenia stawki wzięto pod uwagę dane z 596 projektów z 16 RPO, w których z ogólnej wartości wydatków kwalifikowalnych na staże i praktyki uczniowskie wydzielono kwotę poniesioną na wydatki dotyczące świadczenia pieniężnego i ustalono, jaki procent wszystkich kosztów stanowią wydatki związane z organizacją i realizacją staży – udział wydatków związanych z organizacją i realizacją staży z wyłączeniem świadczenia pieniężnego stanowił 36,21% w ogóle wydatków związanych ze stażami.
- 5) Do ostatecznego wyliczenia stawki jednostkowej wzięto pod uwagę dane dotyczące wysokości minimalnej stawki godzinowej oraz udziału kosztów pozostałych niebędących świadczeniem pieniężnym dla ucznia w kwocie kosztów całkowitych związanych z realizacją stażu uczniowskiego (patrz powyżej pkt 4). W roku 2021 wysokość minimalnej stawki godzinowej wynosi 18,30 zł. Świadczenie pieniężne dla ucznia na stażu uczniowskim na poziomie 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za godzinę pracy wynosi więc 14,64 zł. Udział kosztów pozostałych niebędących świadczeniem pieniężnym dla ucznia w kwocie kosztów całkowitych związanych z realizacją stażu uczniowskiego, ustalony na podstawie adekwatnych projektów EFS w perspektywie 2014-2020, wyniósł 36,21% i o taki % została powiększona kwota minimalnego świadczenia pieniężnego określonego dla stażu, tj. kwota 5,30 zł.

6) W rezultacie otrzymano stawkę jednostkową za godzinę stażu uczniowskiego dla 1 ucznia w wysokości 19,94 zł.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

Wyliczenia bazują na:

- danych powszechnie obowiązujących tj. Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r. oraz
- danych historycznych w postaci zakończonych i rozliczonych projektów realizowanych we wszystkich RPO 2014-2020 w Polsce w ramach 10(iv), w których rozliczano staże lub praktyki; dane źródłowe zawierają tylko wydatki kwalifikowalne z EFS, zweryfikowane i potwierdzone przez poszczególne IZ RPO; tym samym w wyliczeniu nie uwzględniono żadnych wydatków niekwalifikowalnych zgodnie z zasadami unijnymi (wymogami rozporządzenia ogólnego, czy rozporządzenia dot. EFS), a także wymogami krajowymi.

W zakresie kwalifikowalności podatku od towarów i usług zgodnie z 43 ust. 1 pkt. 29 ustawy o VAT z VAT zwolnione są usługi kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania zawodowego inne niż wymienione w pkt. 26, prowadzone w formach i na zasadach przewidzianych w odrębnych przepisach lub świadczone przez podmioty, które uzyskały akredytację w rozumieniu przepisów ustawy Prawo oświatowe wyłącznie w zakresie usług objętych akredytacją lub finansowane w całości ze środków publicznych oraz dostawa towarów i świadczenie usług ściśle z tymi usługami związane. Organizacja stażu uczniowskiego stanowi usługę kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania zawodowego i w związku z tym jest zwolniona z VAT. W związku z tym policzone stawki są tożsame dla podmiotów mających status podatnika VAT czynnego, jak i dla pozostałych podmiotów (beneficjentów).

Co do zasady w projektach dotyczących kształcenia zawodowego nie spodziewa się pojawienia dochodów w określonych stawkach jednostkowych. Historyczne dane źródłowe zostały przeanalizowane pod kątem dochodów powstałych w trakcie realizacji projektu, o których mowa w art. 65 ust. 8 rozporządzenia ogólnego. Dochód taki nie pojawił się w żadnym projekcie. Zakłada się, że na etapie realizacji projektów rozliczanych określonymi stawkami jednostkowymi w perspektywie 2021-2027 nie będzie obowiązku monitorowania go z uwagi na złagodzenie propozycji przepisów unijnych na przyszłą perspektywę w tym zakresie.

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania:

Metodyka została wstępnie oceniona w ramach konsultacji pomiędzy IK EFS a IA. Instytucja Zarządzająca FEWiM oczekuje na ostateczną formalną ocenę IA.

ZAŁĄCZNIK 1 WYKAZ PLANOWANYCH OPERACJI O ZNACZENIU STRATEGICZNYM WRAZ Z HARMONOGRAMEM *(harmonogram do uzupełnienia na dalszym etapie prac):*

1. Promocja gospodarcza Warmii i Mazur
2. Tysiąc sto jeden kompetencji cyfrowych
3. Utworzenie „Strefy RESA”
4. Jeziora i rzeki – wspólne dobro (utrzymanie stanu i jakości zasobów wodnych na Warmii i Mazurach)
5. MASTERPLAN dla Wielkich Jezior Mazurskich
6. Port morski w Elblągu
7. Ważne dla regionu połączenia drogowe
8. Kierunek (na) zdrowie
9. Dziedzictwo, historia, kultura Warmii i Mazur
10. Społeczny wymiar Warmii i Mazur – wsparcie i opieka
11. Aktywne społeczeństwo
12. Szlaki rowerowe Warmii i Mazur (dla Green Velo)
13. Czysta energia, czyste powietrze
14. Innowacyjny Ełk
15. Parki krajobrazowe Warmii i Mazur